Medicina pauperum ac ... de venenis ac eorundem alexipharmacis opusculum / [Jean Prevost].

Contributors

Prevost, Jean, 1585-1631

Publication/Creation

Frankfort: J. Beyer, 1641.

Persistent URL

https://wellcomecollection.org/works/bqxnnam8

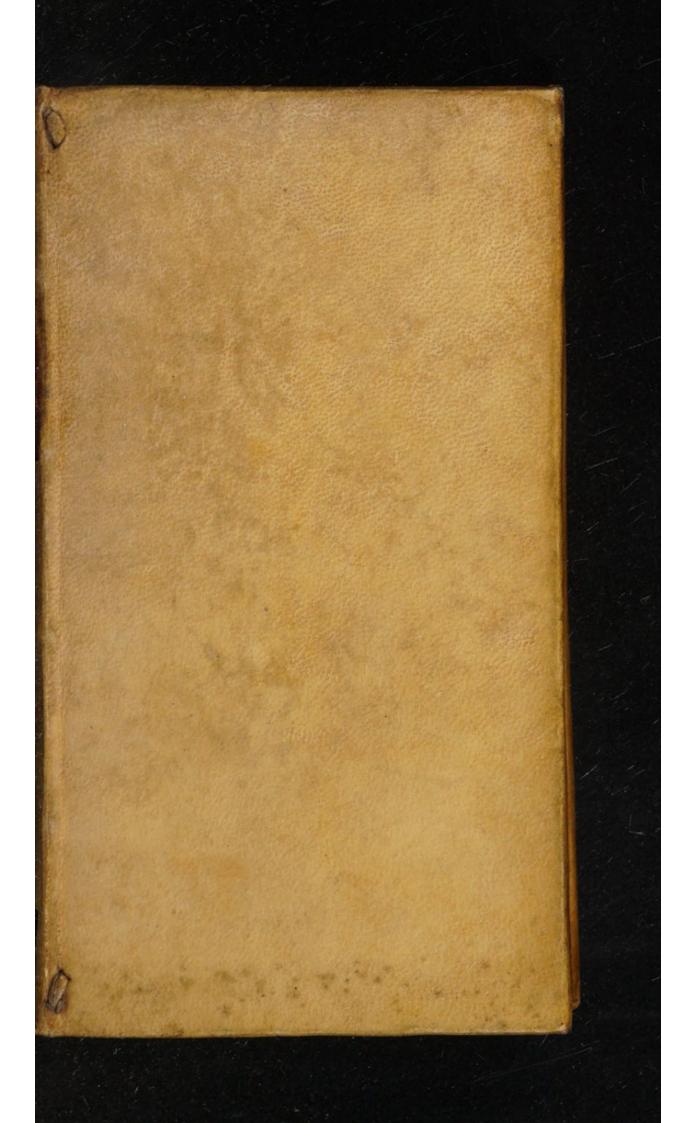
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection 183 Euston Road London NW1 2BE UK T +44 (0)20 7611 8722 E library@wellcomecollection.org https://wellcomecollection.org

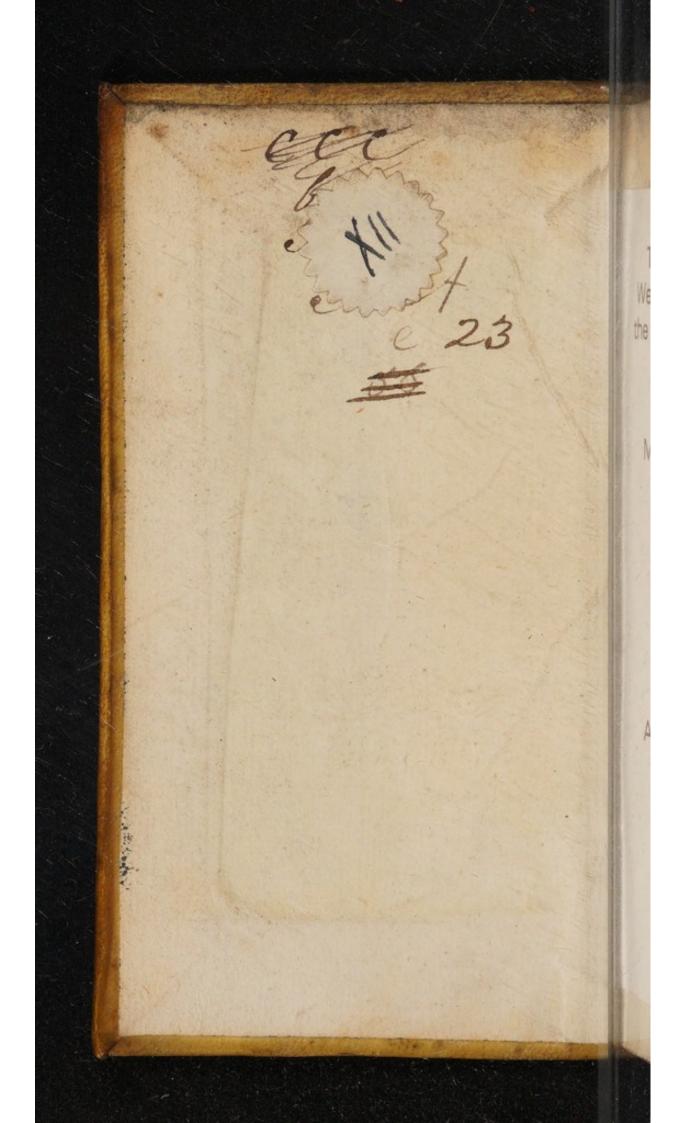

The Library of the Wellcome Institute for the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY

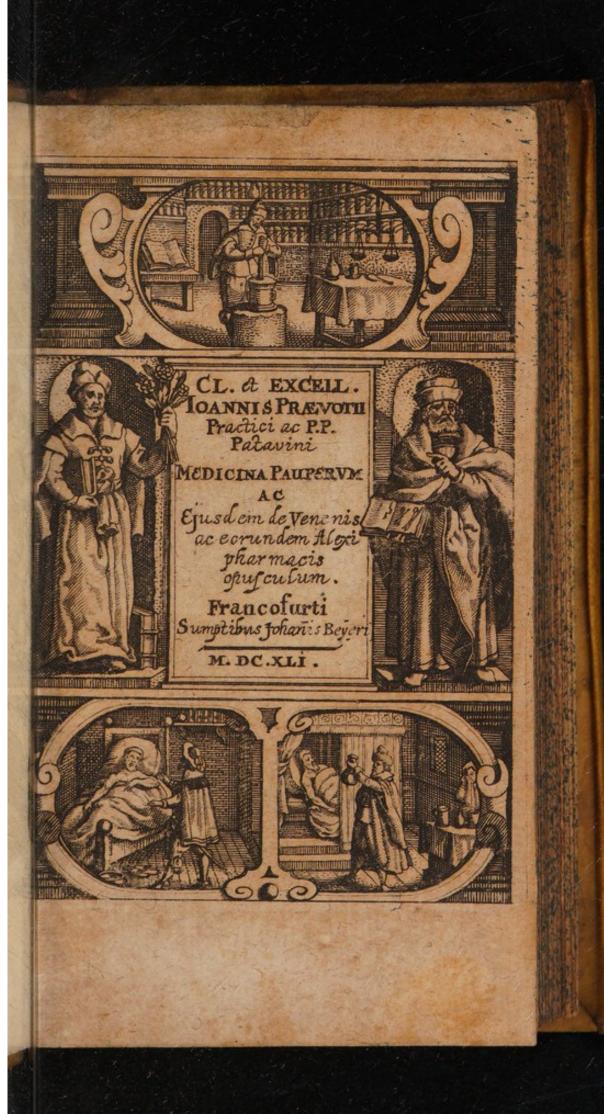
OF

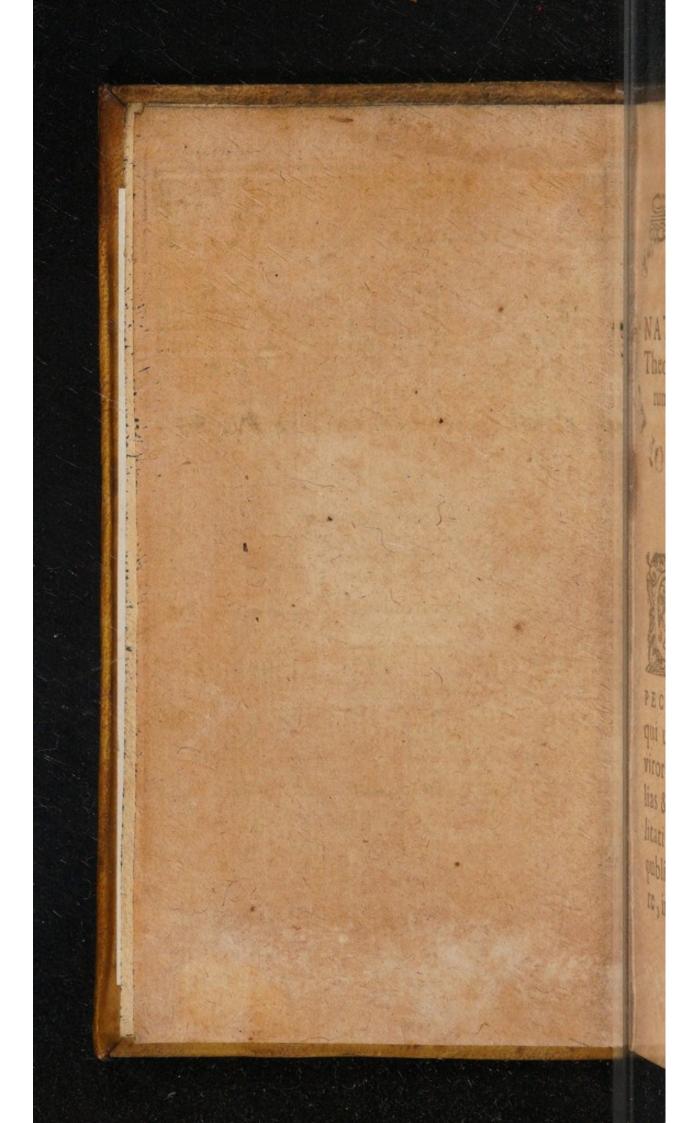
LONDON

DEPOSIT

Accession Number

Press Mark PRAEVOTIUS, J. - 65707 /A XII

INTAYTE

Theologorum Philosophorum & Medicorum in samigeratissum in sam

S. P.

Vm nefas sit ac piaculu, Nobilissima Germano Ma Germano PECTORA, Clarissimorum, qui unquam literis sloruêre, virorum lucubrationes, vigilias & indefessa, quibus fragilitati humana consulere ac publico prodesse bono voluêre, invidia nebulis obvoluta

acabsconditastudia, luce privare communi, ac, ne nobiles immortalitatis ferant fructus, putredini deferre tineisque corrodenda devovere, operzpretium duxi amicorum petitionisatis esse faciendum, ac Excellent. & Cl. Viri D. D. Ioannis Fravotij Rauraci P. P. Patavini præmatura morte extinctias ad celestia avocati, Medicinam Pauperum posthumam cum annexione acutissimie jusdem ad Nobilem Venerum dati & communicati Venenorű eorundemq; alexipharmacoru census, à pluribus hactenus desiderantissimè expectata opuscula à mortalitate meis impensis vindicanda, quæ, quantum utilitatis in sehabeant recondita, illorum, qui praxi me-

tel

medicæ sedulam navant operam, elucebit testimonio, Exoptandum quidem esset, ut tanto viro ætatis flore gaudeti ultima pepercisset rerum linea, quò plura sedulitatis suæ fincera semina in agro medico exsparsa afflicto microcosmo ferre fructus potuissent; Deo tamen omnis boni autori gratiæ pro his & alijs agendæ, que forte brevi subsequentur ejus posthumis. Cæterum quod sub Illustrissima Nationis Germana nomine hecipsa typis evulgada decreverim, factuid non solum ob præclarissimam Excell. autoris famam, cujus vos memoriam colitis, ejusque sinceri Germani candoris icon vestris impressus hæret candidis mentibus, verum eti-

料

am impulitme tum Excellentissima Nationis gravitas, apud exteros authoritas ac constãtia, &, quæ omnibus nationibus palmam præripit, animi candor, ut non immeritò à serenissima Republ. Veneta séper maximo in honore eafdem ob virtutes habita fuerit, ab eademque singularissimis præreliquis ditata & adaucta privilegijs, tum etiam amoris reciprocatio ac debita mea, qua me Inclyta Nationi vestra, (exeo quo in Italia & præcipuè Venetijs vixi tepore,) obstri-Histimum confiteor, observatia, quam cande cu amore debito depingere licet non potuerim, adumbrare tamen noi destiti, quod ut serena fronte pro summa vestra innata humani-

V.V. D.D.

623

100

13.

DÓ

旧道

alle

Observantissimus

Ioannes Beyer.

UTILITATE LIBELLI

rigebat Inyeauuritor Mæno-Francofurti Ioannes Guilielmus Dochstatt/Phil. & Med. Doct.

Quo

Qpusculum de se ipso loquens introducitur.

Aupertas, plebs, gaza, lues, contagio, labes Et fugiunt, laudant que meos diffulfa, levata, Conatus, quibus & fludeo prodeffe, nocerea Insigni fiudio:rem miram, candide dices Lector? subjecto tribui contraria eidem Tempore, parte, loco, quondam Stagitita negavin Ijsdem posse simulique cum senteutia mente Firma din Beterit, viz eft, evertier armis His ut posseputem. Sunt omnia falva! quiescel Paupertas, prety nimy quod mole levatur Pendendi Medicaminibus multa arte parandu, Melaudat; fugiuntq; lues, contagio, labes. Vi quando herbarum, propulfantura, fuganiura Et Machaonio gaudet folamine, morbu Plebs pulsis, reficitg, novo medicaminis artus Viribus exhaustos fomento, robora reddens Priflina corporeis venis: en divite gaude. Hoc gromo-condo: quo vix felicior alter Obtigerit, morbi triftes (uperare dolores, Hem tibi! gaza datur, facili, mercabilis are, Tradens Hippocratis, Medicorum Principia artem In mucleo, muclemm: foliciter utere, falve!

DE

DE MEDICINA PAV-

PERVM:

SIVE,

De Medicamentis facile parabilibus.

Vicunque medendi arte claruerunt, atque ex humana salutis custodia, magnam sibi apud omnes gratiam compararunt, prima existimation is sue fundamentain pauperum tabernis jecisse videntur. Cum enim duo pracipue medicum commendent, curandi peritia & eximic in agros charitas, sine qua vix esse potest aliena calamitatis tanta commiseratio, qua ad ferendum auxilium anxiè quemque sollicitet : utrumque est ejusmodi ut divitibus atque Principibus facile probari non possis medicus, nisifrequentipauperum medi-

medicatione se talem esse prius ostenderit: Nam quibus resilla omnes affluunt, quarum penuria vitam reddit alijs minus caram; suspecta est mederi incipientium peritia, que multis experimentis ac praclaris eurationibus popularium hominum testimonio evulgatis noninnotuerit: jsque solus non agrèpersuadebit divitibus ad quos accersitus fuerit, se morbi & non proprij commodi, lucrique causam seriosuscepisse, qui multis egestate pressisstrenuam operam aliquando navaverit, atque illorum confuetudine humaniter cum agris agere didicerit. Qua causaest cur medicam artem addiscentibus atque exejus professione famam commodaque urgentia querentibus illud inprimis cura esse debeat, ut bene. medendi pracepta acri studio cogritas

数

颜

gnita, infima sortis hominibus ægrotantibus applicare sciant, indeque primasartis exercitationes feliciter auspicentur. Qua invenon parum obstat mediciconatibus fortuna tenuitas, qua non modo idonea ad tuendum agri naturaque robur, alimenta, sed etiam accommodata ad sanationem medicamentacompararisape vetat, adeo ut ex pharmacopolarum officinis nihilpeti possit, ne levi sumptu grave paupertati vulnus infligatur, novaque miseria ad priorem fiat accessio. Providit tamen natura liberalitas pauperum necessitatibus, multasque medicamentorum materias, que & ubige locorum obvia sunt, & levi artificio praparata ad omnemufum aptaripossunt, in quibus non minus exercitatum debere esse medicum,

A4

acinijs, qua divitibus conveniunt, scribit Galenus 6. de compos. medic. per loca c. j. præsertim cum obvia illa remedia non tam utilia sint pauperculus, quam necefsaria divitibus iter facientibus, si forte proculaburbibus & pharmacopaorum frequentia atque prasidioin morbumineiderent. De his ergoremedijs qua latinis facile parabilia, Gracis Sinders a disuntur prasens erit hac tractatio in duas divisapartes, quarum alteramateriam obviorum medicamentorum omni agritudinum generi conferentium exhibebit. Altera modum oftendet singula expedite abfque labore & sumptupraparandi quando sincera usui esse mon potuerunt.

MA-

MATERIÆ

Medicamentorum facile præparabilium

PARS PRIMA.

N recensendis medicamentis facilè parabilibus convenientisimus est ordo executionis remediorum methodo inventorum, ut sciat unusquisque expedite proferre materiam, principio aut progressu curationis eligendam. Cum igitur remedium a causa morbiindicatum, inventione quidem ultimum, sed executione fit primum, atque ante omnia causa tolli debeat, ut tandem morbusexpugnari valeat.7. meth. cap. 12. Primű locű jure merit dibivendicab it medicamenta causæ morbificæ a dversantia, que varia sur pro variet ate cat Mae causa. Alia enim materiam copica peccantem minuunt, vacuantques: Alia deficientem augent: Alia pratvam ejusdem qualitatem corriguutt alia intempestivum motum inhibent: aut vitiosam quieté ad naturate lem motum revocant, alia denique causas toto genere præter naturam & substantia, ut ajunt, peccantes exetirpant.

AVacuantibus exordiendum, eo que magis, quod pauperes ob victum pravitatem pluribus abundant externentis quam divites: ac proin en cacochymia frequentius morbos im currunt, quamex plenitudine.

fibiliterevacuant per alvum, per vo mitum, per urinas, sudorem, spur tum, palatum, nares; alia insensibilitand liter digerunt, & in halitum vertunt

quibus in curatione locus est, duntaxat post sensibilem evacuationem.

**

VA

D.Ioannis Prævotii. 15 VACVANTIA PER ALVUM.

Horum alia respiciunt impuritatem primarum Viarum, neque ultra mesenterij vicinam regionem vires suas exerunt, & lenientia dicuntur: Alia secundam & tertiam regionem corporis expurgant, purgantiaque & catarctica appellantur.

Alui lenitio sit assumptis per ost injectis per clysteres & suppositis

glandibus.

isti.

Quæ assumuntur per os duplicis sunt generis; alia enim ventrem strenuè laxant, indeque excrementa educunt: Alia debilius agunt, quibus præcipuè utendum est ad lubricam alvum detinendam, ne excrementa naturalia primæ coctionis nimis diu retineantur.

STRENVE LAXANTIA in causa biliosa.

Serum lactis depuratum bibitum à 16.

attij. ad viij. intervallo unius horæ: fit autem efficacius dissoluta im primo cyatho salis communis 31.

Aqua hordei non decorticati præfertim decocta cum passulis & prunis à to ij. ad vj. pota spatio semihoræ.

Viola purpurea recens succus abo Zj. ad Zij. cum cyatho aquæ hordeaceæ vel fontanæ.

Rosarum pallidarum succus co-

Cucurbita sativa succus leviter coctus cum quarta parte mellis &: pauxillo salis communis ab Ziij. adl Zv.

Hæcomnia corrigantur maceratione absynthij; si debilem ventriculum contingat bile repleri.

Succus eichorei depuratus ab Ziij.

Oleum commune bene maturum cum triplo aquæ fontanæ coctum ad humiditatis consumptionem ab Ziij.ad Zvj.per se bibitum præcipue in cardialgia.

Ce-

Cerafi aut Persici flores recentes

ad P. j. in acetario sumpti.

Rose moschatæ Num. iiij. in acetario sumptæ maximè si rote adhuc madeant.

Pruna dulcia Num.xij.levicer co-

Caexaquamellis.

nie!

Potest ex prunis parari rob instar sapæ, exigui sumptus & admodum gratum, quale sequens.

Be Prunorum dulcissimor. 15. j.

Siliquar.dulc.incis. Ziij.

Aq. font. vol. Vin. alb. Subdule.

th. iii.

F. decoctio lento igne, done cmateria utcunq; inspisse turtu per setaceum trajiciatur, rursusq; bulliat ad
consistentiam sapæ, cujus exhibeatur pro justa purgatione zis. circiter vel sola, vel cum cyatho aquæ
aut juris: potest ulteriori decoctione inspissari in formam electuarij,
pro illis, qui tantum bolos assumut,
sed addenda est quarta pars mellis,
ut aliquamdiu servetur incorruptum, & datur ab zj. ad zis.

18 MEDICINA PAVPERVM

LAXANTIA IN CAVSA pituitofa.

Saq. coriandror.

Saccharifini Zis. usque ad Zijeon

dem modo propinati.

Mulfaplena non cocta ab Zviiji circiter ad ib. j. Corrigenda est ejun flatulentia sem. fenicul. Anis. aut Corriand.

Vinum dulce cum 3. parte mellii crudiab Ziiij. ad Zviiij. additis quo que semin. odoratis, ne ventrem dii stendat.

Fanugraci decoctum cum quanta parte mellis veletiam solum cum sale ab Ziiij. ad vj.

Mercurialis olerum more esa cco

dita oleo & sale.

Sic & prodestejus decocum a

Ziiij.ad vj.addito sale.

Hyssopi utriusque puluis à Zij. an iiij. cum oxymelite; vel ejus decoco mensura. j. circiter data sola ve cum oxymelite.

Tan

D.IOANNIS PRÆVOTH. 19
Tartari crudi puluis à 38. ad 3ij.
ex jure galli vel mulsa, vel decocto
hyssopi aut polij.

Resina larycina illota à Ziij.ad Zv... pro adultis, in pueris à Zj. circiter in

forma boli vel pilular.

Inhuncfinem pararietiam potest oxymel laxativum essicax in hunc modum

By Mercurial. spicat. seu famina

M.y.

Absinth.communis M.j.

Mellis to.j.

Ag. fontan. tb.iij.

Bulliant lento igne ad perfectam consistentiam mellis, dein adde

Hyssopi Poly an. M.j. Acet. opt. 15.S.

Iterum bulliant ad consistentiam oxymelitis & F. Colatura. Dosis ab Ziij.ad Zvj.per se vel cum jure.

Sunt quoq; obviæ & exigui sumptus pilulæ de aloëlota, quæ dantur à dj. ad Zij. circiter, & scribit Garzias

ab-

ab horto, si folia aloës incisa coquatur cum modico sale, eorum decoctum ad zviij. circiter alvum quaterr aut quinquies innoxiè subducere.

LAXANTIA IN CAVSA melancholica.

Fumaria in umbra siccatæ pulviss ad Ziij. eirciter ex mellicrato.

Ziiij. circiter per se vel cum sero de-

purato aut jure galli.

Valet & ejustem decoctio ad M.
j. additis præsertim passulis & momentosalis.

Tartarum modo antea præscripto usurpatum.

Ejusdem eremor datur à 3j. ad

Ziij. cum jure velalio liquore.

Ex Tartaro & momento folior. senæ Alex.stimuli gratia sit pulvis efseax & gratus hac ratione

Vel. Cremor. Tartar. Zis. Fol. sena. Dj.

Sem.

Back.

D.IOANNIS PRÆVOTII. 21 Se. Anis. vel fænic. vel. Cinä. II. Sacchar. ff. 318. M. F. pulvis proj. Doss.

ALVUM MOLLIENTIA.

Is quæ no strenue laxant, utendum est potius ad impediendam retentionem naturalium excrementorum primæ coctionis, qua ad alias necessarias & citas evacuationes: Sunt autem hujusmodi:

ALVVM MOLLIENTIA IN causa biliosa

Sequentes herbæ olerum more Scoctæ, & earum decoctiones valent; Scilicet Acetosa, Atriplex, Blitum, Lactuca, omne genus Lapathi, Malva ejusque cauliculi, Spinachia.

Hæ herbæ magis emolliunt decoctæ cum passulis in jure pingui vel conditæ multo oleo & tantillo salis.

jure & conspersa saccharo.

22 MEDICINA PAVPERVM

Cerasorum item succus cum mellle inspissatus ad j. vel ij. cochleariza vel per se sumptus vel cum jure.

Mala perfica cocta & saccharco

conspersa.

Poma dulcia co cta.

Passula corynthiaca acinis carent tes & quacunque similes vel per se sumpta, vel macerata in sero deputrato donecturgeant, vel decoctar ex vino albo vel jure & saccharo conspersa b zi, ad zij. pro una vice.

Pruna dulcia cruda detracta exteriore pellicula vel cocta ex vino &

saccharo conspersa.

Ptisana cremor, præsertim exhordeo non decorticato paratæ.

Panishordeaceus;

Oleum bene maturum copiosum inferculis.

Horum omnium quéadmodum & sequentium præcipuus usus est irn prima mensa, aut jejuno adhuc stomacho, duabus circiter horis antee cibi sumptionem.

AL.

D. IOANNIS PRÆVOTIL.

ALVVM MOLLIENTIAIN

causa pituitosa.

A Sparagi maxime petræi germen coctum, conditum oleo & sa-le.

Avena farina in ferculis ac pul-

Brassica sativa, magis autem crispa, leviter decocta, condita oleo & sale.

Ejusdem bene coôtæ primum jus dicta ratione conditum.

Ejusdem succus expressus ab Zij.ad Ziiij.ex jure bibitus.

Beta eodem modo usurpata; candida censetur efficaciter nigrâ & rubrâ.

Calendula folia decocta oleoq; & sale condita.

Cicerum atque lentium primum jus cum oleo & sale.

Ius piscium quorum cum que sali-

Fiem recentes bene maturæ.

24 MEDICINA PAVPERVM

Ficus passa num.vj.aut vij. maceratæ in lacte aut vino dulci donec

turgeant.

Alij verno tempore caricas sternunt rosis pallidis recentibus quas frequenter mutat spatio 14. dierum atque in dolio compressas recondut ad usum: dantur duæ aut tres in prima mensa.

Inglandes recentes vel in desectu harum siccæ in aqua donec mollescant maceratæ cum sale comestæ.

Panis furfuraceus aut similagineus sit esticacior additis passulis & sena Alexandrina.

Furfur ipsum cum jure coctum. Siliquarum decoctum.

ALVVM MOLLIENTIA IN causa melancholica.

CApparis fructus sale conditus leviter coctus, comeditur in accetarijs cum oleo & aceto.

Lupuli turiones, id est, prime germinationes elixi & conditi oleo & sale; D.IOANNIS PRÆVOTII:

sale; solvunt essicacius si superbibatur eorum decoctum.

Uva dulcis recens quæcunque sed magis rore adhuc madens, pensilis est inessicacior.

Vinum dulce propotu.

Condimenta ex sapa & defruto, id est, leviter cocto musto.

Huc etiam referuntur pruna & passulæ, maximè in melancholia adusta.

Fit acetum pro acetarijs condiendis ad tenendam alvum lubricam hacratione.

> Be Tartar. crud. 3j. vel Cremor.tart. 3s.

Fol. senæ. Ziij.

Cina. electi vel. sem. anis. 3j.

Aceti acerri. to.j.

F. infusio per diem naturale, serveturacetum ad usum.

Acetum quoq; passulatum in quo Tartarum per noctem infundatur est non inessicax.

B

CLY-

CLYSTERES LENIENTES.

Extemporanei & vilissimi clysteres intestina expurgantes parantur ex juris carnium to. j ol. olivar. vel sem. lini, recrementi Sacchari an. Ziij. salis comunis Zj. M.

Vilior & magis abstergens siet ex aquæ salitæ naturalis marinæ aut thermalis th.j. & ol. communis Ziij.

Vel R. Decost. Mercurial.malv. beta. Furfur. 15.j.

Suc. brassica vel mellis vel suc. beta. Zij.

Salis communis 3j. M. pro clystere.

Si opus sit emollitione insigni vel augeatur quantitas olei ad Ziiij. & vj.vel oleo omisso augeatur quantitas decoctionis factæ cum multa malva, Althæbranc. Urs. & fortiter expresæ.

Refrigerandi vim, si ca sit opus, tribuent folia violæ purpureæ, parietariæ & hordeum additadecoctioni. D.Joannis Prævotti. 27
Silanguida sit expultrix dupliceturaut triplicetur quantitas salis.

GLANDES LENIENTES.

I Rritant leniter alvum adexcretionem suppositoria ex Zj. mellis aux recrementi sacchari ad duritiem cocti addito salis tantillo, si langueat expultrix.

Pariter ex radice betæ aut raphani in debitam formam redacta oleoque aut butyro illita cum vel sine

Tale.

Idemq; præstat truncus brassicæ.
Ex sicu inversa etiam siunt suppositoria oleo illita & sale aspersa.

Ex Sapone, candela, lardo in glandisformam concinnatis oleoq; aut

butyro illitis.

PURGANTIA PER ALVUM.

Quæexcrementa trahunt ad vétrem ex remotioribus partibus, catarctica & purgantia dicta, licet sinceros humores vix evocent sed magis permixtos; sumunttamen denominationem ab excremento B 2 quod

28 MEDICINA PAVPERVM

quod efficacius movent, qua ratione reduci possunt ad quatuor classes pro varietate humorum, qui purgatione educuntur, nempe ad purgantia bilem, pituitam, melancholiam

& aquositates & ichores.

Horum fingula facilioris distin-Aionis gratia rursum partire licet in Benigna, quæ elementer ablq; torminibus & à locis jecori circum jacentibus expurgant: Et in Strenua, quæ à locis remotioribus & vena cava non fine labore vacuant: in Valentissima seu surentia qua à remotissimis partibus trahunt, ac nisi probè corrigantur maximo cum conatu viriumq; dispendio opus sum peragunt. Cum hacenim distinctione facile erir unicuique deligere purgantia, pro diversitate situs & loci affecti, majori aut minori resistetia, humoris evacuandi viriumque fortiorum aut debiliorum tolerantia.

R(2)

Ergò,
Bile Pradominante conveniunt
pro

D. Ioannis Prævotii. 29
probenigna evacuatione dulcamatæ Lignum decoctum ab Zj. ad Zij.
cum portione sem. anis.aut senic.

ficeatus & potissimum ineunte vere ad Diiij. Corrigitur sem: aromat: & exteriore corrice nigro ideo simul exiccatur, decoquitur, teritur.

Rhabarbarum Monachorum sive:
Hippolappathi Matthioli radicis exiccatæ pulvis datur à Zj. ad Zjis. ex jute calido cum granis v. vel vj. zinziber. authystopi:-

Viola purpurea in umbra siccatæ pulvis à 3j. ad 3ij. cum jure cicerum aut pisorum modice coctorum.

Convolvulus major Matthioli decoctus à M. j: ad ij. Corrigitur stomachum, astringentibus, maximes myrtho, rocemarino & cypero.

SRTENUE PURGAT

Centaurium minus in decoctione a zij ad ziij. circiter in zviij... aquæ ad consumptionem medieta-B 3 tis: tis addita liquiritia vel passulis ad corrigendum amarore, datur pulvis ad 3j. circiter ex decoctione pruno-tum vel passularum præsertim ex aqua hordeacea.

Gratiola siccata pulvis daturad 3j.
ex vino aut jure alterato stomachi-

cis.

Recens decoquirur à Zis. ad Ziij.

additis præsertim cichoraceis.

Peply pulvis ad Diiij. circiter bibitus ex mulsa cui instillatum sit modicum aceti.

VALENTER PURGANT Periplocarecentis succus in umbra siccatus.

Idem præstat & Scammonium, corrigitur cotoneo aut sumo sulphuris; qui modus nuperrimè inventus satis blandum reddit medicamentum & omnis saporis expers:
extenditur autem alterutra materia
crassè trita super chartam bibulam
& insubjectas prunas conjicitur sulphur pulverisatum, ita ut charta su-

per-

perjacens fumum accipiat, cum maresialiquari incepit, removetur & servatur ad usum. Hac ratione tutò datur scammonium à gr. v. ad xv. Præparati autem cum cotoneo sufficiunt ad summum g. x. datur ex liquote cenvenienti vel formatur in bolosaut pilulas.

Ex dictis varia componi possunt extempore medicamenta purgantia, de quibushoc in universum notandum, faciliorem reddi purgationem si purgantia misceantur cum lenientibus sui generis, quod de omnibus alijs purgantibus proportionaliter est intelligendum. E.g.

Potio cholagoga ex tempore sic

parabitur.

Be Passular-31. Prunor. dulc. par. iiy. Gratiola vel centauriminor. Zij. Sem.fenicul. 31.

Aq. Horde. vel Comm: 3viij. F. Decocio lento igne ad consumptionem medieratis & facta colatura exhibeatur pro potu.

32 MEDICINA PAVPERVM

Si bolus eligatur,

Rad. Hippolappath.pulv.zj.
Flor. Centaur. min. zß.
Pulp. passul. ab acin: mundat.
vel rob. prunor. inspissat. zvj...
Zingib. gr. vj.

Misc.F. boli.

Si in stomachum ab omni medicamento abhorrentem incidas, efficies pruna solutiva vel passulas aut caricas si in propositis decoctionibus bilem trahentibus tamdiu macerentur dicti fructus donec turgidi evadant, unde pro evacuatione sufficient pruna vj. caricæ iij. autiiij. passular. ZB. usque ad Zj.

Fructus ad aliorum humorum expurgationes, mutata liquorum purgantium, quibus infundendi sunt,

marcrià.

PITVITA PRÆDOMINANTE. benigne vacuabunt

A Garicus infusus per noctem in quo.

D.IOANNIS PRÆVOTII. 33 quo præmaceratum sit zingiber vel hyssopus, Thymus aut alia similis herba calida & acris, deinde siccatus, uti vulgo sit agaricus trochiscatus, datur in pulverem tritus à 3 s. ad. 3 in pilulis bolo & potu ex oxymelite: Maceratur autem à Diiij. ad. 3 sij circiter præsertim in mulsa.

Asarum Matthioli purgat quidem secundum omnes sui partes, radice tamenest essicacior, datur pulvis à 3j.ad zij. cum oxymelite aut mulsa.

DEPO

Die.

circiter datur emulsio ex mulsa, vino potenti, aut jure, corrigitur calesacientibus & substringentibus stomachum, uti spica, cypero, rosmarino &c.

Rhamni catarclici seu spinæ infectoriæ baccarum succus, quo bibliopolæ librorum tegmina suteo colore tingunt. Datur in substantia à Ziij. ad Zvj. Corrigitur odoratis herbis, seminibus aut aromatibus maxime zingibere.

B 5

Ulmi

MEDICINA PAVPERVM

Ulmi crassior cortex in pulverem tritus à Zij. ad ZB. circiter ex vinco vel mulsa vel decoctione hystopi.

Radix cava sive fumariæ bulbo-sæ radix in umbrasiccata, datur im substantia 3j. pulverisata ex liquore convenienti.

Plante maxime sem. decorticatas

devocantur Num. xij. ad xx.

Circiter vel sola vel cum nucleis pini, velbibitur etiam eorum cremorex vino.

Ex Rhamno dupliciter componitur syrupus gratus & pro pauperculis asservandus hoc pacto.

By Suc. baccar. spina infector. depurat. to.ij.

Mellis despumat. H. ij. S.

Coq. lento igno ad syrupi consi-Rentiam, F. rariore linteolo colatura, postea calenti adhuc colaturæ

Be Cinnamo. el. pulv. Ziij. Zingib. Ziß.

Misc. & serveturad usum.

Vel. Be Dictisnecipercolatie per

D. IOANNIS PRÆVOTII.

se decocti ad 4 partisconsumptionem to.j.

Mellis despumati Žviij.

Coq. una ad consistentiam syrupi. Coctis jam & remotis ab igne in-

jicito pulv. Cinam. Zij.

Uterque datur ab zj. ad ziß, disfolutus in vino aut jure Carnium vel decoctione hyssopi aut polij vel thymi.

STRENVE PVRGANT

Furpatur cortex maceratus in aceto rosaceo vel cydoniato & siccatus servatur adusum: Si desenthæc aceta, alteratur acetum vulgare aliquo stomachico frigido astringeti uti rossis, fructibus berberis, balaustio, cotoneo. Capreolis vitis, slor: labrusce, myrtho. Datur in substatia in pulverem tritus à gr. vj. ad xx. Maceratur à Dj. ad v. circiter ex vino vel Mulsa.

Esula Veneta radicis cortex ea-

dem præstar eodem modo præparaa tus & exhibitus.

Genista hortensis, quam Hispanii cam vocant, solia & semina dantui in substantia à zj. ad zij. in insussione a aut decoctione à zij. ad zs. Corriè de gitur vino aromatico vel alijs stormachicis odoratis.

dem præstanteodem modo exhibitæ.

Hermodactylus vulgaris seu Colchici Dioscoridis radix eruta priusquam storeat & præcipue post exortum soliorum, non patitur ullami insusionem aut decoctione. Datur pulvis a Dij. ad Zij. in pill. Tabel. bolovel per se in potuex vino & jure, acui debet vis illius iners aliquo acri ut zingibere, hystopo, thymo. si placet etiam addere alexipharmacum corrigens ventositatem, uti intervulgaria sunt rutæ, & rutæ caprariæ ac angelicæ sylvestris radix, tutior entit purgatio.

Pseudo-

D.IOANNIS PRÆVOTII. Pseudonarcissi lutei sylvestris radix darur in substantia à Zij. ad Zis. ex vino aut jure, corrigitur stomachicis;

adoratis.

Uvataminia seu vitis nigræ Matthioli radix siccata, datur in decoctione à Ziß: ad Ziij: In substantia: in pulverem trita à 38. circiter ad Ziß. Corrigirur corrice aut sem. citri vel Arantior. velspicæ:

VALENTER PVRGANT

Bryonia asparagi ad M.B. olerumi modo cocti & sumpti.

Sucous germinum ejusdem à 3j. ad! ij.ex vinovel jureaut decocto hyssopi, origani, calaminthæ.

Placenta absinthy frixæ in oleo, per destillationem facto ex bryoniæ:

germinibus idempræstat.

Ejusdem radix siccata & decocta: à 3j. ad Ziij. circiter, in substantia à. Dj. circiterad Zj. ex vino vel jure: correcto absynthio vel alio stomachico

Com

38 MEDICINA PAVPERVM

Colocynthidis pulpa maceratur à gr. v. ad xx. Decoquitur à gr. x. circiter ad gr. xxiiij. corrigitur aliquo stomachico Emplastico, quodque sua lubricitate citiorem faciat decochionem, utimalva, sænugræco & sem. citri, coma: absinth. vel cinam.

Huc pertiner etiam vinum generosum (maxime Absynthites) quod per noctem in excavata colocynthide intabuerit.

Colocynthis pyriformis eadem præftat, sed aliquanto inefficacius ac

propterea in dosi fere dupla.

Chamelea potissimum tamen ejus folia decoquuntur à 3s. ad 3j. În substantia à gran. x. ad 9j. corrigitur absinthio & hordeo.

Thymelea idé prestateadé ratioe:

Laureola mas, quæ Matthiolo
Chamædaphne & fæmina quæ eidé.
Daphnoides appellatur idem faciunt, sed inefficacius. Decoquitur à
Zj. ad ij In substâtia à gr.xv. ad Dj. &
Dij. corrigitureadé ratione.
Ti-

D. IOANNIS PRÆVOTII. 39

Tithymalus quicunque, excepto latifolio, qui è prædominio serositates evocat; dantur multæejus partes; datur lac à gr. v. ad gr. xij. Ramuli & folia in substantia à 38. ad Biiij. Cortex radicis in substantia à biij. ad 3j. Maceratus a. à Biiij. ad Zij. circiter.

Exhisvaria componipossunt remedia, & vel extempore usurpari vel in usu reservari. Exempli gratia;

Potus.

Be Agarici prapar. Biiij.

F. infusio decoctionis hyssopi, Ziij.per horas x. Facta colatura adde exymel. Zis. Misc. propotu.

Vel, & Rad. Esula prap. Zij.

Fol. Laureol. recent. 3j.

Fol. Myrth.

Hyssopian. M.j.

Vini alb. odor. tb.ij. B.

Mell. despum. tb.j.

Coq. lento igne ad mediocremconsistentiam. postea adde

Sem. Anif. 3j.

Coriand. preparat 38.

Cinamom.Zj.

Bulliant iterum ad syrupi consistentiam F. Colatura & servetur adl usum. Cujus dosis erit ziß ad ziv.

PULVIS GRATISSIMUS.

Hermodastyl. à superior. corte mundat. Zj.

Tartar. crud. vel praparat Dj..

Zingib. gr. vj.

Sacch.ff. Zs.

Misc. & F. pulvis exhibendus ex-

BOLUS.

By Agar.prapar. Dij.

Tartar. ZB.

Cinam.gr.v.

Pulpa. caricor. vel passular. abs

acin.purgat. ZB.

Misc. F. Bolus.

PILULÆ.

Agaric.praparat an. diss... Zingib.gr.vj.

F. puly ..

D.IOANNIS PRÆVOTII. 4E F. pulv. & cum oxymel. vel mel-

le F. pilulæ.

Melancholia pradominante benigne vacuabunt, cuscuta decocta à Zvj.ad Ziß pro una vice, & corrigitur absinthio in hunc modum.

Herb. Cuscuta zj.

Com. Absinth.vulg.p.y.velzij.

Ag. Comm. zx.

Bulliant ad consumption. mediet.

addendo sub finem

Sem. fænic. aut Anis. ruditer

F. Colatura pro uno potu; si infra zs. decoquatur habet rationem medicamenti aperietis non purgantis:

Epithymiusus esse potest graciani, ubi oritur, incolentibus in substantia ad 38. ex sero depurato vellacte aut simili refrigerate in decoctione à zvj. ad ziss. sed moderate coquendum est; tarda ejus vis dejiciendi corrigitur acribus uti pipere, zingibere. Ejus loco alibi usurpetur thy-

mus

mus, cui facultas eadem inest, idee præparationis modus, nigri tamée Europa familiarior est usus. Album alterum quod in Syria oritur, est en sicacius, præstat tamen ejus decocaritur, est diluere alia melancholiam purgantia, cum tardè dejiciat, quam eo solutione.

Polipodiy radix in substantia à Zadiiij. ex jure galli aut cremore ptu sanæ. Decoquitur autem à Zvj. ad xan Corrigitur discutientibus slatus de subastringentibus ventriculum, un sem. citri, arant. coriand. spica Itaa sie lica.

Sena folia & folliculi in substanti and à 3j. ad 3ij. macerantur vero à 3ij. and 3vj. non serunt tamen decoction nem: corriguntur sem. odoratissimis alijsque status discutientibussimis alijsque status discutientibussimis hac maceratione Vinum Senatum, cujus datur semi cyathus velacd instam purgationem servata prædicta dosi, velad simplicem alvi lenitionem, si singulæ doses vini no plussimi tionem, si singulæ doses vini no plussimi

con-

D.Ioannis Prævorii. 43
contineant quam Zj. senæ per no-

Strenue purgant Consiligo Mathiol. quam Tragus Elleborum nigrum este censet, Dodonæus Buphalmum; eastdem habet vires sed
paulo invalidiores ac elleborus niget officinarum eadem ratione præmaratus.

Sannicule famina Fuchsij radix e-

præparationes.

Valenter purgant: Antimonium dejectorium, tale autem reddituz perna calcinatione cum duplo salis nitri igne non admodum vehementi, materiamque bacillo serreo continue agitando ne combutatur. Datur in substantia prò pueris à gr. iiij. ad viiij. pro adultis à gr. vj. usque ad xij. & in ijs qui difficulter purgantur ad gr. xij. & xvj. Datur ex quocunque liquore item ex cochleari panatellæ aut ptisanæ, facilius operatur additis aliquod granis cremonis. Tartar.

Elle-

MEDICINA PAVPERVM

Elleborinigri radix præparata: riæ autem sunt præparationes og bus reddi possir hoc medicami tum æque benignum ac Sena. W go infunditur radicis cortex acco generoso, deinde in umbra siccan ad usum. Datut in substantia à Dij. ij. circiter. Indecoctione à 3j.ad! circiter: In maceratione 38. Biiij. Corrigitur sem. odoratis pris cipue dauci & nymphææ tanqua proprio alexipharmaco. Si plate dum purgans reddere cupias, eoqui uti loco benignorum antequam en iccerur ad ulum, bulliar aliquan tum inaceto, sic enim multum viir um deperdet, vel cum decoquitte aut maceratur vulgariter præpara tum, abjiciatur primum decocum aut infusum & eidem radici novu liquoraddatur pro secunda infusio ne aut decoctione exhibenda.

Præterea ex Elleboro duplex præs paratur extractum, alterum alterco

officacius.

D. IOANNIS PRÆVOTII. rimum Be Rad. Elleb. nig. vino ablut. & a terra purgat. tb.j. Conscindantur & infundantur er diem naturalem in Vini alb. opt. tb.iii. addendo, Fl. Nymph. M. j. Sem. Danc. Zij. vel, rad. danci. F. circa finem levis ebullitio, ut adices mollescant atq; turgescant, um prælo exprimantur, succus per poletur & depuretur sensimque inpissetur lento calore, cumque melis crassitudinem acquisierint adde Mastichis 4. partem. Datur à 9 dimid. ad 9j. in forma pilulari aut bo-10. Secundum, quod est vulgarius; Re Rad. elleb. nig. siv. recent. sive ficcat. q.v. Coq. in Octuplo aquæ donec remaneat tertia pars, tum Radices forrissime exprime, expressionem adde decoctioni & utrumque per duplicatum colum trajectum simulinspissa.

spissa ad consistentiam mellis 42 dendo mastichis octavam partens succo jam inspissato. Datur agr. xi circiter ad 38. in pilulis aut bolo.

Lutivum, si radiculæ exiccatæ & pra paratæ pomo infigantur, pomum que sub cineribus cocum exhiber tur extractis radiculis; vel, si spatis diei naturalis sinantur radices pro mo infixæ, tumque abjectis radiculos pus pomum ero le dies radiculos pomum ero de dies radiculos pomum eros de dies radicu

bus pomum crudum edatur.

Denique sitex Elleboro oxymel au quicunq; syrupus solutivus, si radii ces una coquantur, maximam autem Decoctione sustinent; inest autem vis catarctica æqualiter sere elleboro nigro officinarum quem Matthiolus ellebor, nigrum slorce purpureo vocat & elleboro nigro herbaceum slorem gerenti, qui Matthiolo est pseudo ellebor, niger. Verum prior cum minori molestia purgat, quam posterior, qui propterea meliori indiget præparatione & minori dosi.

D.IO ANNIS PRÆVOTIL

Exdictis componi poterit syruus utilissimus & gratissimus pro auperculis asservandus ad expurandum melancholicum humorems oc modo

Re Rad. elleb nig.prapar. Ziij.

Herb. Borrag.

Lupulor.

Fumar.

Cuscut. an. M.j.

Mal. Citrior. infrust: dissect.

Ag. fontan. 16. v.

Bulliant lento igne ad consumpt. 5. iij. deinde abjectis herbis adde

By Suc. pomor. dul to B.

Bulliant iterum ad consumptioem medietatis, factà omnium fori expressione, colatura & clarificaione adde

Re Mellis despumat. tb. j.

Bulliant ad syrupi consistentiam.

Cujus dosis erit ab Zj. ad Zij.

Ex tempore verò talia componentur. E. G. Potus

Be Fol.

48 MEDICINA PAVPERVM

Be Fol.sena Ziij.
Sem.fænic.velanis.Zj.

F.Infusio per horas xij. in Ziiij cd coctionis Lupul. aut passular. Ziii & facta unica ebullitione & colatii ne adde oxymelit. simpl. (nemperate viarum apertionem & crassorum humor. detersionem.) Zj. Misc...l Potus.

Bolus potest præparari ex rempu

14 Folior. sen. pulveris. 3j.
Tartari

Sem. Anisi vel Cinam. an. Dj.
Pulpa.passul.ab acin.purgat.Zil

Misc. F. Bolus.

Pilula formari possunt tales

Rad. Elleb. nig. 918.

Sem. Dauci.

Cinamo. an. gr. vj.
Pulverisata subigatur cum oxymelite & F. Pilulæ.

Pulvis talispotest esse:

By Cre-

D. IOANNIS PRÆVOTII. By Antimon. dejectorij gr. viy. Cremor. tart. 9j. Cinam. el. Sacch an. Al. Misc. F. pulvis jure vel vino exhibendus. Vel, R. Fol. Sena. 3j. Tartar. Sacch.ff. Cinam. an. 9j. Misc. F. pulvis pro una vice. Serositate pradominante benione purgabunt Carlinaradix vel in pulverem trita ad 3j. ex vino absynthite aut oxymelite vel decocta à Zij. ad ZB. corrigitur sem.odoratis & absynthio. Herba mirabilis Hispanorum variegatum florem gerentis radix ad Zij. quomodolibet sumpta. Mercurialis sylvestris vel decocta ad M. is. vel olerum more cocta & comesta acoleo & sale condita. Iridis domestica purpureum florem gerentis radicis succus recens extractus & depuratus ab Zij. ad 为111。 30 Medicina Pavpervm Ziij.condensatus à Zij. ad ZB. potissimum ex vino absinthite.

Strenue vacuant Anthoræ radix derasa à Dj. ad Dij. ex jusculo aut vino sumpta non eget corrigente.

Cucumeris asimini radix siccata in substantia à gr.xv. circiter ad 38. maceratur crasso modo trita à Bij. circiter ad Bv. Decoquitur à Zij. ad 38. corrigitur stomachicis, sed utilissime omnium exhibetur infusa p nocté in vino generoso absinthite.

Ebuli quatuor germina quatuor foliolis constantia, in vino aut jure cocta olerumque modo sumpta.

Ejusdemradix macerata in vino à

Zij. ad iij.

Zv. ad Zj. ex vino potenti vel jure correcto absynthio.

Ejusdem seminis pulvis à ZB. circi-

ter ad 3j. ex eodem liquore.

Succusejusdem cum melle inspissatus ad consistentiam sapæ ab 38. ad 3j.per se vel ex vino aut jure.

Sam-

D.IOANNIS PRÆVOTTI. 51

Sambucus idem præstat, ijsdé modis preparatus, nisi quodradicis cortici major inest vis purgandi quana alijs partibus.

Lactuca sylvestris succus à Ziij, circiter ad vj. cu melle aut oxymelite aut vino dulci correcto Absynthio.

tall

SER.

HO

100

Ricini vulgaris semen decorticatum: datur emulsio à 3j. ad 3iij.cum vino aut jure pingui correctoaliquo aromatico: maceratum vero velleviter contusum à 3iij.ad vj.

Soldanella seu brassica marina in decoctione ex jure pingui à M. j. ad ij. eduntur quoque cimæ, ut ait Plinius, vel teneriora germina olerum more cocta, corrigantur stomachicis.

Ex hac planta fieri potest rude extractum ad usum asservandu & gratum, si foliorum succus exprimatur, depuretur, codensetur cum maceris & mastichis quarta parte in pillularum massaformetur vel si inspissetur C 2 cum 52 MEDICINA PAVPERVM cum quatta parte mellis & octava

parte succiabsinthij. Cujus dosis e-

rità 3j. ad Zij.circiter.

Vuis alba (quæ Matthiolo est tertia clematidis species) radix decocta ad Zs. circiter in vino pari aqua diluto, corrigitur stomachicis temperatis scil. coriand. aut myrtho.

Valenter purgant Ricinus Americanus à gr. B. ad gr. j. seu semen maceratur per noctem in vino, vel bibitur seminis emulsio ex jure.

Granum Dendæ Avicennæ, quod circumforanei passim vendunt pro Ricini Americanisemine, eadem præstat ac Ricinus Americanus.

Cataputia semina si majora sint à gr. vij. ad x. Si minora, ab viij. ad xv. vel redacta in pil. aut bolos cum caricisvel emulsa ex hydromelite, ventriculo valde sunt infesta, ideoque superbibendum jus alteratum abfynthio, & sem. citri vel Arantiorum.

Tythimalus, Platyphyllus secudum omnes

D.Ioannis Prævotii. 53
omnes sui partes exhibitus modo &
quantitate dicta de alijs Tythimalis
valenter expurgantibus pituitam.

Ex dictis potest præparari jucundus ac vilis syrupus ad usum reservandus qualis.

Rad. irid. domest. recent. Ziiij.

Cucum. asin. in umbra siccat. Zij

Herb. Absinth, pontic.

Origan. an. M. j.

Vini alb. odorif. Ibij. S.

F. Maceratio per horas v. postea bulliant lentissimo igne ad consumpt. tertiæpartis.F. Colatura:adde postea

Mellis despumatito j.

Bulliat iterum ad consistentiam dilutioris syrupi, addendo sub si-

Cinamo. velsem. Anis. Zij'
Hujus syrupi dosis erit ab Zj, ad
Zij. ad summum.

Extemporanea Compositiones sieri poterant hacratione:

Potus fit.

C 3

54 MEDICINA PAVPERVM

Rad.cucum. asini. crasso mode tritizi.

Comar. Absynth.pontis. Num.j. Sem.fænic.vel Anis. vel cinam. 9j.

Vinigeneros. opt. Ziij.

F. infusio per noctem, mane F. colatura, Colatura adde Oxymel.

simpl. Zj. Misc. pro potu (potestetiam omittioxymel.)

Probolo:

Succi Irid. condens. Ziij.

Comar. absynth. pulveris. Zs..

Sem. Anis. Os..

Caricar. Zs. Misc. F. boli.

Pilulæ:

Rad. Cucum. Asinin. Dj. Cinamo. Ds.

Trita formentur cum succ. Absynth. q. s.F. pilulæ.

CLYSTERES PURGANTES.

Quainjiciutur per clysteres purgantia duplici sine usurpantur, nem-

D. IOANNIS PREVOTIL. nempe vel irritandi expultricem valde sopitam, ut fit in affectibus soporosis paralysi & delirijs, unde clysteres acres appellantur, vel trahendi excrementa à longinquioribus partibus vacuationi dicatis, aut etiam revulsionis gratia, ut irritent: parantur modo & quatitate jam dictis in clysteribus lenientibus addendo tantum decoctioni pro clystere camuni herbas aliquaspurgates, nempe centaurium minus, gratiolam in causabiliosa. Germina Carthami, genistæfolia, pulpam colocynthidis rariori linteolo illigatam, rad. Elulæ aut cyclamin. in causa pituitosa: Rad. elleb. nigr. in causa melancholica, Folia Ebuli & sambuci in causa serosa. Verum ut purgent & suppleant vicem medicamenti per os afsumpti; non debent injici ultra Mensuram Zviij.ea nimirum quantitate quæ etiam per os assumi posset, & præcedere debet clyster intetesti-C 4

testina expurgans, quia sic retinetur pluribus horis clyster purgans, commodeque actuatur à calore intestinor, quantitas tamen purgantium per os assumédoru duplicari debet in parandis clysteribus, quia nom ita probè actuantur in intestinis acc in ventriculo v. g. ad purgandam &: revellendam pituitam, siet clysteri talis.

By Folomalv.

Betæ
Origan.
Chamomil.an. M. S.
Pulp. Colocynth. in pet. ligat. 3S.
Sem. Carthami Zij.
Aq. fontan. 15. j.

F. decoctio ad consumpt. medie-

Recrement. Sacchar. vel Mellis Zij. aut iy. Misc. pro, clystere.

GLAN-

GLANDES ACRES.

Purgantia supposita nullam vi-dentur habere per se vim purgădi, hoc est, facultate tractatoria humores è longinquis ad intestina ducendi; sed tantum irritanti pigra alvum ad excretione, quo irritamento aliquando per accidens idem evenit quodin purgantibus, excrementascilicet è venis & partibus distantibus per alvum exturbari, verum non pharmaci trahentis, sed irritatæ expultricis robore, quam. ob. causam glandes acriores interdum supplent vicem medicamenti purgantis, & debilibus quibuscunque tutius administrantur, quam alysteres.

Fiunt autem glandes acriores exmelle aut recremento sacchari adi duritiem cocto, addédo pro singulis uncijs à gr. j. ad x. vel colocyntid. scammon. vel ellebor. utriusque vel lactistithymal. aut Esulæ & salis ali-

C 5 cujus:

MEDICINA PAUPERVM
cujus acrioris, puta ammoniaci ve:l
salis nitri, suppositorijs.
VACVANTIA PER VO-

mitum.

Alia ventriculum tantum purgant omnis trahendi virtutis expertia & ad lenitivum medicamentorum ordinem pertinent: alia superfluitates aliunde ad ventriculum tractas evacuant, suntque catarchica; illa per se vomitum vix provocant, nisi ventriculum offendant
valde nauseabundum, sed externo
indigent irritamento, gutturis nimirum titillatione, immisso digito
aut penna, hæc per se excitant vomitum absque externo auxilio.

LENIENTIA PER VO-

mitum.

IN cansa calida aq. tepida, aq. hord. jus pingue hydroleum dantur omniarepida à lb.j. ad ij. adultis, pueris ab zviij. ad lb.j.

In causa frigida tenui. decoctum

D.Ioannis Prævotii. 59 sem. citri vel Arantior. ex jure ad tb. j. cum oxymel. Zij.

Lauri foliorum decoctum tepi-

dum ad to.j.

Narcissiradix cocta esa vel ejus de. coctum dictà quantitate bibitum.

Pulvis rad. beton. à 3j ad iij.

cum jure & oxymel.

Pulvis rad. peponis à Bj. ex eo-

dem liquore.

Decoctum restudinum veprium

exaqua vel jure.

In caussa frigida crassa. Raphani succus ab 3j. ad ij. cum jure & oxymelite.

Nitrum à Dj. ad Zj. cum mulsaaut

jure pingui.

Jus cum oxymel. sumpt. aut mel. cui admixtus sit 91. Zingib. velhys-sopi velpiperis

VOMITORIA PURGANTIA

Ovæper vomitum purgant, omnia quoque alvum movent, ideoque tunc eligenda in purgatio-C 6 nibus 60. MEDICINA PAVPERVM

magisinclinat ad superna. Triplex magisinclinat ad superna. Triplex materiam per alvum purgantia. Alica sunt benigna ut quæ à partibus ventriculo circumjacentibus trahunt minimâque molestia ventriculum subvertunt. Alia strenua quæ à longinquioribus partibus efficacius trahunt, cum aliquo ventriculi lattrahunt, cum aliquo ventriculi lattrahunt & materiam valde crassam aut in temotissimis partibus contentam, magnoq; cum conatu ventriculi vomitum cient.

Bile pradominante benigna erunit Frangulæ cortex flavus recens, decoctus cum aqua vel jure à Zij. acd iiij.

Nasturty hortensis semen in pullverem tritum à Ziij. ad vj. bibitű ex

aqua.

Strenua erunt. Atriplicis semenita pulverem tritum à Zj. ad Zij. ex jurce pingui alterato coma absynthij.

Cha:

D.Io Annis Prævotir. 61

Chamacerasus montana Gesneri,
quam Tragus halimum sacitàv. ad
viij.circiter cerasa devorata, præsertim superbibita aqua aut jure tepido.

Asari radix æqualiter sere trahitbilem & pituitam maceratur à Zij. adv.in substantia pulverisata datur

à 3j. ad 3ij.

TOBE

Valentia sunt: mandragoræ radicis succus à Hs. ad Hj, ex vino mulso, & caute agendum, periculi enim non est expers.

Pituita pradominante benizne vacuant: Agaricus no præparatus à Dij. ad Zij. ex jure pingui cum oxymeli-

te.

Colutea Vesicaria semen datur in substantia à Zj. adij. Maceratur à Zij. ad ZB. corrigitur vino aromatico.

Colutea scorpioidis semen idem

præstat.

Genista hortensis flores. & ramulivirentes macerati aut decoctià zijo. ad zs. exjure.

C7 Spara

62 MEDICINA PAVPERUM

Spargule semen in pulverem tritumà zij, ad iiij, ex mulsa aut jure cum oxymelite.

Strenue vacuant pituitam pradominantem, Staphidis agriæ semen ad Zjß. circiter tritum ex copiosa mulsa, superbibendum est jus pingue, donec vomitus sequatur, ne ex nimia medicamenti mora ventriculus instammetur.

Tithymali cujuscunque recentia folia cocta cum mulsa à Zjis. adiiij.

Tabaci Folior, succus à Zj. ad ij. eum jure alterato sem. citri vel A-rantiorum.

Jure. Vitriolum album à 313. ad 3j. ex

Valenter vacuant pituitam. Anagyris semen tritum à 38. ad 35. ejusdem cortex siccatus & in pulverem tritus idem præstar sed paulo inesticacius.

Quæ ex his componuntur ejusdem ferè sunt sormulæ verbi gratia. Pro Bile:

Be Mell.despum.tb.j.

Coq.

64 MEDICINA PAUPERUM

Coq.lento igne ad confistentian syrupi, cujus dosis sit ab 38. ad 3j. ce jure & aqua tepida.

Hujusgeneris erit hoc Electuari

um admodum efficax

By Rad. Afari.

Agaric. crud. an. 38. Rad betonic.

Pepon.an. 3ij. Cinamo. 3j.

Sem. Anis. 38.

Tritain subtilissimum pulverem excipiantur.

Be Mellis despumati. Ziiij. & F. Electuar.

Cujus dosiserit à Zix. ad xij. circiter ex quocunque liquore grato.

Melancholia & atrabile pradominante: Strenua tantum & valentia conveniunt, quia humor suapre natura gravissimus paulò ægrius ad superna trahitur quam alij humores.

Strenue autem vaouant Antimonium præparatum. Facilime præpa-rantur flores, calx. & vitrum, paulo

D. TOANNIS PRÆVOTII. ifficilius tinctura & oleum, quod in rigidum præcipitatum abit in canidum pulverem flori non absimiem. Datur hæc omnia in substantia uidem agr. iij. ad vj. ex panatella, tisana, conservastomachica vel vino aromatico correcto absynthio, oremarino, alijsque stomachicis. Subastringentibus: Macerantur à gr. iij. ad x. potissimum in vinogenecoso autabsynthide, exhocfit præstantissimus syrupus omnium antimoniatorum medicamentoru placidissime vacuansper superna & infernalic.

By Flor. aut vitri Antimon. Zis.
Vini albi generos. 15.j.

F. infusio per dies duos naturales, facta colatura adde

By. Mellis despumat. Zx.

Coquantur ad syrupi consistentiam cujus dosis erit Zs. ad Zjs. circiter per se vel ex quocunque liquore gratiori.

Valenter vacuant: Ellebori albi radix

MEDICINA PAVPERVM 66 radix præparara vel emedullata an per diem in aceto rosaceo maceran rursusq; in umbra siccata ad usu, lle co acetirosati substituatur acetu co doniorum, quod melius est, vel ail udalteratum aliquo stomachico fri gido & aftringéte, datur à BB. ad B no in substantia, ne os ventriculi co vellatur sed in infusione, quæ sit diu pliciter:Prima est veterum qui radi culas ellebori raphano infixas p nco crem servabant, postridie raphami exprimebant, succiq; 3j. porrigebai cum prisana, cujus loco sumi potets panatella liquidior ad humiditatem oris ventriculi ne convellatur.

Secunda priori melior & gration est ut 918. rad. insigatur frustulo malli cydonij& in eodem coquatur, post-modu extractis radicibus datur co-medédus ille bolus, vel expressus ex eo succus disuatur vino aut jure pingui alterato sem, citri, deturq; hauriendus: Redditur elleborus albus loge mitior, si radix emedullata post

de-

D. JOANNIS PRÆVOTII. bitam infusionem sinatur aliquabullire in aceto, deinde v. siccafervetur ad ulum. Serositate pradominante benigna nsebuntur: succus rad.ebuli à Ziß. iij. cum jure pingui alterato coaabsynthij. Suesus rad. sambuci idem præstat dem dos. Sambuci aquatica bacca ad Zij.supurbibendű jus pingue mododictű. Strenua cataputiæ folia sursum emilla datur à 3j. ad Zis. ex codé jure. Valentia. Elaterium ob insuavime tem in pilulis vel bolo sumptum. lulgò miscetur pilulis aromaticis. modificeri potest pulpæ caricæ cum ortione absynthij, quod fit per exressonem. Fructus eucum. Asinini datur a r. iij. ad x. quod extillat ex fructu mantummodo puncto à gr.ijad vj. Vacuantia per urinas, quibus non blum viærenum & vesicæ, sedetiá of otum corpus venarum & arteria-THIR

68 MEDICINA PAVPERVM rum beneficio expurgatur, fiunti medicamentis diureticis, quorna aliquasunt propriètalia calida& 11000 ca, acriaque & tenuium partiu, ca impropriètalia, remissum habem calorem, autetiam adfrigidam von gentia, partium tamen tenuiun quibus utendum magis est in feb on bus, renibus & jecore calidioribound nisi fortasse præsentia corruptæ: venenatæ materiæ in venis citifiran ma urgeat vacuatione, quæmeli mon citiusq; perficitur diureticispropri & calidioribus: præcipua magiff

Propria diuretica. Asparagus, pre cipue radix, Apij semen seu sesse vulgaris, radix & semen cardui, cu merumque radix & semen cummum ni, sem. eryngij cujuscunque radix, semiculi radix & semen: Iriom utriusque sem. Laurifolia, baccanto rad. cortex, mentha sylvestris, napres sem. ononidis aculeatæ radix, pulce an gium, petroselini communis omne qui

D.Io Annis Prævotii. 69

me radix, rusci turiones, asparagi & me radix, rusci turiones, asparagi & me radices, Satureja, serpillum. Semina intur in pulverem trita à 3s. ad 3j. ad ad ad intelligitur de medicamentis improprie diureticis.) alia v. demonmodissimè ex jure cicerum; damentamen etiam radicum pulvis pur cipue lignosarum ut Ononidis lauri. Ex his aliqua ex tempore emponi possunt.

Efficacisimus est hic pulvis

B: Rad. Ononid. 3ij.

Sem. Irion.

Bac. Laur. an. 3j.

Cinamon. 318.

Misc.F. pulvis:datur ad 3j. ex vi-

mo aut jure eicerum calido.

Iucundior sit si insundatur per noctem, tum sacta unica ebullitione & colatura sumatur, abjectà pulveris sæce; reddetur medicamentum adhuc essicacius additis aliquot guttulis liquoris quem præbet 70 MEDICINA PAVPERVM
Salin excavato Rhaphano detenti
in loco humido donec solvatur.

Proillitione pubis tale oleum pp ratur extemporaneum, quo adjuw

tur urinæexcretio.

14 Fol. Lauri.

Mentastri.

Serpil.

Puleg.an. M.j.

Camomil. M.j.S.

Cort.Rad. Rhaphan. 36.

Sem. Cumini. Zij.

Ol. communis to.j. B.

Vinialb.tb.j.

Fiat infusio per 4. horas, poster coquantur ad humiditatis consumptionem & F. Expressio cum colar tura.

Fit quoque Emplastrum ex dissertion contuso & admoto pubi.

Improprie diuretica. Sem. cucurbit, cucum. citrul. melon. (inde fiunt e-

mul- lun

D.IOANNIS PRÆVOTII.

mus alkekengi, nuclei cerasorum, ficula mespilor. avellanar. longio-micortex, Limonum maturorum iditas, solia & caulis fragariæ, ca-l. Q parietar. tribuli utriusque dix gram, maximè arundinei, liniritæ, quinque solij, & raphani ecorticati, daturutiliter jus cicerum beor. cum ¼ succilimonis, habe-

Bu Succiparietar. depurat. Ziij.

Iuris cicer. Ziiij. Misc. pro
potu.

Ejusdem generis censetur & iste

Be Rad.liquirit.3B.

Aq. communis to.B.

Bulliant lento igne ad consum-

By Succi Limonum. Zj. Misc.

Dantur quoque utiliter pro citisimo remedio, succi raphani zij. ex rino generoso calido.

Ex-

Exterius admovetur vulgare: optimum Emplastrum ex fol. pair tar, solis vel cum raphano trito, si xis in sartagine cum butyro aut oll & calidum pubi admotum, si am thinum ol. aut chamomeli præsse sit præserendum communi.

VACUANTIA PERSV-dorem.

Thæc duplicis sunt generis: all proprie sudorifica quæ materiam am fundunt inque halitum vertum alia impropriè talia, quæ materiam facile convertibilem præbendo per aecidens provocant sudorem, valcd consentanea variolis incipientibum calidioribusque affectionibus cutamineis & febribus putridis inclinantum naturæ motu ad cutem.

Propria, decoctum alij, ligni buxx (quo lues gallica æque curatur an Guajac.) chamædrios, chelidoni majoris, card. bened. lign. Iuniperi. laurin. & Myrrhidis dantur ab Žiiij

D.IOANNIS PRÆVOTII. 33

decocta ex mulfa & vino albo.

Eadem decocta depurata & lento calore inspissata præbent rudia
extracta. danda a. Zj. circiter vel diluta vino generoso aut decocto impropriè sudorificorum calidiorum
vel formata in bolum aut pilulas,
quibus Ziij. circiter decocti superbibant. E.G.

In affectibus articulor. & nervomerum frigide catarrho tale fiat deco-

Buxi. an. Ziß.

Conseindantur minutim & infundantur per diem in Aq. commumis lb. v. deinde adde

Pe Fol. Betonic. Chamadr. Iva an. M.j.

Bulliant lento igne ad consumptio. tertiæ partis & F.colatura pro 5. vicibus.

D

Im-

Impropriè sudorifica decoctum chamæmelinum, cerefol. fumarra hor. non decorticat. mylij, lentiium leniter coctar, rad. lupulor.penttaphyl. tormentil. fol. pimpinell. vulgar. scabiosæ & violæ matronalis.

Ex his componitur vulgaris syrupus Sancti Ambrosij vocatus, ex una parte vini & duabus decocti My-lij.

Alia ex tempore componi possunt E.G. in affectu cutaneo tale sitt

decoctum.

By Fol. Scabiof.

Fumar. sicca, an. M.j.

Rad. Lupulor. 318.
Aq. hordei to.j. S.

Coq. lento igne ad consumptionem fere dimidiam & F. Colatura pro potu uno.

Apparentibus variolis.

Be Fol. pimpinel. M. j. Scabiof. M. B.

Prima decost lentium. tb.j.

Coq.

D.IOANNIS PRÆVOTII.

Coq. ad consumptionem 3. parcis & F. colatura pro uno haustu.

Dantur autem horum omnium decoctain majori quantitate, quam prope sudorificorum nempe ab

gviij. circiter ad to. ij.

Sciendum vero est vix provocari Tudorem jam dictorum medicaméforum operam, nisi illorum vis ad Lutim contrahatur remedijstrahenibus, quorum etiam beneficio lakantur pori cutis & ad sudorem præparantur; itaque sesquihoræspatio circiter à sumpto sudorifico vel collocandum est corpus in laconito, vel balneo calido naturali aut rtificiali, vel stragulis bene tegen-Hum, veladmovendætegulæ calenes aut vasa aquâ calente plena vel ricanda etiam leniter cutis aut vatijs partibus admovendæ cucurbitulænon scarificatæ, pro ut ne-

cessitas magis postulare videbitur.

D 2

VA-

MEDICINA PAVPERVM

VACUANTIA PER SPUTVM

Que viarum spiritalium infarchum expediunt ab ossicio expectorantia dicuntur, que omnia triplici disserentia comprehendi

possunt.

Alia enim conveniunt sputo crasso, incidentia nimirum & detergentia. Alia sputo tenui ac insipido siccantia nempe & quadantenus incrassantia. Alia demum sputum sulsum scilicet contemperantia velletiam erosionem impedientia.

Conveniunt ergo pro Lambitivo in sputomediocriter crasso aqua mulsa, oxymel, mel crudum, decoctio caricarum liquirit. Siliquar. passular. addita portione farfaræ palmonar. aut Scabios. Harum etiam herbarú pulveres misceri possunt oxymeliti ad consistentiam eclegmatis seu mollioris electuarij, qua forma etiam utiliter usurpatur pulv. rad. ireos cum oxymelite mixtus.

Spu-

D.IOANNIS PRÆVOTII.

Sputo admodum crasso conveniunt decocta botryos, enulæ, hedysari, hyssop. prassij, saturej. thymi, Aristol. long. harum pulveres utiliter miscentur oxymeliti pro lambitivo, vel excipiuntur melle in forma electuarij. vel

Componitur mulsa ex oxymelite dictarum herbarum in coctione, quemadmodum maceratione earundem præparari quoque solet vir num Hyssopites & Enulatum veter

ribus familiare.

Enulæ cocta in aqua (præstaret accipere mulsam aut vinum dulce) &
per setaceum transmissa deinde excepta duplo mellis despumati & co-

Claad justam crassitiem.

Præter hæc singulariter prosunt sulphuris pulvis vel slos mixtus ex ovo sorbili sumptus. Urticæ sem. mixtum lambitivis. Aqua vitæ cum tertia parte sacchar, pastata vel mixta oxymeliti. Pulvis pulmonis vul-

D 3

pis

pis à 3B. ad 3j. ex vino vel mulsa potui vel eclegmati mixtus.

Crocus à Bs. ad j. cum vino bi-

bitus.

Millepedes vino abluti & ad Zin infusi per noctem in vino albo, de inde expressi & hausti abject à fæce.

Resinalaricina & abietina devorata in bolo, vel delincta, pro delinctu solvenda est melle despumato. mam optime miscetur melli.

Præstantissimum parari potesti

balsamum in hunc finem.

Re Ol. bene matur; pro divitibuss

Ol. amygd. dulc. non rancid.

Vini albi dulcis Ziiij.

Bulliant ad consumptionem humiditatis: deinde adde

Be Flor. Sulphur. Ziij.

Agitantur continue & leniter ad lentissimum ignem, sloribusque jami dissolutis adde.

Re-

D.IOANNIS PRÆVOTTI. 59

Resin. Laricina vel abietin. aut
si haberi potest,

Lachrym. abietin: Zijs.

Misc. usque ad persectam unionem. Potest misceri lambitivis & internè sumi cum dictis decoctionibus aut vino albo.

foutum, ne usu dictorum medicamentorum exiccetur crassus humor, consultum est semper permiscere aliqua emollientia & laxantia,
qualia sunt pro lambitivis & usibus
internis liquirit.rad.& succus, passulæ, rad. malvæ & Altheæ.

Exterius juvat illitio pectoris butyro maxime rancido solo vel mixto

mucilagini malvæ & althææ.

Deprædicatur fomentum ex fo. lio brassicæ butyro probe illito & pulvere cumini asperso calideque admoto pectori.

Sputo tenui & insipido vero conveniunt dec. Aristoloch.rot.jujub.prunor. sylvest. virgæaureænummular.

D 4 vero-

Veronicæ, suc. granat. subacidious per se vel modico mellis.

Lelegmata quæcunque ex amy lo, gummi Àrabico, Tragacanthan terra quacunq; medicata cum mella le vel oxymelite admixta portione sulphuris vel myrrhæ vel Aristol. rotta cremor. ptisanæ cum portione almyli.

Sputosalso conveniunt, Decoctico hordei, jujubar. liquirit postulari prunor. dulc. maxime exjure pedum & capitum vituli hædi, agninitem cochlear. & testudinis nemoral.

Emulsio amygd. dulc. & sem. 4. frigid. minor præcipue addita farina amyli: ptisanæ cremor vel panatella cum ijsdem emulsionibus addita etiam emulsione seminis papaveris albi urgente salsedine; succus prunor. dulcium delinctus.

Buryrum recens tum delinctum, tum ferculis additum, tum pectori illitum. D.Ioannis Prævotii. 31
Si placet Syrupum componere
adhunculum.

Succiprunor.dulc.
Suc.veldecoct.portulac.an.tbB.
Deputatisadde

Mellis despumat. 3x.

Bulliant ad syrupi consistentiam. Cujus usus erit pro Eclegmate & syrupis.

VACUANTIA PER PA-

Caput triplici ratione vacuatur per os mediantibus palati ductibus nempe masticatione, gargarisuo & palati illitione.

Pro massicatione in causa calidate conveniunt charta præsertim bibula, caricæ, amyd. amar. vel nucl. persicor. uvæpassæ, malicitrij srustum integrum, Arantij cortex.

In causafrigida conducunt radices eyperi, acori Angelicæ utriusque, valerian: sativ. Imperator. Sem.fæ-

DS

nic.

62 MEDICINA PAVPERVM

nic. anis. sesel. siler. mont. gran. Iunip. bac. lauri & folia teneriora.

His valentiora sunt atque intenfæ frigiditati conveniunt solia Iberidis, hydropiper. Lepidij, nasturt.
hortens. saturej. hyslopi montan.
puleg. sylvest. rutæ sylvest. rad. pyreth. sem. thlaspios, sinapi staphid.
agriæ quæ ut facilius terantur, dentibus excipi debent momento ceræ
slavæ & in orbiculos vel morsellos
formari.

Pro gargarismo cui est locus tamen in causa frigida conveniunt de coctiones calaminthæ, chamædrios, hyslop. fol. lauri. lavendul. major. puleg. serpil. & spicæ Italicæ quæ partim gargarizantur partim calide ore detinentur.

Valentissimi gargarismi siunt ex decoctione herbar, pro valentioribus masticatorijs propositar, maxime si addatur portio aquæ vitæ vel vulgaris diasinapi quod Mostardam Itali vocant. D. IOANNIS PRÆVOTII. 83.

Pro palati illitione qua etia locum tantum habent in causa frigida, conveniunt jam dicte decoctiones cum melle ad syrupi consistentiam inspissatæ.

Præterea Aq. vitæ, mostarda vulgaris velElectuarium aliquod molle ex dictis paratum.v.g.

B: Baccar.laur.

Innip.an. Zij.

Sem.Sinap.

Herb. saturej. an. M.j.

Sem. Anis.

* Fænicul.an.3].

Rad. Acor.

Imperat.an. Zij.

Trita & cribrata excipiantur Mellis despum. 15. ij. F. El.

VACUANTIA PER

nares.

Purgantia caput per nares; quædam sua acrimonia sternutamentum excitant convenientia humori valde crasso & impacto nec
non sopitæ expultrici. Quædam

dam sine sternutamento humoreum provocant: inter quæ aliatutò ad-la hibentur etiam capiti ad calidum inclinanti, alia conveniunt tantum humori & capiti frigidiori.

Sternutamentum excitant insufflati pulveres omnium proposito-rum pro valentiori masticatorio acc.

præterea attractum naribus.

Decoctum nigellæ & ellebor.

nigr. succus item rad. ciclaminis,
bryoniæ & elaterium alijs liquidis;
nasalijs dissolutum: idem præstat:
sed paulo mitius radix cyclaminis,
turundæ forma indita naribus &
cortex Arantij inditus.

Sine sternutamento caput etiamicalidius vacuabitur decocto vel succalidius vacuabitur decocto vel succo Malvar. bliti præcipue albi. sol. betonice brassicæ, aq. hordei, rad. betæ, naribus indita, maxime verò si contabueritin aq. tepida, item illitione narium butyro recenti.

In causa frigida conveniunt decoctiones vel succi anagallidis, be-

ton ..

D.IOANNIS PRÆVOTII. \$5. ron. rad. betæ cand. chelidon.maj. hederæ mural. hyssop. hortens. rad. miridis recent.major. salviæ, Tabaci.

Indisolent quoq; naribus forma turundæ rad. cyclam. & Iridis oleo vel butyro perunctæ, vel in aqua præmaceratæ, quando sternu-

tamentonon est opus.

Præterea convenit fumus herbarum dictarum exiccatarum præcipue majoranæ, hyslopi, thymi è tubulo haustus, quo excipi solet sumus Tabaci Indici. Exhis componit possunt Errhina v.g..

In causa frigida;;

Succ. Rad. ireos inspiss.

Succ. flor. bedera inspisan. Zij.

Pulv. major. vel Thym. Zj.

Butyr. recent. Zs. Misc. F. Linimentum.

Quo illinatur turanda ex gossypio indenda naribus; vel,

By Succ. bliti per filtrum depurati

Agarici crasse triti zi..

7 Fin-

36 MEDICINA PAVPERVM

F.Infulio per noctem. Postridie R. colatura, que tepide natibus hauriantur, vacuat caput ad stuporem absseque insigniagitatione.

VACUANTIA INSENbiliter.

HOrum materia latissime patett.
Omne n. calidum rarefacient do & in habitum vertendo insensibiliter vacuat, imò omnia sicca humiditatem cohibendo, omniaque astringentia, candem exprimendo hoc genere vacuantium censeri possunt.Propriètamen hoc nomen merentur digerentia, quæ humoremin halitulente vertant: Dissipantia quæ cofertim id agunt & flatus etia erafsos distipat. Rubilicantia quæ validissime utrumq; prestant, validoque calore materiam intus latentem etiam non propè attenuatam dimovent & ad cutim trahunt.

DIGE_

DIGERENTIA.

Nter quæ maxime obvia sunt;
Absynthium, Anethum, apijonne genus, chamomel. cotula fæid. fænugræc. arundinis radix, lilimalbum, lini semen, mel, melilous, rosmarin. verbascum, vinum
potens maxime, quædari possunt
forma decoctionis syrupi, Electuarij.

Exijsdem parari possunt per descensum olea & fomenta prousibus externis, quibus etiam addi possunt sequentia internè non exhibenda, velut rad. cyclam. cucum. anis. asphodeli, fol. ebuli, sambuci, alumen, nitrum, vitriolum, sal com-

Per se quoque admoventur externè pro illitionibus butyrum rancidum maxime salitum, oleum vetus salitum.

mune.

Profomentis: aq. calcis vivæ, aq. hermalis calida, aq. dulcis bene cali.

38 MEDICINA PAUPERUM

da; Lixivium forte, vinacia calidk luta thermarum calidarum &earum foveæ, arena fervens, cinis calern cum vel fine furfure & sale sacculle inclusies.

Pro Emplastris: cochleæ tritæ cum

putamine.

Caseus antiquus cum decoctione carnis salitæ præcipuè suillæ contuifusin formam Emplastri.

Farina fabarum vino excepta ve decoctione jam dictorum, addito li placet oleo & oxymelite vel melle.

Privatimad absumendum lac cito & absque periculo ne grumescat in mammis habent ista pro secretis mulieres, quæ lactare nolunt vel non possunt, folia viridia nucis juglandis in sinugestara.

Linimentum ex æqua portione mellis & refinæ linteolo continue

admotum.

Cataplasma ex farino fabar. cum oxymelite vel decoctione petroselini vel decoctione Malvarum ex Aceto .. FoD.Io Annis Prævotii. 39
Fomentum exæqua portione petroselini & aceti fortissimi, addito
troci momento.

DISCVTIENTIA

X his faciliora paratu sunt agni castisemen & flores (quorum maceratione sit, oleum colico dolori appropriatissimum) allium, angelicæ utriusq; radix & semen. sem. Anis. sem. Arantior. & citrij, eorundemque cortex, calamenthum quoque præcipue montanum, cumin. carni, dauci, fæniculu, hyssopus, imperatoriæradix, Iuniperi baccæ & lignum lavendulę, lauri folia & baçcæ colicis & uterinis doloribus appropriatæ, Lupini, Major. menthasicca, ocymum, origanum, polium, pulegium, ruta, satureja, serpillum, spica Italica, thymum, quæ omnia dantur sola mixta forma decoctionis, syrupi, Electuarij, vel eorumpulveres ad 3j. bibantur ex vino aut cibis aspergantur. Hua

MEDICINA PAVPERVM

Hue pertineraq. vitæ & vimus vetus, quod veteres date soleball cum pipere, crasso modo trito.

Parari potest vili pretio tinchul efficacifiums, eujus una ant altie gurrula ex jure bibita vel vino pu tenter discutit flatus & cavo des tis à caula frigida dolentis indita w eriam admora illico dolorem fedido

Ell vero ralis:

ne Piperis nig. crasso modornin ? origination Evil

Inde phialæ angultioris collitati probè obturatum ferva per occiden um in loro calido. F. Tin Aura rubbil cunditlima fervanda in vitro optil mè claulo.

Si placet vinum Hippocraticum fimile conficere, tale præparari por

R Sem Anif. Famir. av. 54 Rad. Angeli. Acori. Imperat.an. 38.

D. IOANNIS PRÆVOTII. Fol. Calament.mont.

Lavend. Major.

Menthesicce an. M.j.

Bacc. Lauri Zj.
Omnia crosso modo trita indantrur colo, per quem transcoletur winum album generosum, toties itetata colatura donec materia odorem & acrimoniam perdidisse videatur. Hujus vini sumatur Zj. aut ij. per se vel cum alio quocunque liquore.

Exterius sieri possunt somenta ex dictarum herbarum decoctionibus sed efficacissima sunt suffumigia procurata extincto lapide pyrite vel molari in ijsdem decoctionibus. Fiunt a. efficaciores decoctiones ex vino potenti, lixivio forti & aquis

sulphureis naturalibus.

Esteriam efficax sacculus ex milio torrefacto, flor. camomil. & sem. cumin.vel rutæ folijs, quo dolores à partu infigniter demulcentur. Sugt.

MEDICINA PAVPERVM Sunt qui extollant colocyntice pulpam cum absynthij tertia pan sacculo inclusam.

Pro secreto habetur ad siccandin ventrem aqua turgidum, Emplastin exæqua portione fol.rutæ & absyrth thij contusorum eum melle ad for mam cataplasmatis.

Optimum'est stiafomentu exace calcis vivæ extinctæ aq. sulphurce m

Thermali.

Proillitionibus extemporanea par rabuntur medicamenta qualia oleri ex dictis herbis parata per descent fum. E.g.

By Baccar.laur. 3j. Fol. ruta. M.j. Ol. commi. to. B. Vinigeneros. Ziij.

Baccis crassètusis, folijs vero concisis, F. infusio per hor. iij. deinde bulliant ad consumptione humiditatis & F. colatura.

His omnibus adde cucurbitulam magnam eum multaflamma, inflaD.IOANNIS PRÆVOTII. \$3

Aliquando etiam absque discussione extrahunt è corpore flatus dibus d'am instrumentis chirurgis, citissimè agentibus: sic flatus rassa intestina distendentes extraunt immisso (post redditum clyterem fæces educentem) syphone icco & extrorsum tracto.

Hippocrates follem fabrilem u-

irpavit.

Eademratione flatus uterum replentes, beneficio syphonis, subtile Boblongum collum habentis, facie extrahi possunt.

RUBIFICANTIA

Rubificantia sic dicta, quod insignem ruborem cuti afferant
digerentibus & discutientibus frustratentatis, tandem usurpantur, ut
in antiqua Ischiade & dolore capitis
gravativo, contumaci sæpe usu venit:

94 MEDICINA PAVPERVM

nit: applicantur a. cuti forma cattani plasmatis trita, vel per se vel cum :a ceto calido, suntque sequentia ma gis vulgaria. Allium. arum, dentila ria, hydropiper, iberis, lepidium putegium sylvestre, sinapi, staphisa gria, ranunculus vulgaris, fit etiami cataplasma per se ex simo columbiino velanserino, vel ex pice arida liquara in quarta parte olei alicujo carlidi, putalaurini vel rutacei, parti fæpius admota & vicissim avulsa, donec pars primo rubescar, deinde leviter intumescat & rursus subsidet: nam siad ruborem usq; partis tantui sinetur, habet potius rationem remedij calefacientis & renutritione membri adjuvantis quam insensibiliterevacuantis. Ideo in ventriculo frigido & sicco membrisque paralyticis & extenuatishabet fingularem usum post debitas corporis evacuationes.

Hac de medicamentis materiam copia peccantem respicientibus.

AU-

D.Ioannis Prævotti. 95
IGENTIA MATERIAM NEcessariam deficientem.

Eficiunt aliquado humores bo. ni & quædam ex illis orta, quæ nnia per se augentur opera natuprobumalimentum immutantis, r accidens a. producuntur beneio alimentorum impedimenta moventium. Itaque omnia calomroborantia & æquantia intemries humorum & viscerum per censionisaugent sanguinem, quoim enumeratio petenda est inter terantia, eadem ratione generanalac & semen quorum alterum ad etus editi in lucem nutritionem, terum ad generationem est necestrium. Propriè ad alimentum pernent, cum utrumque ex sanguine rtum trahat: Improprtè tamen illa uoque medicamenta dici possunt ugere lac & semen, quorum benecio sanguis facilius copiosiusque n utramque naturam facessit. LAC

MEDICINA PAVPERVM LAC AUGENTIA

Ac augentia ergo dicentur-en Jam quæ impurum sanguinen emendant, fluxilem reddunt, fun dunt ad ubera, impellunt & attra hunt.

Emendant ergo purgantia hit mores pravos, quibus contamina tur sanguis, deinde excedentes sain guinis qualitates æquantia.

Qualia sunt in habitu calido aco hordei ex jure, malva, polygono vii

rente & soncho.

Præfertur lacteus sonchi & Taran xaci succus juri mixtus ad cochlearri ij. vel iij.

Datur utiliter pro secreto ex aliquo horum decoctorum pulviss

crystalli naturalis à 38. ad 3i.

In habitu frigido decoctum valet præsertim ex jure summitar anethi siccati. sem. anis. recentium, Erucædomesticæ, fæniculi polij recentis, porriex aqua decocti.

Fun-

D. JOANNIS PRÆVOTII. 97

Fundunt & proprietate quadam ad ubera impellunt jura alterata anetho, apio & petroselino recente, cicere albo, cytiso cujuscunque geniris, polygala vulgari & vinca per vinca.

Attrahitur sanguis ad ubera su
Retione frequenti, frictione molli, &

Fomentis laxantibus, qualia optima

Gunt ex vino albo calido, item deco
ctione camomæli & Anethi recen
tris, uti & malvar sem. lini, Rad.

Alth. sive decoquantur ex vino sive

ex aqua.

His non proficientibus, admovenda sunt rubificantia usque ad

mammarum ruborem.

Inhunc finem olim apud Cretenles percuti contrectarique solebant ubera fol. urticæ recentib. cujus usu frequenti sama est etiam masculina ubera excrescere consuevisse, ut lactationi idonea evaderent.

Inter alimenta viliora plurimum lactis generare creduntur, ova galli-E narum,

48 MEDICINA PAVPERVM

narum, vinum album, oryza cum lache cocta, pulmentum expolline farinæ & lacte aut jure: Item pulmentum ex polline farinæ & vino alboradditis vitellis ovorum & butyro; fed gratius fit ferculum addito locor farinæ saccharo.

SEMEN AUGENTIA.

Semine augendo conveniunt inprimis illa alimenta, que vi medicamentosa calidos tenuesque flatus aderectionem virgæ facientes movent.

Vilia sunt Caro Anatis, anseris cum allio præcipue lixata, cerebra bubula & suilla pipere & sale condita, jus bubulæ coctum cum mentha viridi aut eruca, succus expressus ex pulmone arietis assati, ova cygnorum ex buryro frixa, pisces ostracei enjuscunque generis pipere coditi, polypi sepiæ & cancri eodem modo conditi. Tubera quoque condita pipere & sale.

In-

D.Ioannis Prævotii. 99

Inter legumina habetur cicer al-

bum, fabæ & phaseoli.

Interfructus: Avellanæ, castaneæ.
mala insana oleo sale & pipere condita, poma dulcia & uva pensilis.

Interherbas allium virens adhuc

tenellum, cinara, asparagi.

Cæpa tenella præsertim Ascalonia, Eruca, horminum, napi, rapæ, pastinacæ & selini vulgaris radix cũ

pipere & fale.

His efficaciora censentur radix crasfior satyrij cujusque genitale tauri & cervi, testes apri, vulpis & verris venerem experti, vino albo loti & in surno siccati, horum pulvis vel mixtim vel sigillatim bibitur ex vino albo ad 3j.

Efficacissimus & paratu facillimus

est hic pulvis.

Be Genitalis Tauri
Borac Officin an Ziij.
Rad crassior satyrion Zij.
Zingiber.

E 2

Cina-

100 MEDICINA PAVPERVM

Cinnamo an. Dj.
Croci Dß. Misc. F. pulvis subtilissimus.

Cujus exhibeatur mane & post cænam 3j. ex tantillo vini generosi.

ALTERANTIA CAUSAM morbificam.

Causa morbifica multisariam peccat qualitate manisestà nimirum & occulta, hæc postulatalexipharmaca, illa vel est prima, quam corrigunt medicamenta calida, frigida, humida, ficca, vel ex primis oritur craffities nimirum, tenuitas, lentor, durities, ex siccitate & concretione, nec non acrimonia, quibus opponuntur attenuantia, incrassantia, incidentia, detergentia, emollientia, grumos dissolventia & demulcentia; quæ primas qualitates corrigunt, atque inde ortam crassitiem, tenuitatem & lentorem concoquentia & præparantia dici consueverunt, quia excedentium qualita-

D.IOANNIS PRÆVOTII. 101 litatum equatione, humores à naturali calore facilius vincuntur & si qui ad concoctionem plane sunt inepti ad expulsionem minimè laboriosam idonei redduntur. Alia quæ tollunt: acrimoniam & duritiem non modo inserviunt humo. rum præparationi, sed etiam partibusex asperatis, & induratis, quemadmodum etiam lentorem detergentia conveniunt plurimis alijs usibus, utifæditatibus cutaneis sordidisque ulceribus, ideo sejun ctim enumeranda sunt post præparantia humores.

BILEM PRÆPARANTIA.

mil

for

Si bilistenuis sitac fervida conve-Sniunt, hordeum lactuc portul. nymph. viol. purp. Horum decoctiones ab Zviij. ad th.j. circiter.

Efficaciora sunt succus fructuum berberis, granar acidor, ribes vulgar. & omphacium bene depuratum

E 3

tum, quæ addi possunt dictis decoctionibus ab 31. ad ij.

Extremum remedium est serum depuratum cum emulsionis zj. circiter sem. papav. alb. vel solanum hortense & sempervivum majus additum decoctionibus.

A dulcioribus syrupis in hoc casu

abstinendum.

Si crassior sit bilis veladustione velcrassorum humorum permixtione conveniunt attenuantia frigida veltemperata, qualia acetosa, succitri, limon. Arantior. maturer. chondrilla cichoreum cap. ven. recent. Endiv. fragaria, Hepatica, Hiefacium, Lappathum quodcunque scariol. sonchus, Taraxac. Trifol. Acetos. sem. mel. citrul. cucurbit. cucum. unde siunt Emulsiones.

Ex herbis dictis siunt decocta ex jure carnis vel aq. quibus addi possunt zij. circiter emulsionis dictorum leminum vel succorum citri, li-

monum vel Arantiorum.

Dan-

D. IOANNIS PRÆVOTIL 103

Dantur quoque herbarum succi depurati ab Zj. ad iij. ex jure, præsertim hyberno tempore, quando desunt herbærecentes.

Ex his succis depuraris ex tempore sieri possunt syrupi, si addatur æqualis qualitas mellis despumari & coquatur ad syrupi consistentiam, Misceatur decoctis ab Zj.ad ij.

Horum vicem supplere potest oxymel. s. ab zj. circiter additu de-coctionibus, sunt que omnes syrupt valde utiles huic decoctioni, si absir adustro, cui convenientissimum est serum depuratum ad th. ij. circiter cum emulsione dictorum semi-

PITUITAM PRÆparantia.

Hac omnia calefaciunt & attenuant & pituita valde lenta sit & crassa, incidunt quoque & deterget, eadem conveniunt pituitæsalse, si

64 MEDICINA PAVPERVM fitempernatur jam enarratis præparantibus bilem.

Ergò si pituita crassitie & lentorce non excedat convenient.

Pro capite. beton. chamæd. rutaa caprar. major. rosmar. salvia, stæ:chas arab. Valerian. sylv. rad.

Prooculis. calend. Euphrag. for-

nic. verben.

Pronervis & articulis; chamæpyta gran. Iunip. peucedan. primula veris.

Propectore: Caricæ liquirit. pul-

Pro corde: Rad. Angel. Card. Sanctus. Card. stellatus, caryophyllata, hæder. terrest. Lavendul. pimpin. scord. vincetoxici radix.

Proventriculo.absynthium quodcunque præsertim vulgare, cortex: Arant. & citri & sem. menthæ.

Pro jecere: Absynthium, Agrimo-

Proliene: ceterach. Epythym. fumar. cortex & rad. capp. Tamarisci.

Pro

D.Io Annis Prævotit. 105
Proutero: Arthemis. cap. Q calamenth. matricar, puleg. sabina.

Pro Renibus & vesica: Apium, A-

sparag. fænic. petros, ruscus.

Prototo corpore. quinquefol. Tor-

mentil. oxymel. mulsa plenior.

nes in jure pulli vel mulsa, quibus utiliter additur oxymel. ab Zj.ad ij.

Ventriculo & intestinis inutiles sunt decoctiones, quiaminus cito præterlabuntur partem affectam.

Conveniunt ergo solum oxymel ad Zij. vel syrupus ex dictis herbis præparatus, cui addi potest ad slatuum discussionem emulsio sem. citti vel Arantior. ex Zij. circiter juris carnis, vel veterum more datur oxymel in quo per noctem contabue rit coma absynthij.

Si pituita sit admodum crassa &:
lenta, nunquam omittendum oxymel additum decoctionibus appropriatis, quibus incoquantur aliquæ ex his herbis magis incidenti-

bus.

106 MEDICINA PAVPERVM

bus & detergentibus nimirum hyflopus prassium, polium, saturej. ser-

pil Thym. Tragoriganum.

Si placet extemporaneum aliquod oxymel componere, quod vi detergendi & incidendi oxymel scylliticum æmuletur, tale esse poterit ad viscerum obstructiones, quod

By Fol. beton.

Agrimon.

Absynth.

Fumar.

Pentaphyl.an. M.j.

Hyssop.

Prassij.

Thymian. M.j. B.

Rad.asparag.

Fænicul.

Petrosel. an. 3jo.

Aq. font. to. vj.

Mellisto. ij.

Bulliant lentissimo igne ad persectam despumationem mellis, sactà postea colatura, adde

By Ace-

D.IOANNIS PRÆVOTII. (07

Sem. Anıs. 31j. Cinam.

Zingib.an. 3j.

Coq. lento igne ad consistentitiam syrupi, siat denuò colatura per rarius pannum.

MELANCHOLIAM PRÆparantia.

SI melancholia non sit adusta: Sconveniant borrago, buglos, euscut. ceterach. capil. Q. liquirit. lupul. meliss. sumar. lingv. cervin.
pruna dulc. quorum decoctionibus utiliter etiam additur oxymel
ratione aceti humoris crassitiem incidentis.

Si humor sit adustus conveniunt præparantia bilem crassam & præterea succus pomorum redolentium, quod peculiarem hic habet prærogativam, admisceri a. potest ab zj. ad ij. dictis decoctionibus herbarum.

E 6

Po-

108 MEDICINA PAVPERVM

Potest etiaminde sieri syrupus, sumendo unam partem mellis de-spumati, & duplum succi pomo-rum depurati & coquendo ad liquidioris syrupi consistentiam, tumum ad consumptionem tertiæ partis.

ACRIMONIAM DEmulcentia.

Crimoniam demulcent quoque vel suavi humiditate temperant, abluunt que materiam, vell oleositate & lentore obliniunt, quorum infignis est usus in cardi-

algia & dysenteria sananda.

Abluunt temperantque ag. fontis vel fluviatilis amygd. dulc. emulsio... sem. 4. frig. maj. Emuls. Aq. bord. decorticot. & ex eo paratæ ptisanæ cremor, jujubæ, lactuca, lacomne, præsertim bubulum vaccinum, laclisserum, liquir. pruna & pomadulcia. nymphæ, portul. sonchy, solani halicacabi fructus, sempervivum utrumque umbilicus veneris.

Ex

D.IOANNIS PRAVOTII. 109

Ex herbis fiunt decoctiones aut ryrupi qui suaviores magis epiceramatici redduntur, sumpta sapa locodemellis & cum æquali portione succimierbar. ad debitam consistentiam tocta.

Ex his quædam componuntur quibusdam partibus singularia.

Ad dolorem Oculorum ex acri flumixione valent cataplasmata ex pomo midulci cocto in lacte, tepidum oculomadmotum.

Ad urina ardorem singulare est decoctum liquirit. vel solius vel cui fructibus alkekengi quotidie sumptum ad zvj. in prima mensa vacuo, adhuc stomacho.

AdTormina decocum sempervivimajor. ex aq. pluviali, vel ejus

succi zij. ex jure parvi pulli.

His adde plumbum externis tantum illitionibus usurpandum, agitatis oleis in mortario plumbeo usque ad crassitiem.

Oblinunt albumen ovi & ejus a-

E 7

qua

MEDICINA PAVPERVM qua amylum ferculis additum bui tyrum recens, jus pingue intestino rum, capitis arietis, hædi, vituli, pee dum pariter porciac vituli, oleum benè maturum, præsertim cum acquit fontana ad humiditatis consumpodita tionem coctum. Inter herbas althu malva rad. borrag. & consol. maji harum enim herbar decocta muciilaginea funt.

Pro secreto habeatur ad urinas ardorem aq. albuminis ovium parii

succo Limonis hausta.

Ad dysenterias decoctum totius Althææ.

Huc pertinent pedes perdicis asfati, quorum pulvisad Zj. exhibitus: ex aq. Coriand. præsente sebre, ex vino nigro cadem absente tridui spatio dylenteriam etiam feram sonat.

Adulcera dolentia & nubeculas, ophthalmia velrubori oculoru cojun-Etas: Balsamum sacchari soluti in albumine ovi ad duritiem cocti: fit verò

D.IOANNIS PRÆVOTII. 1011
TO Optimum hac ratione indatur
charum pulverisatum vitro optiè prius loto ex aceto sorti, tum dequatur super cineres usque ad
rfe ctam rubedinem, postea solve
r deliquium in ovo ad duritiem
cho exempto vitello.

Externis remedijs utiliter addunr sevum hircinum & cervinum aingia recens, pinguedo capellæ
ex qua cum pomis fit pomata vuliris) medulla quadrupedum, cera
cæsertim alba & mucilagines sem
ni, sænugræci, psyllij, cotoneoim nec non rad. althæ. & malvar,
uorum omnium peculiaris usus in
nandis cutis sissuris, quamvis
syllij & cotoneor, mucilago addi
etiam soleat medicamentis internisad cardialgiam.

DETERGENTIA.

Etergentia contraria esse vid tur epicerasticis seu demulces tibus, quandoquidem lentorem au ferunt & quod impactum est parti bus, abstergunt, cujus generis sun omnia salsa, nitrosa, acria & aman cutaneis fæditaribus, sordidis ulca ribus & obstructionibus convern entia, sed quia horum multiplex ee materia; ut omnis confusio vitettu in tanta varietate, proponentur hi detergentia porissimum conferent tia cutaneis affectionibus, aliæ qui obstructiones tollunt & ulcera puir gant petantur sub titulo deobstru entium & sarcoticorum, de quibui infra in census medicamentorum morbos respicientium.

citri & limonum, butyrum maximet falitum, Entale, mater perlarum fabarum flos, cortex & farina, fænum

græcum

D.Ioannis Prævotii. 193;
ræcum, furfur, hordeum non deorticat. lilij albi flos & radix, folia.
auri & baccæ, lappatum sylvestre
& acutum, præsertim ejus radix, lac
& ejus serum, lythargyrium, malva,
oligonati radix, scabiosa, balnea
uæque naturalia moderatè calida.

Exherbis fiunt decoctiones pro-

otionibus & balneis...

Ex alijs varia componuntur tum d faciei nitorem & delendas maulas, tum ad scabiem & pruritum.

Pro facie abluenda & dealbandis manibus singulariter conferunt: a-mygd. amar. vel nuclei persicor. contusi & cum lacte ad pulmenti. formam redacti.

Irem farina fabar, cum sero lactis subacta ad liquidi linamenti consi-

stentian.

Panis ex hordei farina cum lacte pictus mediocriter coctus & calens blande affrictus.

Celebratur quoque lac virginis: appellatum, quod fit ex una parte lythargyrij thargyrij & duplo aceti, Miscentun agitantur ac per tres horas maceram tur, postea filtrato aceto infunditur aq. pluvialis aut sontana in qui parum salis solutum sit.

Omnium præstantissimum com meticum hujus generis est quod

By Entalium. Matrisperlar.an.p.e.

Terantur crasso modo tum F. S. S. S. cum aciditate limonis & reportantur in loco humido donec li quescant & liquor per se usurpetum vel destillatus per filtrum aut B. Mi

Adpruritum & scabiem autem ob-

By Lythargyr. aurei trit. & cribrat. Ziij. Aq. Rosar. Ol. Communis. (præstat rosac.) an, Ziiij.

Instilletur aqua prius sensim & sensim agitando continuo in mortario pistillo ligneo, donec pulviss totam

D.IOANNIS PRÆVOTII. 165
am aquam absorpserit, eique
be commixtus suerit, tum adde
um sensim & sensim semper agido usq; ad probam commixtion, vel,

Butyrirecent. Zij.

Rad. Oxylapati cocta & per setaceum transmissa.

Ol. Communis

Suc. Limonum.an.3j.

Bacc. Lauri in tenuis. pulv, trit. & cribrat. Zij.

Milc.F.Linementum.S.A.

Potest omitti succus limonum, nilo imminuta copositi facultate.

Mediocriter detergunt: pro lotionus & balneis: Aqua marina, aquermalis, falsa, nitrosa, aluminourina pueri sani, ros majalis, sucs agrestæ, sapo albus, decoctum arici, radices Arundinis, hederæ
uralis, supinorum, vitis nigræ,
nododentri.

Pro illitionibus resinæ omnes mame Larycina & Therebinthina, lachryma chrymaabietina, myrrha, samlb di cortex medianus, cornu capra du stum, os sæpiæ ustum, Tabacum cens, sal communis, cinis.

Ex his aliqua parantur usu cco probata cum ad scabiem tum acd

cicimaculas...

Adscabiem:

Fol. oleand. pulv. & cribb

Sal commun. 3j.

Butyr. Ziß. Misc. F. Linim

Vel.

By Fol. Tabac. M.j.

Oleand.

Lauri.an. M. S.

Butyr. Ziij ..

Contundantur in mortario de nec omnia probe misceantur trusta liquescant super prunas, siatque o pressio fortis.

Wel. By Baccar Laur.

Ciner. Salis.an. 3j.

D. IOANNIS PRÆVOTII. Ol. communis Ziij. Cera Zij. Misc. F. linimen-Be Resin Laricin aut therebint. Butyr. recent. 3j. Ole. Laur. Suc. Limon.an. 38. Sapiaust. vel. Cerussaut Lytharg. 3j. Sal. comm. Dij. Misc. F. Linimentum. el. Be Corric mediane sambuci. Fol. Tabac.an. M.B. Ol. comm. Ziij. Coquantur lento igne ad conmpt. humiditat (cujus signum est, oleum igni injectum flammam ilacoconcipiat absque crepitu.) fata expressione, & colaturæadde Myrrhasubtiliss.pulv.Zij. Ceraflav. 3jis. Misc. F. Linimentum. Hic quoque lapis sequens si coneniente liquore dissolvatur & inde lave168 MEDICINA PAUPERUM lavetur locus affectus, scabieim impetiginem tollit, &

Alum.rup.zjß.

Lytharg.aur.ziij.

Borac.Officin.

Sal.marin.

Cerus.an.zj.

Acet.opt.tb.j.

Ag.pluvial.tb.s.

Cerussa & lythargyrium terantu & cribrentur, tum Coq, in olla no vitreata ad lapideam consistentu am.

Ad faciei maculas.

Re Rorismajal. per filtrum filtrant. 15.ij.

Suc.agresta vel Limon. vel Arantior.acid. 15.j.

Rad. lilior. alb.

Polygonat.an. Zij.

F. infusio per dies in fimo equinco vase bene clauso, tum ejus dem fimilia calore destillentur pro lotione sacciei.

Vell

D.IO ANNIS PRÆVOTIL 1. By Saponis albirore majal. aut acetoin spumum soluti.Zij. Farin. Lupinor. 38. Miscagita diligenter coque lento. ne, decoque ad mediocrem contentiam, postea adde Re Ol. enucleis persicor. Ziij. Misc. & coq. adlentum calorem

unguenti consistentiam, quoliantur manus & facies ante decurum, manè v. abluatur decoctione

furum.

Valenter detergunt pro balneis Motionibus, thermæ sulphureæ de-& rad. bryoniæ, ellebo: nigr. cenir. minor. saponariæ. rad. Enulæ, æsertim addito salis & aluminis omento.

Pro Epithemate aqua calcis vi-

Pro Illitionibus, borax officinar. trum, sulphur, sapo niger, cinis rmentitius, calx optime lota, pularad. enulæ. ol. Tartari.

Ex

100 MEDICINA PAVPERVM

Ex his quædam componuntur un tillistima usuque compertissima.

Adscabiem crustosam & leprosau incantamento similem esse ait IA matus Lusitanus hoc unquentum quod

P. Enulain acet. acerr. coct. (c. persetac.transmis.Zij.
Butyrisaliti.
Resin. Laricin. aut therebintill an. Zs.
Salis comm. opt. triti Dij.
Sulphuris Zj. Misc. pro ungurento.

Vel. By Sulphur. vivi. Zij.
Ciner. Jarment.
Sal. comm. trit. an. Zj.

Ligentur in syndone rara & bullliant in

Acet. vel succi limon. Zj.

Coq. ad humid. consumpt. & hoc globulo calido ungatur para scabiosa.

Vec

D.Iohannis Pravotti. in itel, Be Sulphur. Viui. 3B.
Ol. Communis žiij. dissolutur, dein adde
Sal. triti
Ciner. opt. cribrat. an. 3j.
Cerapar. Misc. F. Linimëtum.
Pro Lotione
Be Alum. rupei
Sal Communis

Alum rupei
Sal Communis
Sulphur trit.an. Zj.
Sapon nigr. Zjß.
Hord. M.j.
Acet alb. H. B.
Aq. communis H. vj.

Bulliant ad consumpt. medietat.

& ficta Colatura serua.

Ad maculas curis.

Borac. Zij.

Coq.ad spissitudinem, deinadde Re Cortic.fabar.subtilis.puluerisat. 38.

Ol.nucleor. perficor. Ziij.

Misc.diligenter usq; ad probam mionem & F, Siponea.

F Lo-

172; MEDICINA PAUPERUM

Loco decli olci sumi potest Ola

communis Zij. Ol. Tartar. Zj.

Misce & vngatur locus mane &: vesperi, abluatur cutis aliqua ex dictis decoctionibus.

Hujus generis est sapo, quo mulieres utuntur Venetæ ad manuum, faciei & capillorum decorem. Compositio autem est quæ

Re Sapon Damasc. Ziiij.

F. Solutio in succo Limon, q. s. postea adde

By Ol. amygd.dul. Tartari. an. Zij.

Stent ad solem & quotidie agitentur, done e materia inspisserur ad unguenti consistentiam: hoc inungitur locus & abluitur deinde decoctio hordei velfusfurum.

Antiqua macula & Vitiligines tollütur aq, calcis vivæ facta cum sero lactis, quo locus defædatus sæpe attingatur, tum ablata pellicula restituatur unguent de lythargirio inter debiliter detergentia descripto.

Hoc

Hoc remedio tanquam summo ecreto usus quidam magni nominis vir, maximam internobiles matrones pecuniæ vim corrosit.

DURITIEM EMOLlientia.

Qumuis induratus humorfola emollitione emendari videarur, non tamen ejus de quævis remedia postulat, nam frigidi & sicci humores concretione indurati, calefacientibus tantum sine insigni sicciate funduntur, quæ propriè emolli-

Lac verò & sanguis quando in rumos vertuntur & concrescunt, in id patiantur proprij caloris defectu, arque calefacientia insigniter un attenuantia & incidentia postu-

Denique lac caseosum essectum rigida & humida requirit cum aliqua partium tenuitate, quia validus F 2 calor

calor serum à crassiori parte separas lacin caseum vertit.

duplicis sunt generis: alia conveniunt tumoribus scirrhosis, quæ nonnihil validiora sunt, fusamque materiam discutiunt: Alia mitiora sunt, convenientia humoribus induratis absque insigni infarctu & copia materiæ, quoru usus etiam in Scirrhosis assectibus præcedere debetsortia emollientia, ut quod concretuest sacilius sundatur tutius q; discutiatur.

Mitia sunt alth. borrag. bugloss. branc.urs.fænugr.liquirit.sem. lini, lili.alb.malva.melilot.passulæ.

Exhis sieri possunt decoctiones, syrupi & electuaria pro usibus internis ingrediuntur quoque externa somenta, unguenta & cataplasmata que potissimum parantur ex butyro, adipe quoque recenti; sed maxime humani & taxi, cera nova, medulla quadrupedu, Oesypo, Oleo comuni bene maturo, savo & mucilaginib. althæ.malvæ. sænugræe, ac sem, lini.

D. JOHANNIS PRÆVOTITA Fomentis peculiariter inserviunt lana succida, lanarum proprièlatura & hydræleum tepidum. Composita facile parabilia erunt. hujusmodi. Pro Illitione. Be Rad. lilior. alb. Malve. Altha.an.Zj. Camomel.vel Aneth.M.j. Vinialbi. Ziiij. Ol. communis bene matur. Z viij Coq.adconsumpt.humidat. & F. Expressio cum colatura. Vel Be Mucilag. sem. lin. Rad.alth.an.3j. Medul.bubul. Butyr.recent.an.Zj. Ol.communis Ziij. Ceranoua Ziij. Misc. F. Unguent. Pro Cataplasmate. Be Rad lilior alb. 31. fol. Malya. M.j. Coq.

1716 MEDICINA PAUPERUM

Coq leniter deinde eum Butyr:, recent. Zij. fundantur & F. Catapla I... ma.

Vel Be Rad.alth. coîta & per setaci. transmis.Zij.

Far melilot.

Sem. Lini an. Ziß.

Rad.lilior.alb 318.

Medull.bubul. 31. Ol.communis Ziij.

Decoct. Malvar. q. f. F. Cata.

plasma.

Valentia sunt sequetia quæ omniaa exterius usurpātut excepto croco & rad, smilac.asperæ, quæ cum salsa partilla Indorum virtute sortè & specie covenit. Alia vix administratur solaa sed permixta mitiorib, emollientib.

Fomentisergo addantur rad.bryon. cyclam. cucumeris alinini & iridisrecentis, quorum decoctione par
raturefficax suffumigium, extincto
lapide pyrite aut molari: Aq. Thermalis bituminosa per se inservit somentis & balneis.

Prop

D.IOHANNIS PRÆVOTII. 1717
Pro Illitionibus conferunt adeps anserinus, ceruinus, oleum è nucibus
expressum, amurca, petroleum.

Emplastris addunt sæpe rad. hyacinthi, narcissi, fol. Tabaci recentis

& flores iridis.

Per le Emplastri vicem gerunt luta bituminosa, stercus bubulum precipue cum amurca subactum, caseus antiquus cum jure carnis salitæsubactus.

Ceratis adduntur pix arida, relis na, colophonia, bitumen; lapis gagates & ammoniacum, quod per le ceratum exhibet aceto forti dillolu-

tum.

Exhis varia ex tempore componentur ad scirrhos efficacia medicamenta. E.G.

Pro Illitione.

Be Rad.oyclam.
Cucum.agrest.an.38.
Lilior.alb.3j.
Herb.Camomill.
Tabacirecent an.M.j.

4

Fol.

128 MEDICINA PAUPERUM

Fol.Laureola M. B.
Ol.communistb.j.
Vini albi.Ziiij.
Aceti.Zij.

Coq. lento igne ad consumptio. medietat.& F Expressio cum cola.

Cataplasma,

P Capa candida in aceto cocta 3j.

Flor. Irid. purpur, in vino alb. macecerat. P.j.

Adip. Anserin. 38.

Exomnibus simul contusis F. Ca-

taplasma.

Sunt qui ceratum ex sola pice alba, quam Burgundiacam vocant, pro secreto habent & ammoniaco, præferunt.

Sanguinis grumu dissolvunt & impediut, acetum, posca, oxymelsimplex, decoct, aristoloch. rot. calaminth.sature.thymi, Corric.nucum.
viridium.

Fiunt tamen validiores decoctiones ex posca, ut coagulum leporis ad Zj. ex posca bibitum.

Ex-

D. IOHANNIS PRAVOTII. 1719

Extemporaneum optimumque remedium fit ex lixivio, aceto, sale & melle hac ratione, ut:

Re Lixivit Ziij... Aceti Zij... Mellis despumat. Zis.. Salis communis Dj...

Misce ad lentum calorem pro-

potu.

Itaque si Oxymel præparetur coquendo mel cum lixivio vsq; ad persectam despumationem siet gratum & essicax remedium;

Lacti grumoso conferunt mitia em ollientia mixta in fomentis quidem cum apio sativo, apio montano, cumino, mentha recenti, & ruta addita: aliqua portione aceti:

In Cataplasmatibus verò cum farina fabarum, lentium, oxymelite:

aut mulsa pro tantillo aceti.

Expertum est hoc sequens somés-

By Fol. Malv: Radialth.

F & Herb.

130 MEDICINA PAUPERUM

Herb.apij sativ.

Apij montan.

Rad.fænic.an. M.j.

Fol.Lauri.

Flor.Chamomill.an.P.j.

Aq.communis lb.vj.
Bulliant ad confumpt. tertiæ partis pro fotu & ablutione mammarum, ex residuo fit optimum Empla-

ProbataRemedia sunt ista sequé-

M Therebinth. sepius lote ex vin. alb.

Ovaintegra. N.iij.

Ceraflap.Zij.

Arum.

Misce F. Ceratum super lineum pannum extendendum relicto soramine ut pupillæ promineant, sugiq; possint,

Vel Be Farin. Fabar. Ziij.
Ol. communis Zij.
Therebinthi Zj.
Vitel. ovor. N. ii
Crosi. Dj.

Cum

D.IOHANNIS PRÆVOTII. 131

Cum decoct one Malvar. & petrosel, sacta exaceto q.s.M.F. Cata-

plasma.

Butyrum quog, recens optime lotum in decoctione Malvarum & mixtum pulvere rad. Malvar. vel Althæ.ad unguenti consistentiam & super solia brassicæ admotum est præstaptissimum remedium ad dolentes & induratas mammas ex cohibito late.

Est & hoc singulare

R. Ol. communis bene maturi.

Cerenova. an p.a.

Misce, tum ter ablute deligenter Aq. ros. & extende super folia brassicæ.

Lacticaseoso eadem conveniunt frigidis & humidis temperata & majori

portione aceti.

Habet tamen aliquam prærogativam Emplastium ex furfuribus aut hordei cum aceto coctis addito tantillo croci.

Item Cataplasma ex farina saba-

132 MEDICINA PAUPERUM rum cum decoctione solani vesicariji exaceto facta, quod efficacissimum. redditur addito coagulo leporino &

butyrorecenti.

Hactenus de corrigentibus qualitatem manifestam causse morbificæ, qualitas occulta cum sizaenenata, & illisinsir, quæ substătia peccant, postulat alexipharmaca, infra recensenda inter remedia opposita: causæ toto genere præter naturam.

MATERIAM PRÆTER. naturam quiescentem moventia.

Eficiens motus eorum, quæ de-finito tempore moventur, à natura contingit potissimum remorantibus menstruis, partui difficili, retentissecundinis & fætui mortuo necnon occacatis hamorrhoidibus innatis, quibus auxiliantur menses. provocantia, partim adjuvantia, secundinas pellentia, fætum mortuu. educentia & provocantia hæmorthoides occaçatas.

MEN-

D. IOHANNIS PRÆVOTII. 133; MENSES MOVENTIA.

languinem fundunt, venaruq; xantorificia, quorum materia cu tè pateat, distinguitur à Galeno in es classes. Mitium, nimiru quoru us est maxime in imminutis mensius: Mediocrium, quæ magis conveiunt suppressis: & Valentium, quæ ktremis casibus & reliquis nihil percientibus; non quidem assumpta er os sed addita pessarijs aut infuncibus.

Pracipua & magis obvia sunt inter miss. Capil. Ven. Cicer, rubr. primum s, juli juglandium, flos Keiri in mbra siccatus, lilia, alb. flos, Melis. wlytrich. quinquefol. Exhis siunt coctiones & syrupi potissimum extra albo aromatico.

Efficacissima autem talia reme-

R. Capil. Q vel polytrich. P.S.. Flor. Keiri siccat. Zj. Vini alb. odor. Zvj.

7 F.In-

144 MEDICINA PAUPERUM

F. Infulio per horas XII. deined levicer bulliant ad consumption. partis. Colaturæ adde Crocigr.iij. M. fee pro potu calido.

Vel Be Nucum jugland. siccar. nu

rancidar.ZB.
Iur.Cicer.rubeor.Ziiij.
Vini albi odorif.Zij.

Coq.ad tertiam partem. Colatu

Croci gr.iij.vel Cinamom.gr.vj. Milc.p.

Usus quoquirequens juglandim creditur à proprietate ciere mensie unde mulieres faciunt utiles places tas & farcturas ex nucibus, fol. pp trosel virentib. & croco.

Exterius pro inunctione hyposes strii sier per in solationem Oleun Keirinum vel liliaceum ex tempco sit Oleum per descensum, rad. I alb. & summitat. aneth. vel cammill.

Mediocria sunt aristol.rot, Artem

D.Iohannis Pravotii. 135
"aromata omnia inter que præferr Cinamom. & crocus, bellis hotnsis Bilinguis, Calamenthum præpue montanum, dictamnus uterne gladioli radix, matricana, majona, mercurialis, mentastiú, nigella,
zymum, pulegium, Sabina.

Exquibus fiunt decoctiones Sypi & Electuaria, vel Zj. pulverum

atur ex vino albo odoraro.

Aridis uti pulveribus bolis & pilus adduntur utiliter borax officinar. Tyrrha, fl. sulphur. & sem. utticæ.

Pro secretis habentur bellis horensisaridædecoctum ex vino albo

dorifero.

Item Sem. Urticæ Zj. decodo ex ino albo.

Item decoctufol senecionis hotensis deorsum auulsorum ex vino

Albo vel jure Cicer.rubr.

Item pseudodictamnus Marthioi vel decoctus vel in pulverem tritus Bex vino albo bibirus.

Item fermentiacerrimi 3j. circi-

citer dissoluta ex vino albo cum sine tantillo crocibibita.

Item sem.nigellæ 3j. cum Cim mom. 9j. ex vino albo.

Efficacissimus est hic quoq; pour

vis:

Be Boracis officinar, 9j... Cinam: Rad. Aristol. rot. Fol. Sabina

Dictamni Cretic.vel

Sem.Nigel.an. Bs.

Sacchar.fin.Dij.
Misc. F. pulvis subtilissimusum
vice sumendusex jure Cicerum m

bror.vel vino albo optimo.

Parari etiampotest Vinum Michadicatum cujus Ziiij. calide mane bitu aliquot diebus ante consuetum mensium circuitum illos potentum provocat. quale est quod tali modina paratur

P. Herb. Arthemif.

Calaminth.mont.

Puleg.

D. JOHANNIS PRÆVOTIE 137

Sabin.an.P.j.

Cinamo.

Sem.anis.3j.

Croci 9j.

Herbæincidantur, sem. confunntur & per 24. horas macerentur vini albi generosi lb ij. deinde pam bulliant & colentur.

arum sulphuratar, item decocum rbarum dictar. ex quibus siunt toque somenta & insusiones ute
az, siunt quoq; sussitus, qui in ob
xijs hystericæ passioni excitari de
nt, succensis materijs odoratis; in is indisferenter excitari possunt & tidis & odoratis simul mixtis: nami orata magis laxant uteri vices, fæ
a autem expultricem & vacuatio
m stimulant.

Pro odorato suffitu conveniunt aromata, baccælauri, grana juniperi. ajorana, myrrha, peucedami Rat, Satureia, Thymij.

Extidiorem fumum præbent bi-

tumen, lapis gagates, ruta, sulphutrate obvia quædam gummata, maxita autem asa fætida & sagapenum.

pessi ex alio trito cum oleo spicato, monte de lucco mercurialis, vel successad Ebulilana excepto.

Pro secreto habentur plantæ m ximè folia nudis pedum plantis su

polita gestata.

Valentia quæ alijs seu pessis seu in fusionib. internis admiscentur sun Ari & Serpentariæ radix, bryonis Colocynthis, Cyclamé Elleb. utce que, sel maximè bubulum, hydropper & staphidis agria.

PARTUM ADJUVANTII

PArtum facilitant etiam memle moventia, sed præter illa singulatiter juvant stercus accipitris adle ex vino potum.

Stereus falconis eadem dosi ext

no albo pariter potum.

Testiculorum equi castrati init

D. IOHANNIS PRÆVOTTI. 129
colas sectorum cú vino albo ablut.
fumo exiccator.pulvis ad 3 j.ex vio aromatico sumptus.

Rad. bilinguis, cardiaca herba, wix vino albo datur eorum pulvis ochlearismensura, vel succus ex vi-

o albo calido.

Secreti magni loco habetur à allopio: boracis officinarum Dj.ex ecoctione matricariæ aut Sabinæ.

Redditur & partus facilior coch-

nte partum.

Item turtura assata, cujus venter arctus sit baccis lauri, juniperi & inamomo, comesta, alternis diebus liquot ante partum.

Exterius autem instante partu juant lapis Ætites sæmori alligatus, Iaspis item & Corallum ibidem allegatum & magnes læ-

va manu gesta-

tus.

SECUN-

140 MEDICINA PAUPERUM

SECUNDINAS PELlentia.

Secundinas pellunt jam propositi adjuvantia partum, quæ interm sumuntur.

Peculiariter autem conferent sall viæ decoctum ex vino albo, Laun Alexandrinæ radix. Sem. Matr. sylliges ses Massiliensis Semen aut rædix. Datur eorum pulvis ad Zj. ex vin no calido vel salviæ decocto. Valte quoque pulvis baccar.lauri ad Zj. ce vino vel aq. aut decoctione lihon is alb.

Commendatur & hic pulvis:

Be Rad. Ariftot.rot.

Myrrhe an. 318... Piperis 9j.

F. Pulvis sumendus ex æqua de coctione capil. Q polytrychi.

Efficacius redditur medicamern

tum addito tantillo croci.

Habentur quoque pro expertitus Dictamni pulvis bibitus ex convenit

emil

D.IOHANNIS PRÆVOTII. PAT iliquore & pulvis prædictus teulorum equi castrati.

HÆMORRHOIDES aperientia.

I occæcatæ hæmorrhoides tumeant reseratur affrictu fol. borrag. ulneo, cucum, asin. & bryon, juvat oque internus usus aloës, his non oficientibus applicanda sunt hiruies.

OETUM MORTUUM educentia.

Xpellentia secundinas, sætum mortuum quoque educunt.

Dictamno precipua vis tribuitur, m in potu, tum in sussitu.

Peculiariter etiam juvant canicuprimæ fæture lac potum.

Sium pro olere in cibo sumptum. Scordij succus ad 38. cum croco bitus.

Sustitus stercoris columbini, sul-

Non negligenda sunt etia ad hocopus opus quæ fæmori alligata partum far cilitant.

Inter experta celebrantur hær

Boracis Zj.

Cinamom.

Crocian. Dj. Misc. F. pulvis. Exhibendus ex vino albo vel dec cocto Arthemisiæ.

Item Be Chrysocoll.mineral. velboras
cis Zs.

Dictamni. 9j.
Succi Sabin. Zis.
Vini albi q. s. vel præsente fee
bre decoctionis Polytrick

MATERIAM PRAVO MC

tu agitatam sedantia.

Olæpræter naturam moventument fistuntur revellentibus ad pant to tem oppositam: repellentibus à pant te suscipiente, & intercipientibus inter partem mandantem & recipient entern D. IOHANNIS PRÆVOTII. 143 rem incrassantibus materiam flurem & astringentibus vias, per astit fluxio.

Intercipiunt quæproposita sunt pilis tenuis præparationem, & coblinedo acrimoniam demul-

Repellant omnia quæ vias etiam aingunt, de quibus paulo infra &
terea omnia frigida & humida,
incrassando intercipiunt jam
posita.

Revellunt tum rubificătia inter inibiliter evacuantia enumerata,
vesicantia que parantur ex Canridibus ad Cerati vel Emplastri
nam redactis, aut ex sammula
is vel rad. Ranunculi minor, per
itis & Cataplasmatis forma adtis.

Exemplum Cerati sit, quod

2 Cantharid integr. Zs.

Sem. ammeos Diij. s.

Refina Zv.

Cera-Zij.

Misc.

144 Medicina Pauperum

Misce F. Ceratum pro 4. vesicatus rijs corpori adulto, conuenientibus pueris & mollioribus sufficit pars de midia.

Pro Emplastro ad 4. vesicantia

Re Cantharid. Ziij. veliiij. (pro dil
siori aut molliori habiit
corporis.).

Sinapi Diiij. Sem. Ammeos Zj.

Fermenti acerrimi. 3jß.

Acet.acer.q.f.F.Emplastrum.

Acerrimum acetum est scylling cum & quod ex tempore parari por est ex allij, Ari vel Cæpæ rubræ die la coctione, vel dictæ cantharides fun mica parari secentis aut cum caricis subinicami irrigando materiam aceto acerrima & F. Emplastrum.

Potest quoque vesica celerrimiente excitati affuso oleo vel aqua ferunte, sedea ratione, ut per cannulational latam materia aspergatur, ne latin diffundatur, quam expediat, vel Company diffundatur, quam expediat quam expediat

leun

D. IOHANNIS PRÆVOTII. (25)

eum immittatur parti munitæ Cirpeulo cereo, aut simili tam amplo,
quam magnam cupias excitari vestcam.

CAUSAM SUBSTANTIA
peccantemeradicantia.

Peccant substantia sunté; toto genere præter natura corpora vulneribus insixa, vermes, calculi, venena, pus, quibus conveniunt extrahentia, vermes necantia, calculum frangentia—alexipharmaca & pus moventia.

portionem habere debeant cum infixis corporibus ob quam alia alias materias trahunt, ut magnes ferrum, & succinum paleam: quædam indeterminato cuicunq; corpori extrahendo è vulneribus conferunt, nimirum anagallis, arundinis radix, aristol. rot. rad. dictamnus, gladioli superior radix, lacertæ caput, propolis, spatulæ fætidæradix, tiliæ cortex media

medianus, viscus, quæ omnia addutur Emplastris vel per se trita ex vinco vulneri admoventur.

Admiranda visattribuitur ad extrahenda omnia infixa etiam è profundis partibus corporis, linguæ vulpis evulsæ mense Martio & exiccatæ atque usus tempore maceratæ vino, doneç mollescat & calidè vulneriadmotæ.

Sunt qui eandem vim tribuant adipi & pelli leporinæ, eodem modo conquisitæ, sed operandi modo
extrahétibus quodammodo adversatur, nam insixa non trahit versus se,
sed propellit à se, unde no ad vulneris oras admovetur, sed ad partem aversame jusdem mébri, ut si vulneri syncipiti insticto aliquid inhæreat, propelli ajunt foras dictis materiis occipitiapplicatis.

VERMIUM REMEDIA.

E X his quædam necant tantum, quædam necant & ejiciunt: ne-

can-

D. IOHANNIS PRÆVOTIE 147 antia alia magis conveniunt lumricislatis, alia teretibus & ascaridius:alia omni vermiu generi aduerntur & ob eximiam vim quâ veres interimunt, veluti vermium ve-Benastatui possunt.

Necant lumbricum latum : Allium, accælauri, filicis fæminæradix, eliotropium majus, mali puniciraix, mori radicis cortex, sem. nigell. ux juglans, Tabacum, Vitriolum, antur in substantia ad 3j vel decoione præsertim exaceto vel lixivio we ulci.

Necant teretes & ascarides Acetum, rantij succus, aciditas citri &limomenm, sem. brassice rad. bistorte.card. enedi. rad. gramin, bolus armena, rdiaca herba, cruciatæ radix, omhacium, portulacæ succus & sem! ersonaræradix succisæ rad. terræ moq; sigil. Torment, vincetoxi.rad.

Necant & expellunt absynthium muodque, abrotanum amygd. amar. quæ Thermales salsæ, Citri & Aranarantijsem, chamæd, dictamnus all bus, Gentianæ cujuscunque radix lixiviŭ, lupini, myrrha, marrubium persicorum nuclei, stores & foliar tuta, scordium, sulphur, urtica sem.

Ex his aliqua extemperanea com ponuntur ulu comprobata.

Exempli gratia in potu, qui talis:

Be Emuls.ex Zj. sem. Citri vel Arann

tior parat. Ziiij.

Lixivii dulcis addendo vini dulcii Zij. Misc.

Vel. Be Absynthiipulverisat. Dj.iin datur malo arantio mediocritic exiccato cum tantillo sacchari & acceti, coque super cineres calentes tum F. expressio pro potu.

Prosecretis habentur vel summitte tates Eupatorij Avicennæ, vel Abben synthij marini gerentium semen last à Dj. ad Zj. circiter ex vino, lacte atu simili liquore.

pithemata ex aloë myrrha tritis ce la

acto

D.Iohannis Prævotii. 149
ceto aut exceptis felle bubulo, tùm
omenta ex absynthio super calenem regulam excalesacto & aceto
onsperso, velex foliis persici cum aeto calenti tritis.

Pro Illitione parabitur Oleum effic

. ax tale:

Re Herb. Absynth.communis Card.bened. Scord.

Tabaci an.M.j. Rad.cyclam.ZB.

Ol.commun.tb.ij.
Acet.Acerr.tb.s.

Coq.lento igne ad consumptionem humiditatis.F. Expressio. Colauræ adde Myrrhæ pulver. Zj. iterum bulliant lento igne vsque ad dissolutionem myrrhæ F. denuo colatura.

At veluti venena vermium sunt cotnu cervi, cannabis sem. aut fol. succus. Corallina seu muscus marinus. Enulæ recentis succus, hypericum,

G 3 lum-

MEDICINA PAUPERUM lumbricorum terrestrium pulvis, per tasititis radix, ruta capraria & argem tum vivum probe expurgatum.

Dari etiam potest vulgaris Merr curius bene preparatus, purgatus im quam ad Bj. circiter cum auro folia

toin pilulam redactus.

Efficax est etiam vinum in quie vel maceratus sit per noctem dictui Mercurius vel probe agitatus : optii mè purgatur ad hunc sinem & inno xius redditur, si cum succo rutacero agitetur in phiala vitrea ad perfectit albedinem.

Gratum & essicax paratur acetum si in the j. aceti maceretur per bidurum sum summitatum hyperici P. j. corner cerui rasi Zis. cinnamomi fracti Zis einnamomi fracti Zis coletur ad usum, sumitur in acetar rijs vel ex cochleari addito sacchari momento.

CALCULUM FRANGEN

tia.

L Onge plura proponuntur àscriptoribus quam comprobant experi-

D.IOHANNIS PRÆVOTII. Ifi perientia, nisidaccidere putemus ob lapidum varietarem, na medicamenta renales lapides comminuut, quibus vesicæ calculus vix aliquid patitur, neq; omnia, quæ lapides adhuc molles, friabiles, & ex arena nodu probe compacta cohærentes diffoluunt, eadem atterere possunt calculos durissimos ex lento exiccatoto muco conglutinatos. Præterea quædam minutiores renæm lapillos & arenulis affines asperitate sua corerunt & expurgant, quæ grandioribus calculis etiam renalibus nihil conferunt, operæ pretium est primo Histinguere huius generis medicamenta in triplices classes: in ea, quæ induratum lapidem dissolvunt, in rea quæ conveniunt lapidi adhuc molli, & ex arenulis non bene compacto, & in ea, quæ minutiores calculos & arenulas pellunt: Omnium ordinum magis obvia præcipuè fent ifta.

Ad calculum minutiorem & are-

nulas. Avellan. Sylvest. cortex. altheral surfavæseu abutylisem. calx cort. ovotral lapis spongiæ, cochlearum hyemalican operculum, lucij piscis ossa capitis pulverisata, Lapis ex capite limacis; lapis astacorum, mespilorum ossicur cula, malvæsem. mylium solis, virga aureæ. Dantur in pulverem trita acd aureæ. Dantur in pulverem trita acd sign.

Ad calculum adhuc mollem & arenofum, Ammi, cardui fullonum radi
cortex lauri, rad. Eryngij.rad.fraxiini sem. Genistæ, radic.cortex.Irionis utriusque Matthioli semen,
Lappæ minoris sem. mentastrum,
nigellæ & nigellastrisemen, Rapha-

ni cortex in decoctione.

Alia dantur in pulverem trita add 3j.ex jure cicer. rub. vel alia deco-

ctione diuretica.

Ad calculum induratum vel grandiorem Apri dentis pulvis, cicadæ ustær cinis, cerasor, nuclei, borax officin. capil, Q. caudæ tremulæ, ciniss & caro. Galli decrepiti sanguis exicD.Iohannis Prævotti. 143

Leatus, gummi cerasi, hirundinum

Dullorum cinis, limonum succus, le
Diporis integri cobusticinis, lumbri
cor. terrestrium cinis, millepedes vi
mo abluti & exiccati, pimpinel, sa
kistrag, solani vesicarij seu Alkaken
gi fructus, saxifragiæradix, sanguis

mircinus, vulpinus & leporinus ex
ccatus, scorpionum cinis, tribulus

errestris, urricærad. violæ purpur.

mærenulas & calculo molli conveni-

Excompositis facile parabilibus celebriora & arcanorum loco ha-

bentur ista

Sanguin. hirci in hortis saxistagijs per mensem nutriti. Myrrhæel.an. 38.

Iuris Cicer.rubr. Ziij.

Suc. Limon. 3. j. Misce pro po-

tu.

Vel. By Sanguinis èviva vulpe. Vini albi an.p.c.

Coq. lento igne in olla vitreata

144 MEDICINA PAUPERUM ad formam pulvis, cujus exhibeani Zv.per 8. dies contrarios.

Vel. By Millepedum propar. 310

Aq.vita. ZB.

Decoct. Cicer. rub. Zix. affundatur juri calefacto aq. vii

12 & sumatur tepidum horis 6. antie

eibum per 9. dies.

Vel. Be Boracis offic. Zi. Iur. Cicer.rub, Ziiij. Aq. ardentis Zij. Misc. proo poru:

Wel. & Sem.violar.purpur. 31. Decott.vel aq. veronica ver

Virgo aurea. Zvj. F. Evulsio danda per 7. dies.

Item, Be Succitribuli maxime terrestris Ziiij, bibatur calidus per sec vel cum succo limona, codem modo haustus succus virgæ aureæ per aliquor dies efficacissimus cense-

tur

D.IOHANNIS PRÆVOTII. 149 PUS MOVENTIA.

Quamvis immediate materiam toto genere p.n.non extirpent, sed naturæ potius coquenti opem serent, quando tamen pus consectú, citius tutius que evacuatur, mediate ad hoc quoque opus concurrunt.

Per se auté pus movent, quæ partis calorem sovent, seu ob temperamenti humilitudinem, seu caloris influentis affluxum prohibendo po-

rositatum infarctum.

Per accidens pus movent, que materiz excessus refundunt atque adeo commixtum languinem aptum reddunt, ut à calore nativo patias tur.

Partibus & habitibus calidioribus conditions venium cæpæ coctæ, caricæ pingues, crocus, fænugræcum, lini semen, libior. alborum radix, thus, & exterius adeps anserinus, caprinus, fermentű, resina quæque.

Extemperanea Emplastra pote-

unt esse huiusmodi.

G 6 By Pi-

146 Medicina Pauperum

Be Picis arida ol. liquata q. s. F

Empl.

Vel. Resina cuiuscunque, cerar in stava an.p. æ. Misce pro cerato, cuit in addi potest 4. pars adipis anserini &: formari unguentum.

Vel. B. Rad.lilior.alb.coct. & contus.

Zij. Farın.sem.linü. Fanugr.an.Zj. Croci.Əj. Ol.commun.Zjs.

Decoct.rad.lilior.alb. q.f.

Misce F. Cataplasma.

Fermentum per se cum adipe an-

Partibus & habitibus temperatioribus conveniunt althæ. malva.amygd. dulc. butyr. vitellus ovi, quibus in externis adduntur adeps humanus, gallinaceus, suillus, œsypum, serum, cera slava, propolis, sapa, tritici fatina à furfurib. purgata, oleum commune maturum non admodum vetus.

Per

D.IOHANNIS PRÆVOTII. 157
Per se Emplastri vicem gerunt via animalia admota, maxime catelli.
Exalijs extemporanea Emplastra
c parabuntur:

Farin.tritic.vel'mica pan. modice ferment. Zij.

Ol.communis 3j.

Aq.calid.q.s.F. Cataplasma.

Vel.

Fe Fol. Malva. M. j.

Butyr. 3j.

Frigantur simul in sartagine, tum onfundantur pro cataplasmate.

Vel.

Rad.althe.cocte, & per setac.transmiss.Zij.

Farin.fanugr.vel'tritic.Zj.

Vitell.ovor. N.ij.

Ol. communis ZjB. MisceF. Cata-

plasma.

Optimum est hoc unquentum ad puris maturationem&rumpendum abscessum.

By Fermenti acerrimi. Vitel.ovor.an.p.a.

MEDICINA PAUPERUM Ol. communis.

& extendatur super for tum brassica.

Partibus & habitibus frigidionibus conveniunt Aq. calida perfusa, hyperda dræleum, lac, farina horder, mall be Cydonici cum lacte cocta, folision violæ purpur. & viscus pomorum.

Vulgare Emplastrum paratur en mica panis cum lacte & oleo commune

muni vel rofaceo.

Vel. Be Fol.malve,

Coq. & contund. addendo

Earin. bord.

Ol. communis vel rof. ann

Milc.F. Cataplalma.

Quòdsi accidat ratione prauaz materia tumorem facientis opuss esse pus moventibus per accidens, hocest, aquantibus excessum materia peccantibus, qualias convenirent habitibus calidioribus, con-

veni-

D. JOHANNI'S PRÆVOTII. 159
venient tumoribus frigidiorib. quia
materiam frigidam & crassam caleaciunt & attenuant, quæ convenicent habitibus frigidioribus, convemient calidioribus, quia materiæ fetvorem compescunt.

Unde constartemperantiora prolipolita ad omnem occasionem esse aprissima, modo calidis, modo frigilis mixta, prout assectus suppuramione indigens ad frigidum magisaut ad calidum vergere videbitur.

VENENIS ADVER-

A Lexipharmaca propriè talia funt, quæ proprietate substantiæseutoto temperamento vim vetè venesicam oppugnant.

Impropriè hoc nomen merentur, quæq; venena ob evidentis qualitatis excessum reijciunt, qualia sunt Epicerastica venenis exedentibus opposita,

Refri-

60 MEDICINA PAUPERUM

Refrigerantia opposita veneniis inflammatorijs & calefacientia car: diaca contraria venenis calorem extinguentibus narcoticis.

Claritatis autem gratia tres statui possunt communiter alexipharmacorum ordines; alia enim adversantur præcipue venenis in nobiss
matis vel ab excellenti putredine vell
indicibili alia corruptione, & hæc
peculiarem habent usum in febribus malignis & peste. Alia opem fetunt venenis assumptis: Alia meden-

D.IOHANNIS PRÆVOTII. 1811 entur venenis morsu, ichu aut visu astillatis.

Febrium malignarum & pestis Alepharmaca calida quidem conveient tempore & habitui frigidiori, prigida verò & temperata habitui ac

mempori calidiori.

Calidiora sunt: Carduus Sanctus, in Carduus Stellatus, citri cortex, citri cortex, citri cortex, citri cortex, citri cortex, cordium, morsus diaboli, ita caprar. Scorzonera, Valerian.

pajor, vincetoxici radix.

Temperantiora sunt totum citrum, cus ejusdem, præterea Arantionm & limonum, borrago, buglosnm, bistorta, bolus armena, cyaus uterque, cornu cerui, pimpinella ulgaris, pentaphyl. scabios. torméil. terra sigil.

Ex his aliqua satis vilia parariposunt, bezoatticis pretiosis & exoti-

tis non inferiora.

Inprimis utilissimus est hic syruus ex toto citro, Q satis tempera-

tus

tus & omninaturæ conveniens est

Malum citr. bene matur. & succept. radula contritum ponn derans Zj.

Rad. Scorzoner. Zj.
Herb. Scordij. P. j.
Sem. Cardui Sanct. Zij.
Aq. destill. ex succ. pomor. redoctent.

ex suc. Acetosa.an. 15. ij. Spir. Vitrioli Biiij. vel eius loco. Succi Limonum. Zij.

Tritis terendis F. infusio per horraxx. vase optime clauso, tum lenitem ebulliant ad consumptionem tertian partis.

F. Postea fortis Expressio, Colartura sensim depuretur per digestionem calore seni, infundendo quotidie aliquot stores Arantior vel citri usque ad persectam depurationem, tum adde

Sacchari fini lo.js.

Coquatur lentissimo igne adli-

D.IOHANNIS PRÆVOTII. 63 uidioris syrupi consistentiam, cujus lossestab ZB. ad Zij.

Optimum est quoq; oxymel pau-

o calidius.

Be Cardui Sanct.

Ruta Caprar.

Scabiof.

Bugloff.

Aceto.an. M.j.

Rad. Scorzoner.

Tormentill.

Vincetoxic.an.3j.

Aq. Fontan. to. iiij.

F. Infusio per diem rum adde

Be Mellis optimit.js.

Coquantur lento igne ad perfetam despumationem mellis, sata expressione & diligenti colatura, and de

> Aceti optimi in quo tusum citrum radula tritum contabuerit ac bullierit Zx.

Coq. lento igne ad oxymelitis

Potest quoque acetum parari esti-

Cax

MEDICINA PAUPERUM
cax, cujus cochlear j. autalterum imi
miti poterit jusculis alteratis auu
cibis.

R. Citrum integrum radula tritum N. i.

Cor. Cervi.praparat. Boli Armeni lutei an. Zij. Rad.bistort.

Tormentil an. zj. Sem. Card. Sancti zj. Fol. Scordij P. j.

Acet.opt. per filtrum colatiacd eminentiam 4. digitor.

Omnia crassè trita infundantuit aceto in phiala optima clausa & stetta adsolem vel in hypocausto per aliquot dies agitando materiam quotidie, donec aceti color amplius mutari non videatur, tum F. colatura, & servetur usui in vase vitreco clauso.

Est hic pulvis febribus malignis u-

Bol. Armen.lutea.

Rad

D.IOHANNIS PRÆVOTIL (45

Rad.bistor.

Rad. Tormentil.

Sem. Card. Sancti.

Acetof.

Cortic. Citri.an. 31.

Camphor.

Crocig.v. Misce. F. Pulvis.

Danturà Zß, ad Zj. in jure aut polo formato cum fucco Citri aut imonum: immitti quoque potest panatellæaut ptisanæ: potest etia m cum portiuncula Tragacanthæ soutæin aq. ros. aut suc. citri probe utæ in aq. ros. aut suc. citri probe am subjetigi pulvis reformatus in piam compressam, lapidi bezoartico similem, quæ demum exiccata dintius integris viribus durabit.

Exterius utile erit dictum acetum alteratum toto citro pro odoramémetis & Epithematibus cordis additum proportionatis aquis vel decoctio-

inibus.

Ajunt sulphur continue in ore gestatum præseruare à peste.

Venenis assumptis conferunt prater

MEDICINA PAUPERUM

jam dicta inter calida quidem: Ammi, angelici utriusque radix, anthoræradix, anisum, aristoloch. rotund.aromata omnia, brassicæ semu. carlinæ radix, caryophylleus slos,, cruciatæradix.

Ericæ flos & coma, enulærad.juniperi baccæ, ligustici rad. & sem...
napi sem. nux juglans, polemoniær
rad.ruta hortensis, unifol.rad.

Temperantiora sunt aq. in ophitee vase asservata, ebur sossile, sunguss cervinus, glandium quernarium de-coctum, hypericisemen, terramelitensis.

Dantur dictorum pulvis ad Zj.exc vino generoso vel ex aceto tepido aut utroque mixto.

Composita varie fingi possunt pro

cuiuscunque arbitrio.

Celebre est & antiquum antidotum ex nuce juglande cum tribus rutæ folijs & carica quotidie mane: sumptum.

Hue In

D. Johannis Prævotii. 187
Hucetiam facit Theriaca Diatefron dicta, paratu facillima.

Be Rad. Gentian.

Bac. Iuniper. (ad venena præferrem baccas lauri.)

Myrrbe.

Rad. Aristol. rot.an. Zij.

Mellis despumat. it.ij. F. Ele-

Sunt quoque ad venenorum & stis præseruationem celebres & ratu facillimi pulveres: Gryseus æsaris & Saxonicus, quorum desiptio extat apud Weckerum lib, antidot, Spec.sect.20.

Hoc acetum valet quoque ad ve-

ma & ad pestem.

Rad. Angelica sylv. in umbrasse-

Gran.Iunip.an Zj. Myrrha Zs. Fol.Ruta.P.j.

Cinamom. 3j.

Omnia crasso modo tusa infunntur & digerantur per octiduum in inaceti optimi (rolar, est melius) M jß. tum coletur & ejus sumatur quo tidie mane cochlear unum jejum ventre.

Exterius commendatur rapha nus in taleolas dissectus, & sub alla gestatus, procurato interea sudorce

Celebria sunt olea magni Duce & de Scorpionibus Matthioli, que rum loco alia minus laborio sa & sa què valida componi poterunt.

Ut Be Ol. bene maturi (quò anit quiuse è erit meliuss

th. iij.

Vini albi aromatici. to, j. B.

Rad gentiar.

Torment.

Imperator.

Vincetox.

Angel.vulg.an.3j.

Summit. Hyperici.

Fol. Tabac.

Ruta,an.M.j. Gran.Iuniperi. Bac.Lauri an, ZS.

F. III

D. Io annis Prævotii. 169

F. infusio S. A. in vase optime elauso per 4. dies, deinde bulliant ferè ad consumptionem humiditatis, F. expressio, adde postea

Herb. scordi. M.j.

Myrrha

Aloes

Crocian.Ziij.

Iterum bulliant per 6. horas & F.

Expressio & Colatura.

Morsibus jetibusque venenatis interna quidem conveniunt alexiphamaca cardiacis mixta.

Externè v. eadem conveniunt mixta attrahentibus venenum ad partem læsam, vulnusque tenentia apertum, qua virus expurgatum sit, qualia sunt omnia agentia calidiora & rubisicantia, de quibus alibidicum est.

At propriè alexipharmaca sunt:
Ammi. sem. aristol. long. bdellium,
Dictamnus uterque, gladioli radix,
gallorum gallinaceorum cerebrum,
origanum, pimpinella, Saxifrag. radix,

170/166 MEDICINA PAVPERVM

dix, sem. personatæ, ruta capraria,.
Tragopogi & cujuscunque Scorzoneræsol. & radicum succus: sumuntur hæc omnia cum vino albor
calido.

Idem fere prestant alexipharma—
ca pro assumptis venenis proposi—
ta, illud autem uniuersaliter esti
sciendum, cujuscunque Animaliss
venenati carnem suo morsui vel i—
cui admotam venenum extrahere:
inde celebris è serpentum aquaticor. sed maximè viperarum pulviss
ad venena quorumvis serpentum,
imò si samæ credendum est, ad omnia tum curanda, tum præservanda, adeo ut pulvere semel sumpto ad
Zs. ex vino aromatico quidam assirment corpusà venenis immunia peri
multos dies reddi.

Paratur autem hic pulvis triplici-

de

Car

間

ter & primò quidem;

se Cor, hepar & trespriores vertebras vipera vel colubri, exicca in furno, D.IOANNIS PRÆVOTII. 167 171

imperatoria parte aqualem. Misc.

Secundo caro viperina exempris interaneis excepto corde & jecore, incidatur & per octiduum sale condiatur, tum includatur cribro undique bene munito & subde tus excitetur quotidie suffumigium odoratum quater aut quinquies, injecto ignitis carbonibus, pulvere ex myrrha, baccis lauri, juniper. & caryophyl. cumque caro optime re-dolere sentietur, includatur ollæ vitreate operculo lutoso probe munitæ & indatur furno panario, ibique stare sinatur, donec tota carnium substantia cum officulis suis redigi possit in subtilissimum pulverem, huic pulveri plus tribuunt recentiones quam antiquæ Theriacæ & Mithridaticæ confectioni.

Tertiò caro viperina optimè lota ex vino albo relicto corde & jecore lentè exiccetur ut in pulverem

teripossit & per se usurpetur.

H2

Prz-

172 368 MEDICINA PAVPERVM

Præter ista habet rabidorum animalium virus, certa quædam antidota, quibus per 40. dies sumpris,
vulnere interim detento aperto arcetur rabies & aquætimor. Sunt autem alyssum, cancrorum suviatisum cinis, rosæ sylv. radix & pimpinella communis. Dantur seorsim
vel mixtim à Zj. ad ij. ex vino albo,
utiliter miscentur rad. gentian.

Galenus summ antidotum parat ex j. parte thuris, partibus 5. gentianæ & 10. cancrorum fluviatilium crematorum.

Experientia quoque probatum esse ajunt hunc pulverem etiam, ad sanandum aquæ timorem exhibitum in vino à 318. ad 3ij. quotidie tribus horis ante cibum.

Ruta
Ruta
Verben.
Salvia
Plantag.augustifol.

Ab-

apa

加

D. IOANNIS PRÆVOTII, 169173

Absynth.comm.

Mentha

Arthemis.

Meliff.

Beton ..

Hyperic.

Centaur. min. an. p. ..

Siccentur in charta & terantur in

pulverem.

Hactenus de medicamentis oppugnantibus causam morbi principalem, à cujus ablatione morborum naturalium curatio inchoanda est, nisiadsit aliquod aliud urgens, quod trahat ad se curationem illienim statim prospiciendum est, etiam ad tempus neglecta causa & morbi providentia si urgens nullas det inducias & cito mortis periculum inferat.

Urgere autem intelliguntur immediate quidem & per se primariò imbecillitas Spirituum Vitalium in omni deliquio & syncope mediate verò & secundariò vehementissimus

H 3 dolor,

174 MEDICINA PAVPERVM dolor, continua vigilia, immode-

ratæ queque evacuationes unde im-

题

CORY

聯盟

02,

BAG

0120

COLD

2101

In:

tin

minet spirituum dissolutio.

Istis urgentibus opponuntur roborantia spiritus, dolorem sedantia, somnum conciliantia, fluxus sistentia. Si morbus aut causa principalis ob sui vehementiam & ægti imbecillitatem induant aliquando causam urgentis, ut calor febris ardentis in sene & pituitæ craffities aclentor in febre exquisite quotidiana, no alia postulat temedia, qua per se contraria, de quibus partim dictum, partim dicetur infra in censu remediorum morbos tollentium.

SYMPTOMATVM URGENtium remedia.

Piritus itaque roborantia, coldem præficient vel per accidens collendo causas ob quas dissipantur, de quibus non est hic sermo, vel and the second state of the second se

13550

D. Ioannis Prævotii. 175

per le tribuendo materiam, ex qua
celeriter generari possint spiritus
& innatum cordis calorem roborando.

Roboratur cor cardiacis de quibus inter medicamenta opposita

morbo in intemperie.

Tribuunt materiam aptam ut convertatur in spiritus tum alimenta boni succi & tenuis substantiæ, inter quæ præcellit vinum odoratum, tum oderamenta, quippe quæ tenues halitus spiritui assines cordi suppeditant.

In causa calida: fiant oderamenta frigida aut temperata, qualia probent acetum, camphora, rosæ, violæ, myrthus cortex pomorum redolentium & cydoniorum flave-

scentium.

Optimum est acetum his materijs alteratum, facta per aliquot horas maceratione vel levissima ebullitione, tum adaëris alterationem mixtum aquæ cubilibus inspergede, tum

tum ad oderamenta naribus admovenda.

In causa frigida: fient odoramenta exflor. citri, Arant. Limon. vetonic coronar. Iasmin. lil. coval. rad.
angel. cyper. valerian. hortens. fol.
calamenth. montan. major. mellis. menth. rosmarin. spicæ, lavend.
Thym. cortic. citri. bacc. lauri &
juniper. & quibuscunque aromatibus.

Præstantissimum est acetum generosum vel vinum jam dictis alteratum.

Excellit quoque odor carnis affæ caryophyllis & cinamomo perpunctæ, quemadmodum & panis adhuc calentis, malvatico vino velfi mili generoso inspersi.

In eundem finem parari poterunt olea ex aromantibus minime laboriosa & satis, vilia pro narium & cordis inunctione, si cum oleo communi claro & minimè secoso atque

D. TOANNIS PREVOTIL 177 arque pulvere cinamomi vel caryophyllor, fiat veluti pix liquida quæ in vase clauso sinatur per aliquot dies in loco calido, deinde torculari. ancel cyper valetian inummique

MEDICIUS PAYERTE

Dolorem sedantia funt triplicies Sanantia nimirum quæ causam doloris rollunt , propria anodyna, quæ relicta causa sensum partis demulcent, & narcotica quæ sensum omnino auferunt vel stupefactapar-

te, vel inducto somno.

Sanantia huc non pertinent, tami lateenimparent quam morbi & eorum causæ à quibus solvi potest:

continuitas partis.

Proprie anodyna sunt althæ. amygd, dulc. aq. tepida, anethum, chamomilla recens, fænumgræcum, lini semen, malva, melilotus, ovi vi-

Præter quæ in externis conveniunt pro fomentis, animalia exenterata adhuc calentia, pulmones: & omenta animalium hydræleum, lana:

H.S.

lana succida, lac ovillum & vaccinum calens, panis triticeus mediocriter coctus adhuc calens.

Proinunctionibus adeps suillus, gallinaceus, virulinus, humanus, butyrum, sevum, mucilago, sem. lini, malvar. althæ. fænugræc. & olea ex dictis herbis & seminibus per decoctionem parata.

Sed præter anodyna communia funt quædam, alia determinatis partibus dolentibus singulariter conferentia, quæ ideò specifica anody-

na dici possunt.

Ad dolorem capitis ex quacunque causa esticacissimum est hoc oleum.

By Succi verben. optime depurati

Ol. Rofar. simpl. tb.j.

Destilletur lento igne cinerum, liq torabstractus denuo affundatur, ite umque destilletur, idque tertiò repetatur. Miscetur enim succus o-leo inseparabiliter, eoq; tepido imbuatur linteolum pro frontali & illinantur sutura. Ad

D. IOANNIS PRÆVOTII. 179

Ad dolorem dentium extollitur oleum destillatum perdescensum è

ligno buxi.

Dolori colico certam opem affert cranium humanum præparatum 3j. pondere exhibitum cú 9j. sem.anis. in causa frigida, cum coriandris verò in causa calida.

Item pulvis testiculorum equi castrati ad Zj. eâdem ratione exhibitus prodest.

Ad dolorem hemorrhoidum ex-

cellithoc oleum:

Rad.scrophular.ziiij.
Chelidon. Major. zij.
Spongiar. cynorrhod. innascent.
num.iiy.
Sem. Agni casti zij.
Ol.commun.tb.ij.

Radices incidatur, reliqua ruditer contundantur & infolentur per mésem & servetur ad usu, vel macerétur per octiduu in loco calido, deinde coquatur ad cosumption é humiH 6 dita-

ditatis & fiat expressio cum colatura.

Ad dolorem pectoris singulariter valet oleum è sem. lini ab zij. ad iij. bibitum.

Addolores articulorum expertume est hoc fomentum.

By Fol malve.

Ebuli

Plantag. an. M.j. Aq.fabrorum. tb. ij.

Bulliant ad consumptionem tertiæ partis, sacta expressione & colatura dissolvatur in ea salis nitri persulphur purgati (quem appellent salem prunellæ) Zs. & linteum imbutum calidesapplicetur parti.

Marcotica, eadem parti admota: stupefaciunt assumptavero vel odorata, aut capiti administrata somnum conciliant: Differunt qualitatis: intensione à propriè somniseris, quia hæc mediocri frigiditate & humiditate somnum conciliant. Illa umiditate somnum conciliant. Illa umidique qualitatis excessu soporem

D. IOANNIS PRÆVOTIT. 177181 rerunt & si largius usurpentur & um & Apoplexiam. Est tamen quidam narcoticorum ndus; raliasunt mitiora, quorum u.

non tam est periculosus; alia vaintiora, quibus non est utendum i dolore aut vigilijs valde urgen-

Mitiora sunt intrinsecus quidem n.papav.alb. ad 3j. circiter, extes v. in lotionibus fol. solani hor-

his & papaveris facivi.

Valentiora sunt cicuta hyoscyaasalbus, mandragora, opium, stranium rotundum, hyoscyamoni-30 & stramonio longo satius estabtere ob insignem noxam quam: ceribus afferunt.

Exalijs fiunt odoramenta & lonespedum & capitis, soli opio &: imonio rotundo internus usus:

thcedatur.

Datur stramonij semen in subståà BB. ad Dj. circiter, infusum à Dj. Dij corrigitur vino generoso.

Opi-

182 178 MEDICINA PAVPERUM

Opium datur à gr. ij. ad v. corre dum eroco aut pipere, & vel i pillulam redactum, vel infusum w no generoso; orientale opium nu strate paulo validius est, sed quia en Can oticum opium sæpe adulteratur ad nos convehitur, & aliquanconn magno prerio venditur; farius estport rû ex nostrate papavere, hac Quee cetani ratione: Sume quamlib quatitatem capitum papaveris ho tensis rubeum florem gerentis, qui do jam primi flores explicati appp rent, tunde in mortario lapideo cui pistillo ligneo, materiam pone vitro capaci & tantum aceti albi g nerosi affunde, donec materia o timèirrigata fit, & acetum duob transversis digitis superemineat, cd gerantur per quindecim dies cirre ter, cumque acetum rubescere in cipiet intense, includatur mater lineo sacculo & fortiter exprimit tur, quod expressum est, lento ig devaporet ad melleam consistent tiarn

D.IOANNIS PRAVOTII. 279183

in aquam frigidam, ut materia aguletur, tunc exime & humidi-

Cæterum ex compositis duo sunt æstantissima & præ alijs officinalipres paratu facillima.

Primum est Guainerij pro usu ex-

у Ору,

Succ. Hyosciami Succ. Mandragor.

Merorum immaturor.

Lattuca

Hederaarboreaan. 3j.

Dissolve opium succis, eo dissoto imbue spongiam & ad solem rxv. dies exicca, cum utivoles, erge spongiam in aqua tepida naribus admove, retiner hæc ongia vim suam per aliquot anos.

Alterum inserviet usibus internis,

laudanum nimirum quod bidrus spacio parari potest hacratione.

Be Extract. crocidj.

Extr. spec. diamosely. Dij

Misc. & cum guttisiy. ol. caryophin destillat, malaxa.

Qua vita, opium v. aceto destillarce

Præparatur autem opium, si sutbeiliter cocisum lento calore exicce tur, donec fumum amplius non temittat, & digitis tritum in pulveren redigatur. Hujus doss est gr. jill circiter ad gr. v. dolores solvit, vi gilias pertinaces sistit & immoderatios acresque suxus compescit.

Sommum conciliant etiam Narecondition, & quidem tantò potentium quam verè somnisera, quantua quam verè somnisera, quantua quam somnus, quo sit ut serè somniseris non conferentibus tandem ver niendum sit ad narcotica seu sopco nisera jam dicta.

V

D.Io Annis Prævotit. 185

Vere autem somnifera sunt Amygd.

ulc. & earum emulsio, lac quoduelactuca sativa, mulcus arboreus
cens, nymphæa sempervivum mas, viola purpurea, umbilicus veer. & vinum oligophorum bene
mpharum, horum administration

Iura carnium alterantur la Euca.

Datur emulsio amygd.dulc.ex dectione lactucæ, editur lactuca: cta condita aciditate arantij citric at limonum.

Exherbis fiunt decoctiones propitis & pedum lotione.

Parari potest pro illitione narim & temporum, extemporaneum eum hacratione..

By Herb. Lactuc.

Nymphe..
Sempervivi. maj.
Solani hortenf. an. M. j..
Oli Commun. Zviij..

Coq.

186 MEDICINA PAVPERVM

Coq. lento igne ad humiditatii, consumptionem, exprime & colar

latum & nenupharin. officinar.

funt, quæ materiam pravo motución agitatam sedant repellendo, revellendo lendo, intercipiendo, viasque about stringendo, ideo non sunt hocin los accorecensenda.

Quæ nonnullis fluxibus maginum appropriata esse videntur, peculiarii mu ter annotabuntur in usu astringen tium.

AL Jue

TERANTIA MORBOSAM intemperiem totius & partium.

Mamvis morbolæintemperies Chintocto, quatuor simplices, idem compositæ, no est necessaim octo alterantium ordines conduere. Primo quia intemperies mpositæ curantur simplicibusalmantibus mixtis, atque composin qualitatem prout exigit necesas, producentibus, deinde, quia er qualitates simplices humidi-& fiecitas tolluntur, fere mediinétis calidis aut frigidis : humidienim excrementitia curatur tum idis rarefacientibus & absumenus, tum frigidis exprimentibus, n aridis utriusque generis cohintibus humiditatem.

At morbosa siccitas cu supponat fectum nativæ humiditatis, quæ n restituitur medicamento sed alimen186 MEDICINA PAVPERVM

du & aliquo calore in exiccata par re excitato, cujus beneficio sangunta eò attrahatur & facilius concoqui que dicamenta calefacientia partes resulta geratas, & refrigerantia calefactia ma geratas, & refrigerantia calefactia ma cile erit medicamentum in activita temperatum conficere, in passivam autem humidum & siccum, pro necessitas & tollenda intemperii postulare videbitur.

Alterantium porrò medico mentorum cum duplex sit gentralia sita sint determinata, à quibus cerrais partes magis affici videntur: alia sindeterminata, qua in totum composita indeterminata, qua intotum composita indifferenter agunt, sufficient proponere tantum alterantia determinata, quoniam totius corpositationeres alicujus præcipue proponere tantum alterantia determinata, quoniam totius corpositationeres alicujus præcipue praticulario de la superiori per alicujus præcipue praticulario de la superiori per superiori per alicujus remeccina superiori corpori opem ferunt.

Ali

D.IOANNIS PRÆVOTII. 189

Alterantia determinata sumunt men à parte quajuvant, un descede alica à capite, ab oculis ophthalde ca, ab articulis Arthritica, à nervis de urotica, à partibus spiritalibus de umonica, à corde cardiaca, à dentriculo stomachica, à lecore hede phritica, à splene splenetica, à Renibus dephritica, ab utero hysterica dede minantur.

ALTERANTIA CAPVT.

Tato capiti conveniunt, præcia & magis obvia sunt; Abrotam, betonica, buxi lignum, calaenth. chamædrys, hystopus, laurilia & baccæ, lavendula, majorana, conia, rosmarinus, ruta hortens. & uatica, salvia, satureja, serpillum, echat hymus, viscus quernus, varianæ sylvestris radix, aquætherales sulphurate debito modo hau-

190 186 MEDICINA PAVPERVM

Exalijs parentur decocta, elicano Cuaria & vina medicata loco contono fectionum & confervarum officina: Implium.

Exemplum decocti

Limatur. ligni buxi zij.
Visci quercini subtiliter inco

Aq.communis to. vj.

F. Infulio per horas xv. postee adde

By Fol. Betonic.

Calamente Majoran. Salvia, an. M.j. Rad.paonia. Zs. Bac. Lauri Zij.

f. decoctio lento igne ad con fumptionem tertiæ partis & F. Co latura, cujus exhibeatur lb. 18. pri una vice per aliquot dies.

Antiqui in curanda intempera non admodum recenti, quatuor cit citer dierum spatio sua medimen D.IOANNIS PRÆVOTII. 187191 tadministrabant, quorum exemmo nunc ut plurimum insistimus. Exemplum Electuarij;

& Beton.

Calamenth.

Chamadry.

Majoran.

Rosmarin.

Salvia an. M.j.

Saturej.

Hyssop.an.p.j.

Bac. Lauri.

Thuris an. 31j.

Mellis despumat. quadruplum.

Misc. F. Electuarium.

Cujus exhibeantur Zij. circiter r multos dies vel ante decocti mptionem vel vesperi in ingressu Ai.

Vina medicata magis commennturex infusione rorssmarin. & viæ.

Exterius probautur lotiones & llicidia, vel aquar, thermalin sulphuratarum vel decoctiones dictadictarum herbarum, præsertim por ratæ ex lixivio cui addi potest rate arundinis, folia asari & hederæmut ralis.

Exijsdem herbis addita portion Thuris fiant pulveres inspergent suturis.

Utile est quoque susfumigium Thymi & major. tribulo exceptum eo modo quo tabaci sumus excippatur.

Denique siunt olea per decoction mem dictarum herbarum pro termin porum, narium & suturarum illimitione.

Refrigerant calefactum cerala in gra, cranium humanum ustum, hoo deum, ligustri flos, portulaça, rossi salicis flores, vitis capreoli & omni somnum conciliantia, ex quibus por rabuntur decoctiones.

Excellit potus recte institutus: quæ Thermalis ferratæ.

Externe fiunt frotalia ex posca m

xinn

D.IOANNIS PRÆVOTIL 189 i 93 ime alterata fol. salicis, myrthi, latucæ, violar. & solani.

Fiunt capitis irrigationes ex eo-

em decocto vel lacte repido.

Fiunt oxyrrhodina ex ol. rosaceo e violato cum quarta parte aceti.
Fiunt odoramenta ex rosis & Vio-

Utilissimum est acetum his storius alteratum, addito tantillo camhoræ.

Laudatur quoque oleum per inolationem factum ex floribus faliis pro narium & temporum illiione.

OCULOS ALTERAN-

TIA.

Oculis refrigeratis cum vel sine materia crassa affluxu, convenient chelidonium majus, Euphrasia, coniculum, ruta hortensis, Verbenaa. Ex quibus fiant decoctiones & eectuaria pro usibus necessarijs inernis.

Commendatur usus Vini Euphralati, I Ex194 MEDICINA PAUPERUM

Exterius fiant fomenta ex dictri decoctionibus quibus utiliter mii feebuntur anagallis & fænumgræe cum probe lotum, nec nonmomem tum Croci aut aquæ Vitæ.

Confert fotus aquæ marinæ cum

tantillo croci.

Prastantissimum est sequens Collyvium ad oculos corroborandos, opmemé; nubeculam & suffusionem confirmatam discutiendam, præterre ea ad omnem sluxionem frigidam quodcuné; vitium oculis inferentés.

By Vini Malvat. To iij. gran.Tritici. Jem.fænicul.an.M.S.

Cinam.elect.confracti.Zij Caryophyl.contus. Diiij.

fol, Rutæ Cimar.Lauri.p.ß.

F. infulio per diem naturalem deinde coquantur lentissimo igne ad consumptionem quintæpartis F. Colatura adde

R. TH.

D. JOANNIS PRÆVOTII.

By Tutie praparate. 3ij.

Misce &cum uti voles decoctum gita & turba : Siad nubeculam & uffusionem paretur, servetur in æneo vase ad usum, alias reponatur in Vitro.

Calefactis conveniunt Cephalica rousibus internis.

Externis confert fomentum &c requens instillatio lactis tepidi, quo hus ignitum restinctum sit.

Si fluxio sit valde acris addatur

uarta pars albuminis ovi.

Urgente dolore & acerrima Huione instilletur tantillum emulsio em. papav. albi. ex eodem lacte fa-Ita.

Fiat quoque cataplasma ex pomo fulci in lacte cocto & contulo quod

ertò juvabit.

Walet quoq; fomentaaquæfluvialis tepide, in qua thus aliquoties extinctum fit.

> AR-12

496 Medicina Pauperum ARTHRITICA.

Achamæpytis seu arthritica, helischryson, juniperi lignum & baccær lignum lentiscinum, resinæ que cunque maximè Therebinthinæ, salviæ & smilacis asperæradix.

Inter composita duo excellunt.

Primum est usus Therebinthi. pete
xv. dies circiter mixtæ cum iva Arcthetica & in bolos reformate hâc rattione.

R. Therebint. Zij.

pulv.ivæ arthetic. Zij. Misc. F

bolus.

Pro una vice. Si corpus sit humidius utiliter miscetur Bs. trochisc. de Vipera vel alicujus pulveris Viperinis descripti:

Dantur hi boli soli vel media hora circiter, ante conveniens decotum.

Alterum decoctum est ligni len-

tenungan

D.JOANNIS PRÆVOTII 197 tenui victu prout necessitas postulare videbitur. Exempli gratia.

Re Ligni lentiscin. Zij.

Iuniperi. vel visci quercini

Aq.fontan. to vj.

Materia incisa infundatur per dié naturalem, deinde addantur

Be fol. Betonic.

Iva,

Rorismarin.an. M.j.

Bulliant lento igne ad consumptionem tert. partis s. Colatura. Dosis Zvij. pro una vice.

Exterius conveniunt balnea &luta thermalia, sulphurata & alumi-

nosa.

Præterea fomenta ex Vino rubro genero fo alterata Iva, ebulo, roremarino, tabaco & myrthi folijsaddito pauxillo salis & aluminis.

Item Illitiones ex adipe vulpino.

Tandem ad articulorum corroborationem conferunt Vinacea calida & frictio cum oleo antiquo & quarta parte salis. I 3 Tur198 MEDICINA PAUPERUM

Turce magna cum utilitate utunt in articulos, sed igne suavi neque administration modum molesto, imbuant enimitate nodum molesto, imbuant enimitate nodum lineum aqua ardete, cum impune accensum impingunt in articulum lico; restinguunt.

Compertum est dolores articulorum usu sequentis aquæ per integrum annum etiam antiquos vel omnino sanari, vellonge mitiores &

infrequentiores reddi.

Be Summitat. & flor. Rosmarin.partes ij.

Aq.vitarectificat.part.iij.

F. infusio in Vase optime clauso per horas quinquaginta tum destilletur per B. M. vasibus ex omni parte bene munitis, hujus aquæ 3josu matur vel cochlear j. singulis soptimanis semel & quotidie mane lavetur cum ea facies & articulus læssus.

Calefactis articulis conferunt interne quidem ossa humana cremata ad 3j. D. Joannis Prævotii. 199 d 3j. circiter, alijs refrigerantibus mixta.

Item decoctio ligni lentiscini ad-

litis rosis & myrthifolijs.

Externè convenit posca, maximè um aceto rosaceo, aqua pluviali halybeata vel aqua fabrorum, alteratà rosis pampinis & mirtho, cui ulitter additur ad humoris discussionem portiuncula lapidis prunellæ.

Proillitione valet ol.ros.myrthin.

k ranarum.

Parantur etiam ex tempore remeliaper decoctionem facta dictarum nateriarum.

Tale linimentum erit utilissimum idleniendum dolorem ex calida & acrissumone.

Be Ol. Rofac.

Myrthin.an.Zj. Mucilag.sem.Cydonior. psillij.

Malvar.an.31

Cera aq. fontan, sapins lota 35.
Misc.F. Linimentum.

NEU-

NEUROTICA.

veniunt chamedrijs, castoreum, cerebrum leporis assum, centaur, minor, rad. hyperic. Lavendul. myrrha, nuclei pini, peucedanum, primula veris, Spica Italica, salvia & trisolium bituminosum.

Ex his componuntur aliqua efficacia, maximè vero decoctum, quale est arthriticum descriptum, addita chamædrij & primula veris.

Item bolus ex therebinthina cum 3j. circiter, Cerebri leporis assi & 9j. circiter castorei.

Exterius singularem usum habent balnea & luta thermalia, sulphurea & bituminosa.

Item fomenta ex vino generoso dictisherbis alterato, addita portione aquizardentis.

Pro inunctione fiunt olea per decoctionem dictarum herbarum, cu quibus aliqua lumbricorum terrestrium Vino ablutorum quantitas bullierit. Duo D. JOANNIS PRÆVOTII. 207

Duo præstantia parantur linimenta pro nervorum frigidis affectibus, quorum alterum Spasmo ex repletione, alterum paralysi, stupori, ac tremori utilissimum est.

Primum paratur ex stellionibus:

hocmodo:

Re Stelliones. Num. V. vel corumi loco lacertas virides.

Infunde vivos in Oleo Chamomel.
Zviij. cumq; interierint, bulliant in
eodem usq; adcolliquationem carnis, mox fiat excretio, cui adde tertiam partem liquaminis, anseris assati, repleti thure, lardo, myrrha&portione croci.

Alterum paratur ex anseris pinguedine hâc ratione:

By fol. chamodryos

Iva

Salvie .

Primul.veris.

Lavend.

Hypericon.an.M.j.

Gr. Iuniper. 38.

I 5 Myrrhæ:

202 498 MEDICINA PAUPERUM

Myrrha. Thuris an.Ziija Castorei.Zjß. Croci Zß.

Herbæirrigentur aqua Vitæ, deinde tundantur & cum reliquis fiate
far aura, qua impleatur anser Cinamomi frustulis perpungendus, deinde in feru assandus, collige colliquamen, cum que nihil amplius diffliet,
dissectur anser & bulliat in Vino
albo per horam, supernatantempinguedinem collige & misce prioriliquamini.

Sunt qui oleo per arenam ex lumbricis terrestribus Vino generoso ablutis, destillato tantum tribuunt, ut eo solo paralysin, curari posse as-

firment.

Calefactis nervis eadem conferents quæ pro articulis descripta sunt, exceptis crematis ossibus.

PNEUMONICA.

Hæc cum calida, tum frigida, que materiam vijs spiritalibus inhæren-

D. JOANNIS PRÆVOTIL.

hærenteeducut, jam propositasunt in censu vacuantium pectus per spatum: eadem quoque corrigendi pulmonum intemperantijs aptari possunt, sed præter illa peculiariter vallent ad calesaciendum & siccandum pectus:

Aqua Thermalis sulphurea pota.

donec turgeant, sumpte je juno ven-

tre & ingressu lecti.

Decoctum Enulæ farfaræ, hysfopi, prassij, pulmonarie, satureie, Thymi, evadet decoctum præstantius, si siat cumgallo veteri dictis herbis infarcto, ijsdem opportune alterabitur mulsaplenior pro ordinario potu aut Oxymel inde componetur quotidie mane ad Zij, exhibendum.

Est quoque præstätissimum mulsum, præsertim si hystopo aut thymo

alteratur.

& therebinthinæ vel alicujus resinæ maximè Laricinæ & Abietinæ.

104 MEDICINA PAUPERUM

Dabitur quotidie Zj. sulphuris maximè præparati & in pollinem redacti cum ovo sorbili.

Resina daturad zij. quæ præstans erit si calida bibatur dissoluta zij. O-

xymelitis.

Externe conferunt balnea sulphurea, mora prope sulphureas thermas in aëre vaporibus calidis & potestate

siccantibus pleno.

Vel fiant cataplasmata pectori ex farina meliloti, fænugræci, pulveris hyssopi, calamenthi & portione sulphuris cum melle, Vino albo & oleo de seminibus lini in debita quantitate.

Calefacto pectori convenient præter propolita, cùm expectorandum sputum salsum, potus aq thermal. acidularum, tùm ferrearum & chaly-

(8)31

beatarum.

Usus Lactis, nissobstet destillatio, &decoctiovel lignisantalor rubror. vel ligni Rhodij maxime radicis sumenda per plures dies cum victu tenui D. JOANNIS PRÆVOTIF 205
ui ad frigidum vergente, præciè ex hordeo & seminibus frigidis.
joribus.
Decoctio talis esse poterit.

y Santal.rubr.vel ligni Rhodij minutim incisi zv.

Rad. Cichorei.

hordei.an.313.

Aq.fontan. Chalybeat. Ib ij.

F.infusio per horas xv. tum bulnt ad consumptionem medietatis.

F.Colatura pro duabus vicibus.

Hujus decocti usu corpora calida bi obnoxia ab hoc malo præservapossunt, quemadmodum etiam puto sanguinis imminente.

Celebratur etiam frequens usus inserværosar. tum in ingressu le cti, im manè jejuno ventre, præsertim immittantur aliquot guttulæ Spitus acidi sulphuris.

Pro Externa refrigeratione sufficient illitiones ex oleo vel unguento violaceo paratæ.

CAR-

CARDIACA.

Ardiaca sunt quidem multa ce al alexipharmacis venenorum as sun suppoposita pri alexipharmacis febrium malignari & pestis, sed præter illa conveniert quoq; cordi refrigerato aromatico cujuscunq; generis, auratior. corter angelica odorata calendula, cala menth. motana, caryophylleus son cardiaca herba, caryophyllata, liliurn convallium, hedera tetrestris. Lavee dula, melissa, metha, ocymum quocd cunq;, petasitis radix, rosmarin. spice Celtica & Italica, Ulmaria.

Ex his confici poterunt syrupi, Dec cocla, Electuaria, item pulveres a

species inspergenda cibis.

Optima erunt ad hoc opus composita jam descripta pro venenis als sumptis & in corpore natis sebremo que malignam inferentibus.

Item calida reficientia spiritus et

iam proposita.

Potes

D. JOANNIS PRÆVOTII 107

Poterit quoq; parari vinum medicatum, quod per se cordi estamicum. Exempligratia.

By Herb. Calamenth.montan.

Card.Sancti.

Scordij

Ruta capraria

Lavendul

Meliff.

Rosmar.an. M.j.

Rad. Caryophyllata, Distamin.alb.

Imperator.

Cortic, Arantior.an. 31

Myrrhe.

Cinamom.

Caryophillor.an.38:

Croci 3j.

Terantur seorsim in pulverem tum indantur manieæ Hippocratis & per pulverem trajiciunt vini albi aromatici th. vj. quater aut quinquies, cujus Vini dari poterunt Zij. circiter pro una vice, si trajiciatur eo modo aqua Vitæ erit

me~

MEDICINA PAUPERUM Jos medicamentum efficacius & dari poterit ad cochlear.

Pro externis remediis parentur sacculi ex dictis herbis & aromatibus ad regionem cordis gestandi.

Irem fomenta ex Vino aromatico ijsdem rebusalterato, addita semper portione croci ad majorem penetrationem.

Denique illitiones fiant oleis eorundem simplicium decoctione paratis, aut oleis aromaticis e a ratione paratis, quæ exposita est titulo refici-

entium Spiritus.

Cordicalefacto conveniunt temperatiora pro venenatis febribus pposita & præterea ebur, flos salicis, mater perlarum preparata, myrthus, nymphæa, os de corde cervi, poma redolentia, rosæ, santala, Violæ.

Ex his habes aliqua composita inter alexipharmaca febrium pestilen-

tium.

Utilissimus erit quoq; usus Conservæ Violar. aut rosar. cum Dj. salis.

ex ma-

in.

D. JOANNIS PRÆVOTII. 109

ex matre perlarum pro una vice.

Fiet autem Sal, si matrem perlaru astam dissolvas aqua borrag, calida addita portione aceti rosac, tùm destilles per filtrum ac tandem coagules, sacta totius humiditatis evaporatione.

Externe siunt Epithemata ex aq. flor.salicis, rosar. Viol. nymph. addito succo citri aut limonum aut aceti ros. ad penetrationem, ac si præsto sit camphora, imponantur quo si vaut vj. grana: loco aquarum sumi possunt decoctiones borrag. bistort. Cyani nymph. & Viol. cum ijsdem succis ex aceto rosac.

STOMACHICA.

Stomachica calida pracipua & magis obvia sunt absynth. cujuscunque generis, sed precipuè commune & ponticum Arantior & Citri Cortex ac sem. amygd. amar. gentiana major, mentha, Origanum, rosmarin. & aromatica omnia, inter quæ præpræstant Zedoaria, zinziber, galanga
- & piper.

Ex compositis paratu facilibus commendatur vinum absinthide,

Oxymel absynthite.

Aqua vitæ alterata maceratione absinthij in umbra siccati additis, si

lubet, aromatibus.

Vinum generosum (quale siet trajectu per aromata, sem. odorata, aut
dicta simplicia trita) ad Zij. per multos dies jejuno ventre sumptum
cum gr.j. aut ij. piperis crasse triti.

Confert etiam potus aquar thermar sulphurat. & salitarum utilissimum erittale oxymel si eius quotidie accipiat cochlear. aut alterum

By Herb. Absinth.

Calament.
Rosmar.
Menth.an.M.j.
Cortic.arantior.aut Citri. Zj.
sem. Anis.
Cinamom.an. Zj.

Mellis. H.j.

Vini

圖能

and the

Zm

D. JOANNIS PRÆVOTII. 297 Vinialbigeneros. H.B.

Coquantur lento igne ad mellis Bespumationem, Colaturæadde

Acetioptimi to. B.

Coq.ad syrupi consistentiam cum refrixerit, injice zinziberis subtiliter

pulverisati Zij.

Prodest quoq; mirum in modum quotidie sumere ex ovo sorbili 3j. prirciter, mastichis pulveris. cum momento zinziberis aut zedoariæ.

phurear. stillicidia que desicientibus aquis parari poterunt ex vino præsertim rubro generoso, alterato predictis herbis, unde etiam sientsomenta.

Vulgus parare solet optima somenta ex absynthio super tegulam calesacto & consperso vino malya-

tico.

Item ex pane tosto tùm consperso vino malvatico & pulveribus aromaticis præcipue Caryophyllis, galanga & mastiche.

Pa-

1992 MEDICINA PAUPERUM

Parentur olea pro illitione ex unius aut plurium simplicium deconctione.v.gr.

B. Herb. Absinth.commun.

Mentha.

Origan.

Calamenth.

Lavendul.an.Mj.

Summitat.rosmar.M.B.

Ol. Commun.

Vini Aromati.an. tb.j.

Coquantur lento igne ad confumptioné humiditatis & F. expresfio cum colatura & servetur ad usu.

CalefactoV entriculo conferunt: aciditas arantior. agrestæ, berberis, Cerasa acida, Cornistructus, Citonea mala, granator. acidor. succus, Hypocistis, labruscæstos, mala austera, morus immatura, pyra austera, pruna sylvestria & eorum succus, ribes vulgaris, rosæ, sorbæ, succus Rhois seu sumach, trifolium acetosum, uva crispa, Vinum austerum bene lymphatum.

Dari

D. JOANNIS PRÆVOTIL 1233

Dari poterunt dictorum fructuim & herbarum succivel decoctiones cum emulsione 4. sem. frigid. major.

Lactis quoq; asinini aut caprilli téperati sexta parte circiter alicujus ex dictis succis ne in nidorem vertatur,

asus est opportunus.

Convenit tandem etiam potus thermarum, acidularum aut ferreztrum, quales sunt in Italia Chalderianæ, Lucenses, Niceranę & B.V. montris Orthonis.

Exterius fiant fomenta & epithemata ex decoctione rosar. myrthi, balaustior, cydonior, malicor, hypocystid, labruscæ, addita portione

aceti rosacei.

Utilissimum Emplastrum ex pulpaCydonij cocta in aqua pluvialivel chalybeata respersu mometo pulveris mastichis & ros. rubr. loco cydoniotu sumi poterunt mala austera.

Illitiones fient ex oleo cum dictis herbis decocto ad humiditatis confum-

Medicina Pauperum

sumptionem addita semper portiuncula ceræ aliquoties posca ablutæ vi diutius hæreat vis Medicamenti loco affecto.

Exiccato ventriculo cum defectu nativæ caliditatis nihil præstantius lacte per multos dies usurpato 5. aut 6. horis circiter ante cibum sumendum sensim ab Ziiij. incipiendo usq; ad Zvj. circiter recens mulctum & cum quarta patte mellis circiter ne acescat.

Exterius juvabunt somenta ex oleis præcipuè aut non valde calesacientibus aut exceptis lana humida.

Conferent etiam picationes facte cum pice liquata, momento olei absinthij & ad partem relicta usque ad modicum illius tuborem, interim noctu fovendus est ventriculus vel admoto catello aut manu propria vel puello impubere.

INTESTINA ALTERANTIA.

Ntestinis eadem ferè conveniunt
quæ vétriculo ob partium conne-

XUIM

D. JOANNIS PRÆVOTII. 1955 kum & ejuldem lubstantiæ proprietatem.

Refrigeratis tamen ut in colico affectu, sæpe contingit, peculiariter conveniunt cuminum, baccæ lauri, ruta & arantior.cortex. Dari poterit corú pulvis ad Zj.ex vino aromatico vel emulsione sem. citri aut arant.

Commendatissimum est vinum medicatum diuturna maceratione Cortic. Arantior, ad doloris colici curationem & præservationes si quotidie usurpetur.

Ad idem efficacissima est theriaca diatessaron descripta inter alexipharmaca exhibita ad 3j. per se vel cum vino aromatico.

Hæc eadem Clysteribus infundi postunt quaq; forma, quibus utilistimè adduntur ol. nucum, Colocynthidis decoctum & therebinthina vel resina abietina aut lancina dissoluta cum oleo.

Exempli gratia.

MEDICINA PAULERUM

Be. Decoct.chamomeli. fol.lauri.

Colocynth.in petia ligati.

Ol. Laurin. velol. nucum Ziij. Mellis crudi.

Therebint.an.Zij.

Salis Commun. Zij. Misc. proclystere.

Exterius apprime conveniunt illitiones ex oleo laurino & rutaceo nec non luta thermarum sulphurearum.

Calefactis intestinis utilia sunt omnia refrigerantia Stomachum & epar, sed primas tenent aq acidulæ & ferratæ thermales potæ jejuno ventre.

Lac clysteribus additum & medijabdominis irrigatio frequens, poscal subfrigida, quo remedio dolores intestinorum à tenui & mordacissima bile facile & citò mitigantur.

Iecorirefrigerato conveniunt absinthium, agrimon chamædrijs, gentiana D. JOANNIS PRÆVOTII. 287
tiana quæque, lavendula, Iuniperi
baccæ & lignum polium, spica Celtica & Italica, quibus adde aromata
omnia & diuretica calidiora.

Inter composita maximè probantur vina generosa medicata absinthio & aromatibus qualia proposita

funt pro ventriculo.

Optimum est quoq; ligni juniperi decoctum, addita coma absinthij, quod gratius evadet addita portione mellis optimi despumati, præserrim si coquatur cum vino albo generoso in julepi consistentiam, qua ratione sieri poterut ex aromatibus & diureticis calidis, varia decocta, addito semper absinthio.

Externa convenient fomenta ex Vino aromatico dictis materiis alte-

rato.

Item luta thermarum sulphurata-

Illitiones oleo ex dictis simplicibus p decoctionem copositæ, quale descriptum est pro ventriculo.

De-

MEDICINA PAUPERUM

Denique sacculi ex issdem materiis rariori linteo inclusis, super jeco-

ris regionem gestati.

Calefacto verò jecori maxime conferunt inter simplicia. Acetos cichor. cucurbitæ, pulpa & sem. citrulli, pulpa & semen, Endivia, Epatica, hieraciú, hordeum, lapathum quodé; lactuca, lac (si absint obstructiones & sebris) maximè acetosum, malorum pulpa&sem. portulaca, scariola, sonchus, Taraxacon, trisolium acetosum, serú lactis solum vel cum emulsione 4. sem. frigidor. major.

Exherbis fiut decoctiones in aqua aut jure, vel exprimuntur succi, q refervant ad hyemé tù ndepurati, tùm condensati, illi ab Zj. ad ij, misc. juri carnishyberno tépore, hi v. à Zj ad Zij misceantur juri carnis hyberno tempore, hi verò à Zj. ad Zij. misceantur & formantur in bolos vel dissolvun-

tur in aliquoliquore.

Comeduntur herbæ quoq; oleru more elixæ in aqua aut jure carnis.

Exhordeo fit ptisana, quæ gratior

D. JOANNIS PRÆVOTII. 139
redditur dealbata emulsione sem.
melonű aut cucurbitæ, cujus ususutilis est quoq; in panatallis.

His omnibus addatur aque naturales vel acidulæ vel feriate recensite p temperando ardore ventriculi, illarum enim cogruo potunihil est professiones ad jecoris refrigerationem.

ex succis & decoctione potissimum cichorei & sonchi cum octava parte aceti rosacei vel aceti vulgaris, inquo tătillum absinthij cu rosis bullierit.

Ex Violis quoq; & ross parabitur oleum pro illitione, quod etiam efficacius suerir sactum p decoctione herbar, propositarum cumoleo comuni ad consumptione humiditatis.

Sed omnibus remedus præstat balneum aquæ dulcis coti corpori administratum post debitas evacuationes nisi sebris obstet.

Lienirefrigerato peculiariter accomodătur agni casti seme, borrago, bu glos.cappar.radicü cortex, ceterach,

K 2 cuscu-

MEDICINA PAUPERUM

cuscuta, filicis radix, fraxini correx & sem. fumaria, hederæmuralis baccæbene maturæ, lingua cervina, lupuli flos & radix, osmundæradix, tamariscus, Teucrium, Thymus, horum pulveres bibantur à 3j. per 40. dies ex vino absinthide chalybeato aut aq. fabrorum.

Ex his componi possunt extéporanea decocta, vina medicata & Ele-

Ctuaria.

Excellut decocta ligni fraxini, Tamarisci, Teucrij montani, & chamædryos psertim restincta chalybe novo vel parata ex aqua fabrorum clarificata.

Sunt qui ex aceto maxime passulato hec decocta parant ad minuendos extuberátes lienes, si acetú scylliticum sit præ manibus, utiliter miscebitur decoctis ad semicochleare.

Vina paratur maceratione dictarum materiarum, fiunt q; prestantio, ra addito chalybe pparato cu cono sulphuris, quæ præsumptio sieri potest extempore. Exempli gratia: D. JOANNIS PRÆVOTII

14 fol.Chamadrij.

Cufcut.

Ceterach.

fumar.

buglof.an.M.

Sem. fraxini

Bac:hederamural.an. Zij.

Thymi.

Absinthij. an.p.j.

Chalybis praparati 3j.

Vini albi generos. ib. iij.

F. Infusio ad sole, vel in loco calido poctiduum, agitado semper materia semelatos; iterum. Denios vinus
percolatum sumar quotidicad ziiij.
per multos dies, quatuor horis ante
cibu, & ante opportunu exercitium.

Electuaria fient ex ijsdem herbis addito chalybe pparato, vel Ammoniac. & quadruplo mellis despumati.

Sunt qui baccis hedere in pulvere redact is & vel comixtis melli ad co- sistentia electuarij vel bibitis ex vino aut jure Ciceru ad Zj. p quadraginta dies miram tribuunt essicaciam.

K 3 Ex-

222 MEDICINA PAUPERUM

Exterius convenient somenta ex decoctione herbar.emollientiu, addita radice bryonie & cyclaminis, foliis hederæ, tabaci, ebuli & absinthia ad part.corroboratione, nec no portione vini albi & acetisub finem decoctionis ad majore penetratione.

Vtilis est huj? decoctionis extincte molari aut pyrite lapide fumusexce-

ptus.

Prestantissima quoq; sunt someta ex silo canabino cocto in lixivio sorti & calido madidoq; admoto parti. Insupex lutis thermalib. bituminosis xv. aut xx. dieru spatio usurpatis.

A fomentis ungatur pars oleis ex tépore factis, coquédo simul vel se-orsim, cyclamen, bryonium, cappares, flores genistæ, tabacum, fol. hederæ, colocynt.ex oleo comuni cum vino albo & aceto ad humiditatis có. sumptioné addendo absinthij vel amygd. amar.ad tuendú robur partis.

Post conveniente usum fotuü & illitionum applicetur parti ceratum ut est

D. Joannis Prævotii. 21933.

ut est vulgare ex Ammoniaco dissoluto ex aceto scyllitico, vel paretur similis facultatis aliquod ex dictis simplicium pulveribus, addito momento olei commemorati ad susticientem quantitatem resine, pini vel picis albæ & ceræ novæ.

Laudatur quoq; propolis melle adhucturgida per se contusa ad Emplastri formam, addito tantillo ma-

Aichis ad partis robur.

Hocloco coferet sacculus ex equis portionibus radic. cucumer. sylvest. pulpæ Colocynth. & absinth. j. super

lienem gestatus.

Calefactum liene refrigerant eadé quæ, p hepate sunt proposita, sed addenda sunt quæda attenuantia téperata, ob succi, quo nutritur, crassitié.

Hujusmodi sunt fragaria, capil. Q lupuli, asparagi, trichomanes, acetu, aqua fabroru clarificata, qbus alteteratur decocta, fométa, epithemata non negligédo externis remediis aliqdabsint ad part toburcoservandu.

Renibus & vesica eadem con-

MEDICINA PAUPERUM
veniunt propter operis communionem partiumé; connexum.

Refrigeratis ergo prosunt omnia diuteuca calida suo loco proposita.

Item betonica, chamomelum, cyperi longi radix addita decoctionibus & electuarijs.

Sed præstantiora césentur ad calesaciédas vias urinarias, tùm aq. sulphureæ pluribus dieb.haustæ jejuno
vétre ad aliquot libras imposito pulvisculo anisor, vel seniculi aut similis
diuretici p primocyatho, tùm resina
laricina aut abietina sepi supra in bo
lo adzij, circiter vel pse vel cum pulvisculo alicuj diuretici calidioris.

Vinum quoq; generosum psertim album, diureticis calidis alteratum est huic operi accommodatissimű.

Externè probantur insessiones in aquis thermalibus sulphuratis.

Fomenta ex decoctione calidoru diureticoru cu vino albo calefacto.

Illitiones ex olco laurino vel fimili ex tempore parato, cujus Exemplum habes inter diuretica. LauD. JOANNIS PRÆVOTIL 215

Laudantur cataplasmata ex cæpis & alliis in vino albo coctis & contusis & admotis per se vel conspersis

pulvere Cyminiaut fimili.

Infundendi crebro clysteres calefacientes ex oleo prædicto & vino, alterato Chamomelo, foliis lauri, pulegij serpilli & similibus calefacietibus quæ urinam movent.

Adde his omnibus validum morum equitationis, curfitationis, ambulationis, quibus lumborum regio

incalescit.

decoctiones fructuum alkekengi, althem, acetos, hordei, lactuc, malv. nymph.portulac.graminis rad. Son-chi, cum emulsion. 4. sem. frigid. maj. aut cum succo limonum.

Præterea serum depuratum addi-

ta emulsione sem. frigid.

Item lac ipsum chalybeatum nisi

rerum obstructio impediat.

Potus thermarum acidularum aut ferrearum quales sunt Luceses, No-

KS

cera

MEDICINA PAUPERUM ceranæ, Chalderianæ, Patavinæ Divæ Virginis.

Esu denig fragorum, limonum, melonum, citruli, cucurbitæ, hor-

dei, lactucæ.

Exterius juvat balneum & insessio aqua dulcis, prasertim alterata violaria, parietaria, la cluca, malva, quarum etiam decoctiones utiliter infunduntur clysteribus.

Loco balnei siant Epithemataex lacte tepido per se vel cum decoctione malv. vel ex decoctionib. dictarum herbarum addito succo li-

monum ad penetrationem.

Urgente calore addatur decoctioni fol. sempervivi, solani hortensis & vesicarij & tandem hyoscyami albi.

Efficacissimus censetur succus expressus ex rasura interni corticis cucurbite per se vel cumalijs admotus.

Extemporaneç quo q; illitiones parabunturex oleo decoctionis floru vel fol, nymph. violar.purpur.rofar. pallid. ranarum viridium.

Urgente necessitate (quod evenit

D.IOANNIS PRAVOTII.

in exquisita diabete) sem. papaver. albi & hyoscyami albi, ex quibus eliciuntur quoque olea per expressionem ad id efficacissima.

Superponantur lumbor u rerum q; regioni recentia folia nymph tépore decubitus, gestétur vero interdiù aut corum loco tenuis lamina plubea, vel ceratum simplicissimu ex cerastava sepiùs lota & subacta cu aq. ros. aut dictis decoctionibus oleisq; quod sepius est removendum, ne vestrum tritum incalescens lumborum calorem soveat.

UTERINA.

Unis, qui calore indiget) nulla frigida per se amica sunt, si tamé ob impensum caloré indigeat i sidem juvabitur, que p jecore renibus q; sunt pposita; Hoc solum animadverso que externis remedijs semper addendu
sit aliqueoru, que caloré eius innatu corroborant & peculiarem proprietatem sovent.

K 6

Refri-

Refrigerato autem præcipue conferunt inter vulgaria, arthemisia, angelica, calamenth cyperi longi radix,
daucus, di ctamnus albus, gatturia,
Lauri folia & baccæ, lavendula, matricaria, majorana melissa, methæsativa & sylvestris & græca, origanum,
polium, pulegiu, rosmar, ruta saliva,
faturei serpil spic. Celt spica Italica,
tanacet odoratum, thymus & aromatica omnia, inter que præstant Cinamomum, Crocus, galaga, myrrha,
macis & nux moschata.

Horum pulveres dari possunt ad Zj. ex vino aromatico vel jure vel fingi possunt electuaria, addita tri-

plo mellis despumati.

Huicusui inserviunt omnes species aromatice satis viles quarum 3j.

exhibere poterit cum Vino.

Verum decoctiones & vina medicata, ceteris præferuntur, quod ob liquiditatem facilius perferri possint aduterum.

Optima decocta parantur ex jure columbi cuius venter farctus sit di-

D. Joannis Prævotii. 36. Etis', simplicibus. Exempli gratia: Be Herb. Calamenth.

puleg.
Melis.

Menth.an.M.j.

fummit.Rorismarin.

Lavendul.an.p.j.

Bacc. Lauri.

nucis Moschat.

Galang.an. Zj.
Herbæincidantur, reliqua crasso
modo terantur & simul indantur
ventri columbi, tum coquantur in s.
q. aque létissimo igne ad persectam
carnis coctione, fiatá; fortis expressio, & colatura, cujus sumantur quotidie Zij. circiter per multos dies.

Vina medicata sient insusione ja dictarum materiarum vel terna traectione vini per pulveres earuntem oblongo saeculo impositos.

Parant mulierculæ vina per decotionem extemporanea quidé, sed ninus esticacia, ob tenuiorum parium evaporationem.

Potus

120 MEDICINA PAUPERUM

Potus quoq; thermarū sulphuratarū opportune haustus vteri calore mirum in modū corrigit atq; fovet.

Exterius prosunt insessiones aquara thermar. sulphuratar, aut balnea dictis herbis alterata, immisso in vulva perforato tubulo ut vis medicameti penetrare valeat ad uterum.

listem liquores uti etiam vina medicata utiliter infunduntur metren-

chytis.

Fiunt sufficus aromatum & herbarum odoratarum.

Indantur pessiquales ex tempore

Be. Pulv.baccar.lauri

Rute.an. 3j. Myrrhe 38.

Succi matricaria vel puleg. vell vini aromatici zi.

Mise. & excipiatur lana pexa vel gosspio in formam pess.

Vel. 12. Mellis optimi. Zj. Succi. Artemif. ZB.

Coquantur ad debitam consistentiam tum adde 3. Pulv.

D. JOANNIS PREVOTIL 237

3. Pulv.galanga vel.

Spec. Aromaticor. vulgar. Zj.

Misce in pessi formam.

Hypogastrio quoq; applicanda sunt somenta cum spongijs expressis aqua thermali aut decoctione dictorum simplicium potissimum ex vino generoso.

At lutis thermarum calidarum illi parti admotis per aliquot dies nul-

lum fomentum præstantius.

Illinatur idem locus oleo spicato, laurino, rutaceo, aliisque per decoctionem dictarum simplicium pasatis verbi gratia.

14. Herb. Calamenth.

Major.

Matricar.

Mentha.

Lavendul.an.M.j.

Bac. Lauri

Galange. an. Zij.

Tritis terédis infunde phoras 6.in el.communis thjs. vini aromat. ths. deinde

MEDICINA PAUPERUM deinde bulliant lento igne ad consumptionem humiditatis.

Sunt qui oleo parato p decoctionem Santolinæ (qua Matthiolusabrotanú fæmina facit) peculiare tribuút vim ad uteri corroboratione.

Atá; hæc sunt magis vulgaria &extemporanea alterantia, quibus toti? corporis & singularum partium intemperies corrigi possunt.

REMEDIA MORBORUM

ORgani constitutionem constituunt debita cosormatio, conveniens magnitudo partium similatium, quibus organum constat, decens numerus & appositus, ad quem congrua conexio refertur, ideo quatuor recensentur summa genera vitiate compositionis; nempe morbus in conformatione, in magnitudine,

Conformationi quadruplex accidit vitium in figura, meatu, insensibili aperto vel astricto, cavitate seu

in numero, in litu.

meatu

D. Joannis Prævotii 1335 meatu sésibili ampliato vel coarctato, & supficie levigata vel exasperata.

Morbus in figura non habet medicaméta sibi ppria sed vel curatur sola chirurgia vel medicamétis respicientibus alios morbos à quibus pédet, qui sit ob vitiatam coformationé in utero, motus violentos in partu, imperitam deligationé obstetricum, ambulationem pedibus nondum sirmis, dearticulationes, Chirurgi errores in curandis fracturis & luxationibus, indiget chirurgicis psidiis quibus hic non est sermo.

Pars verò denuò conformata corroboratur exterius fomentis & ceratis, quæ ex astringentibus maximè verò calidis paulo post describendis

parantur.

Quòd si vitietur sigura ob nimias repletiones, extremas inanitiones, vel ob unius partis in aliam inclinationes ex paralysiaut covulsione, uti accidit nervisaut tendinibus sectis, dura cicatrice, tumore ingenti: cura-

MEDICINA PABPERUM

tur evacuantibus, nervos roborantibus, duritiem emollientibus de quibus jam dictum, adhæcreficientibus parté inanitam & glutinantibus solutá unitate de quib. dicetur postea.

Raritas seu apertio meatuiinsensibilium quos appellant porositates, quæ in essuso gaudio & sudore diaphoretico sepe est mortis causa, curatur refrigeratibus, astringentibus & emplasticis seu infarcietib, poros.

Que exterius administrantur maxime obvia sunt aspersio aquæ frigidæeoq; magis si perfrigerata sit nive aut glacie aut prius asterata frigidis astringentibus de quibus infra.

Item illitiones corpotis ex oleo acu frigido & maxime omphacino seu immaturo aut frigidis astringétibus alterato uti ross cydoniis & aliis.

Aer quoq; frigidissimus exoptatur at suo contactuporos contrahat.

Si hæc non sufficiant incrustetur corpus gypsousto excepto & diluto aqua frigida.

Sira-

ODUCE

COE

ORING

Dere

Design

18

deor

3000

Sif

自由

Miles Miles

WENT I

地位

D. JOANNIS PRAVOTII. 255

Si raritas occupat partem determinatam ut cum ob raritatem penis
otineri nequeant spiritus in nervo
stuloso ad stabilem mébri erectioe, convenient astringentia mox ponenda, applicata locoassecto, maimè vero calida, quippe quæ magis
orroborant.

Densitatiseu astrictioni eorum meatum, si siat ab aliqua materia impata convenient calida detergentia& trenuantia, quæ proponentur ad ollendas obstructiones ab infarctu trassæ materiæ.

Si fiat refrigeratione & liccatione ovenient moderate calida & absq; ccitate attenuantia, quoru inlignis tulus ad disponendu corpus ad suores necessarios & ad corporis perirationem, q ad internas febrium utredines arcendas & curaneas fodates tollendas procuratur.

Hujusmodi sunt balneŭ aq.tepidę. mentŭ ex hydræleo vel aqua tepia psertimalterata anetho, chamom. the malv.rad.lilior.albor.sem.lini. MEDICINA PAUPERUM

florib.jasmini vulgaris & viole luree ad consumptionem humiditatis.

Frat auté inunctio oleo calidiuscus lo & pmissa frictione molli aut fri cetur mediocriter corpus vola mas nus imbuta dicto oleo vel vino alba aromatico addita medietate deco ctionis violar. & malvar ex aqua comuni, si febris adsit insignis.

Sed & frictio ipsa per se mollibur linteis tepidis facta tollit cutis denssi tatem & multo essicacius cucurbii tulæ cum vel sive scarificatione.

Ampliationi seu mavis Laxitaties dilatationi cavitatum seu meatuum sensibilium conveniunt astringentia quæ cutis etiä meatus tanto validius densant, quantò sunt minores cavitatibus.

Astringentium v.materia latissimo patet, potest triplex eorum constitut ordo ut singulorum delectus ad ut sum sit facilis.

Quædam subastringunt tantum quoru pcipuus est usus ad corrobo

rantess

D. JOANNIS PRÆVOTII. 233, ad frenandas excretioles, quæ non omnino funt inutiles, ed equalitate aut diuturnitate enerlare possunt vires.

Alia mediocriter astringunt, qbus d repellendas sluxiones à partibus ascipientibus, sluxusq; omnes no-

ios sistendos præcipua est vis.

Alia deniq; laxatas pattes in pfunum cogunt, usurpanda cum ex fluionis impetu vel evacuationis veementia imminet periculum præeps, uti ferè accidit fluente materia alde tenui, & per vias diuturna fluione valde laxatas.

Eligantur v. in causa frigida quæ stringut cum caliditate vel sine ma-

iselta frigiditate.

In causa vero calida juvabunt, que

gunt refrigerando.

Ex universo auté astringentiú geere hæc ad extemporaneam mediationé paratu er unt faciliora.

Pro causa frigida subastringunt, abnthium quodq; sed maxime poncũ, agrimonia, betonica, brassica 244 MEDICINA PAUPERUM

bene cocta, coriadri semen, cuminii to torrefactum, cyperi logi radix, fabarum cortex, lentisci lignum, & folia, mentha sativa sicca, mastix, oryza torsta, rosmarinus, salvia, scabiosa vulgaris, thus, resina laricina vel abietina ad duritiem cocta, vinum austeria, aut quodq; aliud chalybeatum.

Dantur interius aridorum pulve-- mes per se ex vino austero ad 3j.circi--

ter & plus.

dicata, inter quæ excellunt vinum de ablinthide, lentiscinum, mastichinu, marinum & salviatum.

Potus quoq; ordinarius utiliter alteratur sem. coriandri & mastich. & dictoru pulveres inspergutur cibis.

Ad Gonorrheam inveterată sine ardoreurine, valent dicte resine coctee in aqua pluviali vel chalybeata peri multos dies sumpte je juno ventre & in pilulas redacte ad Zj.cum Jj.menthe sicce vel agni casti semine.

Eandem sistit pulveris mastichis 3j.

exovo

D. JOANNIS PRÆVOTII. 235039

ex ovo sorbili sumpta per aliquot dies horis quatuor ante prandium.

Idem pulvis earatione sumptus sa supplibatur modicu vini absinthites sistit suxu epaticum ppriè dictum& suxus cæliacos antiquos nec no vomitum eximbecillitate ventriculi.

Exterius sieri possunt illitiones ex oleo comuni immaturo (omphacinum vocant) vel ex maturo alterato absynthio, mentha sicca, rosmarino, lenciscino, mastichæ.

Vellinimenta extemporanea qua-

le est sequens.

By. Pulv. Mastich. 3j.

1. Ol. Communis Zj. M.F. lini-

2. Cera flava. q.f

mentum.

Fiant sacculi ex cumino torresacto & oryza costa.

Vel fomenta humida ex vino rubro austero dictis herbis alterato.

Aut Cataplasmata ex corticib. fabar. oryza tosta, pulvere absinth. oleo & vino austero. 240 MEDICINA PAUPERUM Ex mastiche & thure frunt Ceratai addito oleo absinthij, resinæpini &: ceræ flavæ sufficienti quantitate. Ad diuturnas oculi lachrymationes valer frequens ablutio oculi vino albo maximè generoso, quod accenso thure ter restinctum sit, addedo tertiam partéaquæ fluviatilis si lachryma fit mordax. Mediocriter astringunt: Avenæ fa-rina tosta pro ferculis, castanea, Caryophyllara,iacea nigra, inglandium cortex viridis, lens bene cocta & eius; succus, osmundæradix. Excellit etiam uve nigræsemimature in furno siccare pulvis, cuius 3j. multis diebus bibita ex vino subau-

Excellit etiam uve nigræsemimature in surno siecate pulvis, cuius Zj. multis diebus bibita ex vino subaustero tanqua summum secretum ponit à Septalio ad curandum sluxus hepatica. Curat quoq; psuviu muliebre sumptu exvino arom medicato cum rosmarino, salvia aut metha.

Adfaucium affectus calidos lingulariter prodest decoctio aut succus cortic. viridis iuglandium pro gargarisD.IOANNIS PRÆVOTII. 222 garismis in quem usum sit syrupus ex melle & succo depurato.

Lentis bene coctæ succus cum momento pulveris galangæ vel nucis moscatæ sumptus mane 4. horis ante cibum curat vomitum & diarrhæam ex ventriculi imbecillitate.

Caryophyllata& olmundæ,radix decocta ex vino rubro aut in pulverem trita peculiariter valet ad intestinorum & uteri prolapsum-

Exterius convenir farina volatilis addita Emplastris ad mictiones cruentas.

Lumbrici terrestres in Emplastris ad vulneratos nervos.

Sal & Alumen rupeum addita Hecoctionibus ex vino rubro factis lad parrium corroborationem.

Balnea thermarum aluminosarum & gypsearum (quales sunt in monte Gratti agri Patavini) ad corroborandos artus antiquâ sluxione tentatos.

L

Mi-

242 MEDICINA PAVPERVM

Vinacia calentia ad firmandos au ciculos celebrantur.

Mica panis tosti aspersi vino ga neroso & pulvere absynthij vel ma thæ pro fomento stomachi langui dioris.

Valenter astringunt Alchimilla, If lipendula hortensis præcipue radiir Geranium omne maxime pes cac lumbinus, herba Roberti pilosella.

Datureorum decoctio vel pulwi ad 3j.

Est quoque esticacissimus pulve spongiz usta & interioris pellicati castanez.

Exherbarum succis & radicum pulveribus farniæ mixtis pinsitu panis ad biscocti duritiem, qui il pulverem tritus utiliter miscetur co barijs absque nausea.

Exterius parantur fomenta et herbarum decoctionibus cum vi no austero addito alumine.

Succus ex semimaturo fructuGun

1230

D.Ioannis Prævotii. 226
jaci Batavini expressus linteo vel
spongia exceptus, desperatas hæmorrhoidum sluxiones sistir, ided
cum alumine inspissari potest & ad
usum reservari.

Stercus etiam caprillum cum aceto tritum & admotum sistit o-

mnem fluorem sanguinis.

Urticæ vulgaris folia trita ut succum emittant & turundæ instar naribus indita, hæmorrhagiam, quantumvis serocem, illico sistunt.

In causa vero calida subastringune
aq. pluvialis, aq. chalybeata aqua
thermalis terrata, qualis est Patavina
montis Orthonij, acetum, posca,
cichorci radix, cupressifolia, fragaria
sicca, hordeum torrefactum, unde
sit ptisana cum aqua chalybeata, lac
chalybeatum, muscus arboreus,
myrthus, portulaca, personata, persicaria maculosa, pyrus domestica, pruna acida, prunifolia, potamogetum, rosa maxime rubras
slos, semen, lanugo, calix & radix,
solicie

MEDICINA PAUPERYM

salicis slos & solia, sempervivum, verbascum, vitis solia & capreoli, umbilici venetis.

Ex his parabuntur potissimum decoctiones, inter quas excellit ad diuturnas sluxiones decoctio radicum rosar. ex aliqua dictarum aquarum.

Sistit quoque certa experientia unius aut alterius diei spatioomnem Auxu ventris calidum excremento-sum & sanguineum hic potus.

R: Succisempervivimajor.

Persicaria maculata an. Ziij.
Coquantur ad consumptionem

3. partis & detur in potu.

Exterius parabuntur fomenta, balnea, Emplastra, Epithemata aliave medicamentorum formæ pro

usus exigentia.

Mediocriter astringent acetositas mali arantij, citri & Limonis immaturi, arbuti fol. balaustium, berberis, bursa pastoris, castanez medius correx, cystus, cornus ejusque fru-

fructus, cupressi, coni immaturi seu virides, slos solis, glandes & earum caliculi, herbatrinitatis, hypocistis, labruscæstos, lysimachiæ purpureæstos, Limonium quodque, lapis hæmatites vulgaris, malum punicum acidum, malum cydonium, malicorium, millesolium, morusimmatura, oleæsolia, ophioglossum, plantago, pyrus sylvestris, fructus ribes, rubi sol. & morus immatura, serratula, sideritis, Achyllæa, terra quæque medicata, ulmus, virga aurea, atque hæc omnia serè ubivis loco-

Dantur aridorum pulveres ad 3j. in bolo vel potu vel liquore conve-

nienti.

Ex herbis fiunt decoctiones sed efficaciores sunt succi, quorum do-

sisestab Zj. adij.

rum sunt obvia.

Habentur pro secretisad cohibendum omnem sluxum sanguinis slos Lysimachiæ purpureæ ad Zj. aliquot vicibus datus cum vino rubro zustero. L 3 Item

MEDICINA PAYPERVM

Item hic syrupus 12. Aq. polygoni vel millefolij zv. ducatur in hocliquore lapis Hæmatites, donec cruentum colorem contrahat, deinde adde syrupi cydoniorum vel granatorum acidorum 3j. Misc. propotuloco syrupiaddatur tantillum sacchari ad penetrationem &c. succi limonum vel pyriausteriaut alcerius qui gustu sit suavis.

Adcobibendos ventris fluxuset vomitius, excaverur malu cotoneu, aut sativum quodq; acidum (præstant: autem poma ferruginei coloris.) repletum cera alba, coquatursub cineribus charta involutu, deturque unum aut alterum illius frustulum conspersum pulveribus mororum immaturorum paulo ante cibi sumptionem.

Ad mictionem cruentam.

Decotti virge aurea ex aq. fluviat. vel chalyb. Ziiij.

Ag. album. over. Zij.

Succi

10 am

dica

there

Offord

D. IOANNIS PREVOTIS.

Pro externis fiant olea extempotanea per decoctionem cytoniotum, conorum cupressi, pini, aliatumque herbarum addita posca, coquatur usque ad humiditatis consumptionem, quorum usus erit in illitionibus vel in unguentis ad quæ utiliter recipiantur Lythargyrium in aceto coctum.

Epithemata fient ex posca cum

albumine ovorum.

Fomenta & infessiones ex herba-

rum decoctionibus.

Defensiva vulnerum siunt ex bolo armeno vel quacunque terra medicata & lapide Hæmatitite vulgari,
exceptis & agitatis cum albumine
ovorum & linimenti consistentiam-

Cotissedimentum per se præbet Emplastri materiam ad reprimen-

dum quemcunque fluxum.

ARulando passim extollitur ad cohibendum sanguinem, cum im-

MEDICINA PAUPERUM

peruex quocunque loco erumpentem emplastrum ex argilla usta & cum aceto cocta, calide admotum parti.

Ventriculo utile est emplastrum ex cotoneo cocto in vino subaustero rubro solo, vel addita panis mica emollita acero.

Valenter astringunt inter vulgarissima acini uvarum, acini mali punici exiccati, amaranthi purpurei flos, avellanar. fylvestrium interior pellicula, cerefolia & radix, consolidamajor, consolida media seu regalis, equisetum, galla præsertim immatura, herniaria, iridisluteæ sylvestris radix, lapis hæmatites verus, lagopus vulgaris, mala sylve-Aria, mespila immatura, mori radiciscortex, nummularia, omphacium, prunorum sylvestrium succus, polygonum, quercus folia & radix, liber qui est inter lignum & corticem, sorbus immatura, sumach, sanicula mas, urtica mortua, virga fanguiD.IOANNIS PRÆVOTIL 245049 guinea Matthioli seu cornus fœmina.

Ex his aliqua peculiariter commendantur ad quosdam fluxus, licet omnia quibuscunque usibus aptari possint, ubi calida opus est astrio Etione:

Ad profluvium mensium pro expertis habentur mori radicis cortex,
urticæ mortuæ radix & acini uvarum nec non granatorum quorum
pulveres sigillatim exhibentur ad.
Zj. cum vino rubro aut liquore analogo.

Ad sputum cruentum; lapis hæmatites sumptus cum saccharo rosar. ad 3j. vel ductus in potionibus
astringentibus donec cruentum colorem contrahar, vel sacculo inditus & in pulverem subtilissimum
tritus, per quem vinum aut quodcunque aliud pro ordinario potuparatur, sæpius per coletur.

Ad vomitus & quosounque alvi fluxus immoderatos: & inveteratos:

LS

po-

potissima sunt hæc duo electuaria. Primum

Rad.Irid.luteasylvest. coctain aq., pluvial. & per setac. transmis. part. y.

Sacchar. Rof. Antig. p.j.

F. Electuarium S. A. Cujus dossestab Zs. ad Zj. loco sacchari ros. sumatur pro pauperculis dimidium mellis prius despumati & cocti in aq. pluviali aut chalybeata, in qua folia tenerrima quercus aliquamediu bullierint.

Alterum .

Rad. consol. maj. colta in decolto.
radic. filipendul. hortens. & per
setac.transmis.p.y.

Sacchar.rof.ant.p.j.vel p.z.

Misc.F.electuarium, cujus eadem

est dossae prioris electuarij.

Siparetur ad hepaticos fluxus, (fistunt autem illos feliciter) addenda est quarta pars consolidæ, abfynthij aut duodecima pars absynthij mastichis.

Ad

D. TOANNIS PRÆVOTII.

Ad eosdem affectus præstantissimum est decoctum rad. & folior. tenerrimoru quercus paratum ex vino rubro addito tantillo absynthij si quotidie bibatur ad Zij. circiter quin que horis antecibum.

Alia ad alios usus componi possunt pro cujuscunq; arbitrio.

Exterius conveniunt gypsum crudum ceratis & emplastris additum.

Item stercus suillum & asininum vel recens vel in pulverem tritum, u-troque auté hæmorrhagia immoderara ciro cohibetur, si admoveatur cum albumine ovi & insuffletur.

Guainerius audet asininum stercus interne usurpare & syrupum
ex saccharo & recentis stercoris
expressi succopreparatum tanquam
summum ad cohibendos immoderatos menses aliosque superstuas
sanguinis excretiones proponit.
Oleu de cervo & rad.querc.elicitu p
descen-

252 MEDICINA PAVPERVM

descensum, omnibusalijs astringendi facultate facile præcellit.

Cærerum ex herbarum decoctionibus fient fomenta & balnea.

Ex fructibus immaturis cum pofeatulis & mediocriter coctis, fient cataplasmata.

Extemporaneum erit etiam simile unguentum, cujus vicem supplebit unguentum de castaneis & comitissæ.

H Gallaimmatura,
Nuc.cupres.
Acinor.uvarumrubear.
Maliconi

Cortic.mediar. castanear. Mastichis an. 38.

Ol. immatur. vel ros. sapius loti in aq.aluminosa. 15. j.

Cera.alba, Ziij.
Arida in subtilem pulverem trita, mergantur in succum prunorum sylvestrium vel sorbi immatura, Omphacium, aut succum herbarum

D. IOANNIS PRÆVOTII.

ruerint oleum & ceram diligenter agirando & commiscendo.

Si mavis cerati formam sume resinæ Ziij. & ceræ Zv. ad dictam olei

& pulverum quantitatem.

Angustia & coarctatio cavitatum quinque modis accidit obstructione, ne, constipatione, compressione, coalitu & subsidentia, unde morbi in angustia differentiæ sumuntur, quæquidem utigeneratione & caufarum varietate discrepant, ita diversis remediis tolluntur.

versis remedijs tolluntur.

Obstructio propriè dicitur, illa cavitatis angustia, quæ sit à rebus intus præter naturam contentis non adunatis atq; adhærentibus cavitati, cujusmodi sunt humores & vapores nimis copiosi, crassi, lenti adhæc pus, grumi sanguinis & lactis, spinæ & ossicula gulætransitum impedientia, pili calculi vermes, fæces intestinis adhærentes.

L 7

Pus

MEDICINA PAVPERVM

Pus abscessibus inclusum tollitum apertione abscessus, quæ sit serro ved igne actuali aut potentiali vel caur stico de quo paulo infra.

Quod adhærescit ulceribus tolllitur sarcoticis, de quibus inter re-

media ulcerum.

Quod effus u est in alias cavitatess, uti asperam arteriam, tollitur etiami incidentibus & detergentibus quæ

mox proponentur.

Grumi sanguinis prius dissolvendii sunt remedijs alias propositis tum ez vacuandi per alvum, urinam, sputum, pro partis assectæsitu, dejectorijs, diureticis, expectorantibus ab initio enarratis.

Lactis quoque grumum solventia

& discutientia patent ex dictis.

Corpora inharentia gula, si sensuit pateant, extrahantur ferramentis: si minus dimoventur loco, sternutatione, vociferatione, vomitu provocato per immissă digită aut pennamin œsophagum, item copioso

po-

D.Io Annis Prævotir. agrapotu, deglutione boli solidioris nom benè masticati & tandem deglutitæ spogiola prius imbuta resina ut corpora eidem adhærescant, postea retracta benesicio longioris fili allegati.

Pili aliaque corpora exterius advenientia, si appareant, tolluntur chirurgicis instrumentis: Si lateant in ventriculo aut intestinis pelluntur dejectione aut vomitu pro ægri in-

clinatione.

De laxantibus alvum atque adeo fæces vacuantibus, præterea de vermium & calculorum remedijs, vaporesque copiosos & crassos discutientibus dictum est inter remedia morbi causam auferentia.

Obstructio à plenitudine sive copia să guinis tollitur victu tenuinon optimi plurimive succi, validis exercitijs, multisq; frictionib medicamétis exicantibus totu corpus & sensibiles evacuationes per venas se cas, scari-

fica-

246 252 MEDICINA PAVPERVM

ficationes, cucurbitulas scarificatas,

Pravi humores, copiosi crassi & glutinosi à quibus stequentissime obstruuntur mesenterium, jecur, lien, uterus, renes, aliarumque partiu venæ & arteriæpostulant medicamenta primò quide incidentia attenuantia & detergentia, deinde vero evacuantia.

De evacuantibus dictum est abunde ab initio. Alterius generis ea sunt,
quæ pro crassorum humorum præparatione dicta sunt, quia tamem
hæc exobstruentia latius patent,
quam præparantia humores, & corum frequentissimus est usus in curandis sebribus, melancholia hypochondriaca, lienosis, ictericis,
menstruoru desectibus, operæ pretium est paulo distinctius illa recensere, atq; intres partiriclasses: frigida
nempe, temperata & calida ut in usu
delectus sit facilis.

Frigida exobstruentia conveniunt:

D.Io Annis Prævotii. 253.
bus acutioribus, partibus calidis, obstructis ab humoribus adustione incrassatis: inter quæ magis obvia sunt acetosa; aciditas citri & limonis bene maturi, cichor. endiv. fragar. gramin. radix, hepatica, hieracium, lapathi cujuscunque radix, melonis & peponis sem. uti & citrulli, cucumeris atque cucurbitæ, sonchus, scariola, Taraxacum, trisolium acetosum.

Ex his fiunt decoctiones ex aqua aut jure pro syrupis, qui præstatiores evadunt addita emuls. sem. frig. maj.

Serum lactis depuratum per se est esticax, sed sit essicacissimum addita earundem sem. emulsione, vel si herbis aperientibus alteretur.

Herbarum succi depurati miscetur juri pro extemporaneo syrupo.

ad žij. &iij.

Aciditatis citri & limonis usus est maximus in cibis & medicamentis, uti etiam emuls. sem. melon. & cucurbitæ quæ panatellæ liquidiores.

8

256 Medicina Payperym & ptisanæ hordeaceæ passim atte-

Pro ordinario potu satis grata est decoctio trifolij acetosi, acetose fragariz & graminis, quod reddi potesti acidior, addita portione aciditatiss citri aut limonis.

Verű seminibus acetos inest hoc maxime necessariű ad fallendos ægros nimirum importune potű exigentes, quod aquam acidulam reddunt & rubelli vino colore afficiunt.

Temperationa in quibus non observatur essatu dignus excessus calidi & frigidi conveniunt maxime sebribus diuturnis ex humorum adustione quæ deserbuerit: Item melancholicis assectibus uti hypochódriacis & scirrhosis, Talia sunt inter
simplicia Capillus Q aq. thermales,
acidulæ, supulus, siquiritia, Trichomanes, quinquesolium quæ omnia
adduntur prædictorum frigidorum
decoctionibus.

Composita multo plura fingi pos-

D.IOANNIS PRÆVOTII. 25259

ida cum æqualiter calidis pari pon-

cre mixta faciunt temperata.

Eodem modo dari solet succus cihorij condensatus cum succo agrimoniæ & tantillo chalybis præparati holo sumendo ante aliquam dede octionem aperitivam.

Mel quoque & saccharum addita accis & decoctionibus exobstruenum frigidorum faciunt temperata.

Huic usui maxime serviunt vulares & paratufacillimi duo syrupi xymel nimirum simplex & syrupus tetosus simplex, qui constant ex na parte aceti & duabus mellis aut cchari & quarta aquæ.

Verum remedijs hujus classis prællüt tria sequetia paratu facillima. Primum Aq. fabrorum clarificata o potu ordinario, cum aqua fieri MEDICINA PAVPERVM

potest mulsa dilutior addita secur

da parte mellis aut sacchari.

Secundum cremor Tartari à Dad ad 3j. additis jusculis aperientibuss.

Tertium chalybs præparatus fin quo scirrhi & obstinatæ obstructio nes vix cedunt.

Multiplex est eorum usus & prea paratio, omnium facillima, maximu que extemporanea imò & optim est ista.

Extendatur chalybs in tenues léa gosque bacillos aut laminulas, nam admoto sulphuris cono funduntu & suppositæ aquæ excipiuntur & ii subtilissimum polliné teruntur. Dia turhic pulvis à Ds. ad Dij. circite vel in bolo, vel in electuario, vel ii vino.

Formaboli est ejusmodi:

Borrag. condensat.an.zj... Chalyb. praparat. Dij.

Misc. F. boli, Num. ij. sumened

paul

D.IoANNIS PRÆVOTII. 257 La aulo ante decoctioné exobstructé. Electuarium crittale:

2 Pulv Agrimon.

Ceterach.

Lingv. cervin.

Rad.Quinquefol.

Liquirit. 1 1000

Chalyb.preparat.

Fol. Sena. an. zj. Cinamom. ziß.

Pulpa passular in vino albo co-Etar & persetac transmiss.

Syr.de pomis simpl. vel, (tb.j. pro pauperculis, oxym.simpl.

Ib.ij.

Misc.F.Elect.S.A. sumendum ad ficirciter, quatuorhoris ante prandiú, cum vino dupliciter porrigitur vel bibendo pulvisculum chalybis mixtum vino, vel parando vinum chalybeatum.

Optimus erit hic pulvisculus pro

una dosi.

Be Chalybis preparati.

Cre-

aba s

150 MEDICINA PAVPERVM

Cremor.tart.an.9j.

Vinum chalybeatum siet sim iiij. vini albi odorati ponatur chaal bis præparati, fol. sena. an. Zj. Cinam din Zij. Herbar. aperientium, & appur priatarum parti obstructæ. M... sent in loco calido per octidum et & frequenter agitentur, percolee un turad usu & porrigantur, Zij. autti

Potest quoque præstantissim syrupus chalybeatus parari in hun

modum.

affunde acetum acerrimum adem nentias 4. digitor. transversorum & sinaturin loco calido, donec chi lybis tincturam extraxerit, tum in clinato vase separetur à sedimentic huic adde sacchari vel mellis optim despumati duplum, præterea par sularum zs. & absynthis comare od singulas libras aceti, coquantu lento igne ad syrupi consistentiam siatque colatura, cujus doss erit z

cuin

D.IOANNIS PREVOTII. 150263 cum decoctione appropriata parti affecta.

Quæ exterius admoventur mixta sunt ex emollientibus & digerétibus, qualia sunt fomenta ex decoctione malvar. althe, meliloti, fænugræc. aneth. chamomel. & portione absynthij ad partis corroborationem; addendo sub decoctionis sinem aliquid vini albi & aceti ad penetrationem.

A fomento fiat inunctio olei ex jam dictis parati per decoctionem, quale describitur inter emollientia

humorum duritiem.

Calidiora exobstruentia conveniunt habitui & tempori frigidi ori, nec non febribus diuturnis, qualia sunt hæc vulgarissima simplicia: Absynth. agrim. apium, arthemis. asparag. bethonica, capparis maxime radix, cortex, ceterach, chamædrys, cu. scuta, daucus vulgaris, enulæ capariæradix, silicis radix, fæniculus fraxini cortex, sumar. comunis & lutea,

gen-

164 360 MEDICINA PAVPERVM

gentianærad. lingua cervina, matricaria, marrubium album vel mentastrum, petroselinum, puleg rubia tinctor. ruscus, tamariscus, satureja in quorum usu eligenda semper ea quæappropriata sunt partibus affectis & inter alterantia determinata proponuntur.

Fiunt autem ex jam dictis; lyrupi, electuaria & decocta pro rei exi-

gentia &c.

Redduntur efficaciora decocta jn jure galli senioris aut columbi si

fieri possit.

Vina quoque medicata uti absynthite optima censentur cum visceru imbecillitas antiqua sit atque ex vinis addita dimidia quantitate mellis despumati siunt syrupi utiles & grati; sed essicacissima redduntur vina addito chalybe modo paulò ante dicto.

Mulsa paulò plenior alterata herbis propositis præstantissima erit propotu uti oxymel quodq; composiD.IOANNIS PRÆVOTII. 261265
politum ex ijldem pro lyrupo, qua-

le est vulgare officinarum ex quinque radicibus aperitivis, apij, asparagi, sceniculi, petroselini, rusci.

Extollitur quoque usus aceti scyllitici ad semicochleare additi sy-

rupis ac decoctionibus.

Sunt qui radicem ari sæpius infusam vino & vicissim exiccatam donec acrimoniam pene omnem exuat ad inveteratas obstructiones omnibus præferant. addi porestelectuarijs sed frequentius usurpatur
pulvisculis inde factus cum vino aut
jure exhibitus, cujus formahujusmodi esse potest.

Be Chalybis preparati,
Rad. Ari preparate an. 38.

Cinamom.Ziß. Sem.fæniculi Zß.

Saccharifini Zj. Misc.

Redditur efficacior addita salis absynthizj. F. pulvis subtilissimus, cujus dosis sit zj.circiter.

Vel & Rad. Aripreparate 3;

SH-

MEDICINA PAVPERVM

Summit. Absynthy comm. (sail absynth. longe præstantius est.)3j.

Cinamom. 3iB.

Sacchari fini ad pondus omnium Mise. F. pulvis.

Thermales sulphuree ac nitrose possibilitatius corporis purgationem potær utietiam Therebinthina vulgaris extinuitation bolo ad Ziss. circiter, quæ estiam bibi potest, si cum tantillo luntuitation agitetur, sensimque addar tur aq. agrimoniæ vel vinum usque ad Zij. vel ij. continuè agitando usse que ad perfectam albedinem.

ex decoctione digerentium & emoll difficum addito sub finem decoctionais vino albo & aceto, neque neglectionais herbis appropriatis parti affective cha, ex quibus fient quoque olea per de decoctionem pro inunctione.

Præstatissimæsunt irrigationes autt des

88

D.IOANNIS PRÆ VOTIT. 263267

8 bituminosarum atque earundem

uta debita ratione admota.

Constipatio cavitatis propriè diciur angustia orta à rebus intus adnais & adhærescentibus parti, puta umoribus, carne, callo, fætu moruo.

Pellentia fætum mortuum sunt proposita inter remedia causæ pecantis substantia.

De tumoribus dicetur inter mor-

os auctæ magnitudinis.

Caro & callus quemadmodum erro & igne non difficulter tollunur, quado sub aspectum cadunt, ita olis medicamentis, & quidem diffiilius auferuntur, quando in proundo latitant, cumque mollior sit aro qua callus, requirit miriora melicamenta, quæ vel strenuè siccent el levissimè exedant. Callus autem rodentia seu septica postulat.

Carni ergò convenient Aristol. rot.

ad.alumen ustum, antimoniú calcilatum, ellebor. nig. rad. alumen

M 2 ustum,

363 264 MEDICINA PAVPERVM

ustum, gallæustæ, mellis usti cimi minium vulgare, Gentianæradic.co nis, ostrearum testæ maximè crema tæ, plumbum cum sulphure ustum spongiæustæcinis, horum omnium pulveres miscentur unguentis vellle quoribus qui infunduntur.

Expertum est sequens unguent tum ad carneas excrescentias, input mis verò carunculas in meatu urina tio absque dolore aufert, si candell extremitati apponatur, validè enimadhærescit & partes sanas non exco

riatur. Be Mellis in cinerem usti.

Tutia praparata.

Butyr.recent.loti.

Therebinthina lota.

Ceraflava.an. 38.

Alumin. usti. ZB. Misc: F. liu mentum S.A.

Præstantissimus est etiam hic pul vis à Mercato descriptus libro 2. ad recto prasidior.usu, cap. 7.

Be Aruginis. Auripigment.

V85

D. IOANNIS PREVOTII. 265.269

Vitriol.

Alumin.rupei an. p.a.

Cum aceto acerrimo terantur & zvigentur in pollinem, exponentur foli caniculari, ficcatus pulvis rur-fum aceto affuso lævigandus ac vi-cissim exponendus idque facien-dum 10. dierum spacio; tum

Be Lythargyr. auri triti & cribrati partem unam.

Ol. Rosac.partes. y.

Coq.ad consistentiam Emplastri, cujus accipitur æquale pondus cum prædicto pulvere & miscetur ad usum.

Tollit quoque omnem excrefcentiam certissimo experimento hicalius pulvis.

Be Cortic nucum juglandium.

Spongiar.

Rad.aristol.rotund.an.p.a.

Exiccentur simul in olla in surno posita, ut in pulverem teri possint; nocque pulvere inspergatur locus affectus melle prius perunctus.

M 3 Callos

Callos extirpat inter maxime vulgo tia, auropigmetű ærugo eris, calx w va, fæx vini usta, fæx aceti usta, w

va, ræx vini ulta, fæx aceti ulta, w triolum ultū, ol. sulphuris & vitrion hæc omnia in ulu temperantur m tioribus, modo majori modo m nori quantitate pro usus exigentii

Exempli gratia in infusione;

Be Decott. Aristoloch. rot.

Gentian.

Ellebor.nig.

Rad.althe. 15. 1.

Ol. Sulphuris aut Vitrioli. BB. Misc. pro in

fulione.

Pro Inunctione

B. Vitrioliusti

Alumin.usti an. 3j.

Butyr.rec.opt.loti. ZB. Misc.

Si pulverem sem- papaveris allb addideris - vel hyoscyami medicar mentumplane indolens reddideriss

PulvisMercati per se usu patus ess

efficacissimus.

Optimus est iste paratu feliciotri SubigaD.Io Annis Pr. Evotti. 267
Subigatur calx viva cum melle in formam pastæ, sicceturque in furno ut in pulverem teri possit, inspergendum callositati aut superfluæ carni melle primò illitæ.

compressio cavitatis cum siat ab omni re incumbente cavitati & comprimente interventu vel gravitatis vel tensionis vel impulsionis violentæ, velastrictionis, non habet peculiaria remedia; nam gravitas & tensio à copia materiæ, tollitur vacuantibus sensibiliter & infensibiliter, de quibus abinitio dicumest.

Tensio àflatu tollitur discutien-

ribus.

Impulsio violenta ferè sequitur luxationes, depressiones & farcturas ossium, quæ chirurgia curantur.

Astrictio violenta sequitur causas potissimum externas, uti fascias arctius deligatas, quarum prompta estremotio.

M 4

Coa-

272 MEDICINA PAVPERUM

glutinatione laterum, quando natura appropriatione laterum, quando natura inforum vulnera implet ex born sanguinis assluxu, unde curatur tam tum serro incidente & separantu latera conglutinata, sed post separantu latera conglutinata, sed post separantu latera, ne vel se contingant vel detera, ne vel se contingant vel denuo coalescere valeant, ideireco incurabilis est coalitus internarum cavitatum quæ incidi non possunt.

fiat evacuata materia, que intus contineri deberet, restituitur solis alimentis regenerantibus materiam necessariam, si siat parietibus cavitatis ob nimiam ariditatem contractis aut ob insignem relaxationem concidentibus, curatur hume-chantibus aut insigniter exiccautibus, ad humechationem sumuntur emollientia mitiora & anodyna propriè dicta suis locis propositatiad exiccationem conferent digetentia & discutientia mixta astrinarentia & discutientia & d

D. IOANNIS PRAVOTII.

gentib.valentioribus ja enumeratis.

Superficies lavigata tollitur ptimo detergentibus, deinde exicatib.

Ad detergendum conveniunt omnia proposita pro pituitæ præpa-

ratione.

Protollendaobstructione ab humoru crassoru & viscidorum infar-Au & pro detergenda cute, habent tamen quandam prærogativa aquæ salitæ naturales vel artificiales &c mel decoctionibus additum, quæ potissimum examaris parantur, uti gentian. radic. helenij, aristol. long.centaur.min.

Pro exiccatione conveniuntevacuantia insensibiliter mixta validis astringentibus de quibus antea.

Superficies exasperata curatur emollientibus & anodynis propriè dictis, quando fit à siccitate, privatu v. asperitas faucium & laryngis quæ frequetiffima est, curatur ijs quæ ad vacuationé pectoris per sputum in materia salsa sunt proposita.

MF

Quod

MEDICINA PAVPERVM

Quodsi siat à materia acri & morte daci superficiem le viter abrodente, ant collitur demulcentibus acrimonisam, tum abluendo, tum oblinendo ant in Epicerastica, de quibus inter remedia alterantia causam morbissiscam dictum est.

REMEDIA MORBORVM INI vitiata magnitudine.

Agnitudo naturalis excessu vell desectursit vitiosa cum supramodum augetur vel diminuitur. Disminutæ magnitudinis species recensentur atrophia seu macies singularum partium; & Marasmus seu consumptio totius corporis consequens sembrem hectică aut Tabé, nam macies convalescentium post morbos acutos vix morbi nomen meretur, cum cito recedat, morbo, à quo pende lat, jam superato.

Magnitudinis auctæ, quam tumorem appellant differentiæ omnes å causa sumutur, quæ genere quadruplex statui potest.

PriD.IOANNIS PREVOTIL

Prima est solidum corpus secundum substantiam pertinensad integritatem corporis, unde sit obesitas à nimia pinguedine, hyposarcosis à carnis excrescentia, hernia intestinalis & omentalis à descensu intestinalis & omenti, qui morbum etiam in situ parit.

Secunda est humor aut quid affine humori, unde fiunt phlegmone à sanguine, cedema à pituita, erysypelas à bile, scirrhus à melancholia, cujus quædam species est tophus & struma, cancer ab atra bile, carbunculus à sanguine adusto & ab aquositale humoribus assini, hydrocephalus, hydrops abdominis &

Tertia est, quod præter naturam ex humoribus natum, unde inflatio

à flatur.

Quarta est, quod toto genere preter naturam ortum ex varia & indicibili humorum corruptione, unde sit proprie abscessus seu tuber-M 6 culum

MEDICINA PAUPERVM

culum cum folliculo nempe melli ceris à materia melli persimili, stera toma à materia pingui, savo similias atheroma à materia quasi pulmentacea.

Atrophia particularis, quali parta lytica & convulsa membra detince ri solent, requirit primò expurgam tia corporis impuritatem per vian convenientes: tum alimenta probum sanguinem generantia; denii que attrahentia sanguinem ad partem, illiusque calorem excitantia & toborantia.

Hæc omnia præstant frictioness mediocres, usque ad ruborem partis & levem intumescentiam.

Item balnea aquæ dulcis, subacidæ, eui herbæparti appropriatæincoquantur, administrandæusque ab levem-partis tumorem.

Aut fomenta vel irrigationes ex hydræleo, lacte, aq. dulci alterata fol. malv. althæ. & herbis parti appropriatis.

Tan-

D. LOANNIS PRÆVOTII.

Tandem valentissima erit picatio usque ad ruborem & tumorem partis: Sunt autem hæc agenda peracta concoctione ante novam cibi sum-

ptionem.

In Oculistabe nullus est locus picationibus & frictionibus, sed fomentis tantum, quæ parantur optima ex sacte cum momento Croci vel ex eodem cocto cum malva, violis, althæ, etiam fænicuso aut cum pomo dulci redacto ad formam cataplasmatis mollioris cum tantillo croci.

Marasmus calidus sine tabe, qui sanabilis est, pellitur præcipue usu lactis & balnei: bibitur lac humanum ex uberibus vel asininum vel caprillum recens mulctum cum tantillo sacchari aut mellis sensim ascendendo ab ziij. ad vij. aut viij. quinque horis circiter à sumpto lacte administratur balneum aquæ dulcis, quæ subcalida tenetur usque ad tempus egressionis, quo levi-

ter refrigerari sinitur ad coloris unionem & alimenti retentionems vel statum à balneo molliter fricetur corpus vola manus imbuta oleo violaceo & amygd. dulc. subfrigido. Siadsit tabes dimittendum balneum & tandum fricandum corpus ante cibi sumptionem, modo jam dicto lactique indulgendum, nec non respiciendum est respicientibus pulmonum ulcus; Si lactis usus prohibeatur à causis enumeratis 5. aph. 65. substituenda ptisana hordeacea.

Sunt qui secreti loco habeant hanc ptisanam extemperanea quotidie bis sumptam.

Be Farine horde, partes, vj. Sacchari fini partem j.

Fiat S. S. S. in olla fiétili vitreata, & primum & ultimum stratum sit saccharum, facto deinde ex pasta operculo, indatur surno post panis extractionem & coquatur ad sufficientiam, id tertia serè vice

D.IOANNIS PREVOTIL vice seu immissione infurnum accidit.

Proprisana.

Be Hujus farina cocta. Zij.

Iuris testudinum nemoralium vellmacum Ziiij, Misc.

Ad ulcus pulmonum verò peculiariter commendatur pulvis millefol. ad 3j. quotidie sumptus ex jure aut convenienti decocto.

Item placenta ex faifara ficça bu-

tyro & lardo quotidie sumpta.

Alij sacchar. Ros. cum bol. armeno aut simili terra medicata, l'apideque hæmatite continuis aliquot mensib. usurpatureliquis omnib.præferunt.

Obesitas extenuabitur post decentem vacuationem totius corporis.

Primo quidem victurenni, mulrisq; calidisac frequetib. frictionib. deinde verò quotidiano usu quoruda alternantiu & siecantiu medicamentorum, inter q magis laudanrur fraxini seminis 3j. ex jure cum ZB. aceti generosi vel aceti scyllitici

coch-

cochlear ex jure multoante cibum, so oxymeliti scyllitico, ac trochisciis scylliticis eadem vis tribuitur.

Valet quoq; sem. Ameosaut sem. no existentis in baccis sambuci 38. por

ta cum decoctione fraxini.

Sed pulveri viperino, de quo interalexipharmaca dictum est, præcipua visinest in exiccando corporte, si Zs. sumatur ex jure aut vino, a. horis ante cibum eoque magis, si corpus strenue exerceatur post pulveris sumptionem.

Hucpertinent omnia sudorem &

urinam provocantia.

media constipationis à callo aut car-

ne jam proposita.

Hernia omentalis sola sectione periculi plena sanari, arcto cingulo ægre cohiberi potest. Intestinalis sacile agglutinatur, in pueris & infantibus externo usu astringentium cum accommodata deligatione. In alijs ætatibus, siantiqua sit existi-

mata,

D. IOANNIS PRÆVOTII.

mara, est hactenus solis medicamétis fine chyrurgia infanabilis. Usus tamen optimus rerum Magister & medicamentorum judex non ita pridem edocuit adultorum hernias & quidem magnas & in veteratas folis medicamentis & congrua vi-Actus ratione coalescere, sexagesimo ad summum die invirili & fenili ætate; quadragesimo verò in juventute & adolescentia, quofrum remediorum opera pueri intra vigesimum diem restituuntur, nisiprolapsus intestinorum in scrotum fit ingens & quodammodo habituatus.

Hæc autem medicamenta inter paratu facilia reponi possunt, cum ex paucis neque exoticis compo-

mantur, unico excepto.

Trimum est hujusmodi, sumatur Zj. pulveris civilis herbæ bilinguis ex semicyatho vini rubri cum sol. ejusdem herbę decocti, quotidie mame quinque horis ante prandium:

Locus

Locus v. affectus illinatur quotico oleoomphacino in quo bullierit tu tus erynaceus terrestris senior, nec detracta pelle usque ad carnis con tabescentiam.

Secundum, Sumatur per sexagiin ta dies cyathus vini rubri potenti alterati Zj. herniariæ (accipiened tota herba cum radibus & quam tu nerrima, si sieri potest) ruditu primò contust, eoque tempore gus stetur continuè ad locum essectum spongia eodem vino imbuta & expressa.

Tertium, Sumatur Zj. pulverii ex æqua portione herniariæ, rutu murariæ& asparagor.equiseti, ex see micyatho vini rubri generosi jam dichi temporis spacio & quotidia locus bis illinatur ol. communi ven hyperici, in quo vive lacertæ diuturna insolatione contabuerint.

Quartum, gestetur ceratum ex aqua portione bdellij & aloes tritace cum albumine ovi, soque temporee

D.IOANNIS PRÆVOTII. 373
quotidie sumatur 3j. infra scripti
pulveris ex semicyatho vini rubri
generosi quinque horis ante prandium.

Rad.confolid.maj.

Caryophyllat.vulg.

Gratiola,

Bilinguis

Equifets

Coriandr.prapara.

Succi.Rofar.

Chalyb. praparati cum aq.

Rof.an. Ziß.

Misc. F. omnium pulvis subtilis-

Præparatio chalybis ea est, ut limatura chalybis vel ferri restinguatur aqua rosar tum exiccetur in umbra, iterumque igniatur & extinguatur eadem aqua, donec subtiliter teri valeat.

Cæterum in istorum medicamentorum usu id universim observandu est, ut subligaculum continuè gestetur.

284280 MEDICINA PAVPERVM

tur, vitetur quoque spiritus contentio corporisque exercitatio & cibii

potusq; flatulenti indulgentia.

Tumorum qui fiunt ab humoribus remedia ex dictis patent, cumi dirigantur ad caus ablationem, que; ab initio repelli debet, in augmento partim repelli, partim digeri, in statu digeri, aut si fieri possit, suppurari; tumor vero admodum durus, primò accurate molliri, tum digeri & resolvi; aliqua ergo hic tantum subjungentur tanquam quibusdam tumoribus compertissima paratuque facillima remedia.

Ad erysipelas cujuscunque partis. Le farin. siliginis q. v. inde sacculor raræ texturæ & parti admove quocunque suxionis tempore.

Adperniones ulceratos unguen-

eum præstantissimum.

P. Fol. Tabac. virid.

Cortic.median.sambucian. M.j..

Rad.asphodel.maris incise.zj.

Ol.Communis tb.j.

Coq.

D. IOANNIS PRÆVOTII,

Coq.lento igne ad consumptionem totius humiditatis, facta forti expressione, adde

Thuris subtilis. pulveris. 38.

Ceraflava. 3vj.

Misc.F.linimentum quo illinatur pars affecta, deinde dolentibus digitis sortiter perfricetur usque ad insignem ejus ruborem & incalescentiam.

Valet quoque ad cutis fæditates

& vitiligines.

Ad tumorem pedum ex lassitudine diuturnoque morbo & contusione.

Farine tritice e totius (h. est non repurgatæ.) Hb. s.

Pulver. Absynth. zs.

Rosar. zj.

Vinirubr. auft.q.f.

F. Cataplasma ad lentum ignem addendo in fine

Id admoveatur bis quotidie.

Adstrumas non ulceratas singulare

136 382 MEDICINA PAVPERVM

re remedium post debită totius corporis purgationem exhibeatur quocidie per quatuor dies continuos 3j.. pulv. rad. gladioli vulgaris qui interr segetes est frequetissimus, sumaturq; ex jure alterato radice scrophulariæ: quatuor horis ante cibum.

Parti vero applicetur Emplastrum ex contusa cera nova nondum purgata ab apibus & melle, quod si sieri non potest, substituatur hoc cera-

tum.

By Pulv.lacert.in furno exiccat. Ziss.
Succi Tabaci.

Ceraflava.

Picis Burgundiaca, an. 38.

Misc.F. Ceratum, loco picis Burgundicæ, quæ rara est in Italia, sumatur Colophonia.

AdCancrum non ulceratum, qui ad insignem magnitudinem non pervenerit, nihil prestantius est usu diuturno Emplastri Aquapendentis post exquisitam totius corporis evacuationem, quod

呼 Fa-

D. IOANNIS PRÆVOTII. 284 287

3: Farin. milij. tb.j.

Ol. Ros. (ducti in mortario plumbeo cum pistillo plumbeo, donec plumbi colorem contrahat) zv.

Sapa Ziiij.

Redigantur in Emplastrum cum s. q. decoctionis solani hortens.sonchi & virgæ aureæ æquis portionibus sactæ in aq. purissima.

Pro aquosis & slatuosis tumoribus valent remedia proposita inter di-

scurientia.

Abscessius cum folliculo, solis medicamentis non curantur, sed extrahendus est totus folliculus, vel si id sieri non possit, post tumoris apertionem est absumendus partim septicis putrefacientibus, partim causticis exedentibus, de quibus jam di-Etum est.

REMEDIA MORBORVMIN

numero.

Cũ morb.in numero deficiéte co-

MEDICINA PAVPERWM

stituatur, penes desectum rei paa tientis adintegritatem vivetis, morr bus in numero aucto propriè specti re debebit, penes additionem alicum jus rei naturalis & numero suo ree dundatis, usu tamé & abusione quaa dam vocu reseruntur quoq; ad morr buin numero calculi, vermes & suts fusio.

Remedia vermium & ealculi has benturinter ea quæ respiciunt caur sam à tota substantia.

Ad suffusionem hæc inter facille parabilia maximè conveniunt ocurlo tepidè admora potissimum verco opera cucurbirulæ ocularis ut remedium diutius atque validius agat.

Be Herb. Chelidon.

Fanicul. Verbena.

Ruta.an.M.j.

Mellisrof. to. 18.

Rapicontus. Zij.

Herbe contundantur omnia q; mixta exponatur soli & quotidie agité-

CHE

D. Iohannis Prævotit.

sum, oculoque instillandus per se, rel miscendus collyrijs mitioribus.

Aliud. Be Sacchari sini pulverisati

in parina vitrea super cincres ad ubedinem usq; decocti, item vitrioli sacibus purgati, solique expositi donec album colorem contrahat an. partes æquales. Hoc puluere impleatur acetabulum ovi ad duritiem tocti, partibus deinde ambabus attissime ligatis, maceretur quatuor diebus in aq. Euphragiæ, vel vino alpo subdulci, in quo prius bullierit Euphrasia vel sænicul, aut sileris montanisemen, expressio servetur ad usum in vase vitreo.

Aliud. B. Vini albi dulcis optime purgat. & clarificat. tb.j.

Sem.fanicul.Ziij.

Caryophill Indicor. 318.

Macerentur per horas 24.F. Colatura, cui poster adde

Be Aq. Vitar. Zij.

N

Anti-

280 MEDICINA PAUPERUM antimonij semel fusi cum æquia portione salis petræ. Zij. Macerentur rurlus per duos dice deinde serventurad usum in vase woll treo. Aliud. & succum caparum peri instillatum aut modico vini albi den mi cis dilutum est, præstatissimum co lyrium & quod mirè oculi inflantimo matione, si que adsit, è vestigio tollione Est quoq; singulare collyrium in ter ophthalmica descriptum, quo exigente necessitate esticacius redid potestadmixtione alicujus fellis vie secundi collyrij propositi aut success

cæpæ albæcum lacte leviter decco ctx.

At propriè morbus in numero acu lus Ao, qui abundantia materiæ robuit que formatricis facultatis sequitar in ustione & sectione melius curatui me quam medicamentis absumentibuss

Morbus in numero deficiente, si sit co naturalis&omnino incurabilis, cum fiat defectu materia & formatricis

118714

D.Iohannis Prævotii. 339

imbecillitate, adventitius etiam, siin parte spermatica consistat & incurabilis, in parte carnola interdum samationem admittit, eadem exigit remedia que ulcus vacuum aut vulnus Micompolitum, cum partem deficere acontingat, ob illorum causas puta sedionem, uftionem, erosionem, purefactionem &c.

REMEDIA MORBORUM IN situ & connexione.

10. bus in fitu & conexione vel A ft conaturalis & fit detractione materiæ tempore formationis: veladventitius à triplici nimiru causarum generatione fiert solitus, laxarione seu dearticulatione continentium partium ; soluta continuitare & violenta tersione ob nimiam repletionem vel exiccationem.

Vitium formatricis non admittie

curationem.

Aliætriplices causæeadem postulant remedia, quæ morbus in figura; N 2

292 MEDICINA PAUPERUM qui morbum in situ necessariò cco mitatur.

REMEDIA MORBORUM in soluta unitate.

COlutæ unitatis duo statui possura Jumma genera ulus & vulnus.

Illud fit à causa erodente, atqui aded necessariò conjunctam habee

deperditionem substantiæ.

Vulnus est quæcunque alia solutu unitas fine causa erodente, siue sim plexsit unitatis solutio, siue cum des perditione substantiæ, ut in vulnere

composito.

Ac licet pro partium diuerlitatte subinde mutentur hæc nomina (si quidem ulcus in osse dicitur cariess vulnus in offibus dicitur fractura, itn nervis ruptis spasma, in punctis puni Etura, in carne contusa thlasma) naturam tamen retinent, modo generationes non differunt, nam quodcunque ulcus fit à materia acri & erodente; utifunt humores & ichoress

acres.

D.IOHANNIS PRÆVOTII.

243

acres, venena acria, medicamenta septica & caustica, ignisactualis, pus, humiditas, in quam putrefacta substantia solvitur, ut in gangræna relique omnes cause cotinuum solventes, secando, frangendo, tundedo, contundendo faciunt vulnus lato modo sumptum.

Simplex vulnus seu solutio continui sine deperditione substantiæ curatur agglutinatibus siccado, astringendo, adhærendo, labia vulneris in se mutuo cogunt, uniuntque quæ unio in ossibus immediate sieri non potest obeorundem duritiem, sed fit medicante callo, cujus materiam alimenta glutinosa præbent.

Fracturas vero affigunt & firmant eadem glutinantia medicaméta, quorum duplex statui debet ordo: mediocrium & valentium : illa conveniunt parte & habitui humidiori: ista parti & habitui sicciori ac vulne-

ni cruento.

Mediocria glutinantia magis obvia (unt: MEDICINA PAUPERUM

funt: albumé ovi, ascyrum, achyllesa androszmum, bursa pastoris, balsa minæ repentis fructus, caleus recern & ejus gluten, equiseru, caryophyd lata, cystus, slos solis, gramen, ischaz mon, gummi prunoru, hedera terrestris, herba siciliana, herba trinitta tis, hypericu, lingua serpentina, millesoliu, mespili folia, ophyris, planta go, pyrus sylvestris, rosz damascenaz rubus, sanicula mas, serratula, scabii osa, veronica, virga aurea, ulmifolia

Exhis parari possunt vulnerariis potiones, possunt quoq; aliæ forma

dariinterne.

Exterius verò admoventur vel con tusa, vel pulvis modo aspersa vel ex pressa & instillata vel decocta maxii mè ex vino rubro austero, eorumq operà adjuvarur deligatio, que labita vulneris unita detinentur.

Sunt quædaalia, quib. recetia vull nera simplicia citissimè glutinatur policia cerissimè glutinatur policia deligata nemperesima del lancina, abietina, parietaria contusa.

saba In

D. Iohannis Pravotii. 295
tabaci folia contufa, pixarida, perficaria maculata contufa, oleum infolatione factum ex folijs linguæ serpentinæaut fructibus balsaminæ.

Aar balsami occidentalis (que in glutinandis vulnerib.nihil præstantius) est oleuquod è storibus recentibus hyperici, phialæ inclusis ad solis radios per descensum elicitur. Valent quoc; vermes terreni vino nigro er lotiae triti, potest quoc; inter facilo parabilia oleu hispanure poni descriptu in chyrurgico pentateucho. Aquapendetis quo 24. horarus pacin vulnera consolidari perhibentur.

maranthi purpurei Aos, bugula, confolida minor, galla immatura, Geraniŭ quodcunq; (sed maxime pes columbinus) hypocystis, lagopus, malicorium, olivæ, præsertim sylvestris solia, pilosella, polygonű, prunisylvestris succus, quercisolia tenuiora, symphytum petræum Lobelij, virga sanguinaria.

MEDICINA PAUPERUM

Quorum omnium administranic ratio est eadem cum superiori.

Exterius addantur pili leporis co busti, stercus asinin. spongia ustari puluerem trita & matrifylua que

modocunque usurpara.

Quod si absque sensibili solutione com tusaduntaxai sit pars, convenient reo borantia mixta digerentibus & anco dynis: hujusmodissent lardum curn ablynthio contusum; absynthium in tegula calefactum & vino aspersum farina fabarum cum sapa in formann Cataplasmatis redacta, tota tritico farina cum vino nigro, pulvere rosa. rum absynthio & oleoros. cataplass matis forma, persicaria contusa & vino calente aspersa, fotus aquæ calidæpræsertim marinæ alteratæ ab. Synthio.

Ceterum hoclinimentum omnibusalijspræferendum ad sanandass contusiones quod mirifice quoque lenit tumentium hæmorrhoidum dolorem & dentium dolorem tollie:

gingivis mollicer affricum.

D. IOHANNIS PRÆVOTII. 201 Be Ol. Communis. to j. Medul. crucis bubul. Cereflava. Relin. abietina aut picea (vulgd) rosa.)an.Zij. Butyr. recent. Zuj. Liquefiantomnia lento igne, cuque medulla liquata fuerir, remove-10: Vlous est vel superficiale vel profundius .. Illud est vel actu tale, cui deest summa cutis, uti intertrigo pueroru,. vel est potentiale quod ex vi caussa externa citò evadit tale, nisi prohibeatur, utiest ambustio, cui si citò succurratur, nullum subsequitur ul-CUS. Superficiale vleus curatur mitiorib. rantur ambusta disruptis jam vesicis.

inducentibus cicatricem, ijsdem cu-

Illæsam autem partem servabis sequentibus mature applicitis, sunt autem atramentum scriptoriu, vernixliquida molissimo linteo exce-

pta,

350 Medicina Pauperum

pta, totum ovum cum ol. ros, aut per se agitatum, oleum ex mediano samm buci cortice per decoctionem paraa mum, albumen ovi optime subactum seum aceto addita partiuncula alum minis rupei crudi.

Præstantissima sunt duo sequente tia unguenta, quorum primo illitat ma partes ignem absque noxa tractare to

poterunt.

Be Succiex tota althea cum radiciber d

express. Zvj.
Ol. Sambucini Ziiij.
Alum, rupei crudi Zj.

Coq.lento igne ad mediocré con-

Ceranova Ziß. Misc.

Secundum Re Olei commun. Ziij. Ceranova Ziß. Vitel.ovor. subciner:

coctor.N.ij.

Dissoluatur & misceantur donece abeant in unquenti formam, extendatur superlinteum & bis in die renouetur.

Ex-

D. IOHANNIS PRAVOTII. 291

Extollituretiam unguentum ex.Ithyocolla & alum.plumbi paribus portionibus aceto subactis.

Item succusaltheæ agitatus cum

ovi albumine.

Profundius ulcus est primo implédum carne satcoticis appellatis, quæ
partis excrement u crassum detergut,
tenueq; absun unt, tu cicatrice obducendum epiloticis, quæ insigni
exiccatione nó modo excrementa,
sed etiam sanguinem absumut, summamq; ulceris superficiem obdurat
& veluti in cutem convertunt.

Sarcotica sen implentia ulcus tam larèpatent, quam varia sunt cavi ul-

ceris differentiæ.

Nă ulcus valde humidum requirit valide desiccătia, adeo ut obducetia cicarrice ulceri plano necessaria sint ad implendum vlcus cavu prehumidum; quirit valenter detergentia.

Hocautem unice observandum, ne sarcoticis valde siccătib. & deter-

N 6 gen-

gentibus misceantur astringentia un quia excrementum ulceri impingui un reddunt que profundius & serpentum us ulcus.

Itaq; sarcoticorum duplex statuda potest ordo, mediocrium quæ come veniunt partimolli, ulcerique non admodum humido ac sordido, & valentium, quæ conueniunt partimosicciori ulcerique sordido ac præhumido.

Cæterum nulla est spes implendi ulceris ope sarcoticorum, nissaufer rantur prius impedimenta regenes materia deperdite substantie, uti sulla xio cuius cunque materia vel copia vel prava qualitate peccantis, intemperies partis ulcerata, callus innassa scens ulceri, caro slaccida excresces ossisitem caries, corruptio, intemperies.

Fluxionem tollunt vacuantia, revellentia, repellentia, intercipientia,, contemperantia, roborantia q; malè affectas partes, quarum vitio excre-

men

300 D. TOHANNIS PRAVOTII. 293 menta regenerantur, de quibus jam il dictum est in remedijs caussarum &. morborum similarium. Intemperies ulceratapartis corrigitur alterantibus contrarijs, de quibus etiam dictumest : in gangræna certè on tanta est humiditas partis & innati & calidi dissolutio, ut igne actuali vel potentialifit opus, quotum ille citi-

us operatur, partemque magis cor-

roborat.

Incipienti gangrana aut ubi eius est periculum, vt in magnis ictibus sclopetorum nihil est præstantius sequenti balsamo, si carpta filamenta eo imbuta ulceri applicentur, quam etiam fordida omnia ulcera si malignitas: adsit, feliciter persanantur.

Be Flor Sulphur Ziij. Ol. rof. complet. 16.18. Vinirubr.optimi.Ziiij.

Macerenturper octiduum leni igne&lemper movendo ad vini confumptionem, fiar postea colatura, in qua dissolve

Re The-N. 7

MEDICINA PAUPERUM

Be Therebinth.clarissima Zijs. Misce & serva ad usum.

In ulceribus quoga bile tenui uti herr pete miliari, aut non valde exedente di ulcerato erzippelate, maximum facesse: re solet negotiu partis humiditas ciu acrimonia conjuncta, cui egregite prodest seques unguentum sambucinum, quo non modo similia ulceraa sed ambusta omnis generis & omness penè cutane a fæditates persanantum

Be Salis communis.

Vini rubri optian. Ziij. Sal in vino dissolvatur deinde ad-

Cortic.med. Sambuci 15B.

Macerentur per duas horas rum
adde

Bulliantlento igne ad humiditatis fere consumptionem, siat colatura sine expressione, tum residuo corticis adde ulterius

Be Ol ros. compos. to. B.

Salis vino soluti ut supra ZB.

Co-

dz

D. TOHANNIS PREVOTIT.

300

Coquantur strenuè ad totius humiditatis evaporationem, ut cortex fat friabilis, cum hoc oleodiligenter expresso coque.

Re Lithargyr. aurei praparati & cribrati Zij.

Qubius exactè coctis adde prædictum oleum, move donec incalescant, postremo impone sequentia. simul per setaceum transmissa, ut

Plumbi cum sulphure usti non loti
Zvijs.

Cerastava q.s. ad unguenticosistentiam.

igne actuali, ubi id sieri potest, sin minus tollitur erodentibus descriptis inter remedia constipationis cavitatis. Hujus impedimenti occasione sæpe remanent profundæ sistulæ incurabiles, quæ secari non possunt & necessaris remediis opportune undique contremediis opportune undique contremediaris

MEDICINA PAUPERUM trectari, his consert sequens balsse mus, quo profundæani testium qui fistulæsanari visæsunt.

Paratur autem hoc pacto facile:

13. Geranii sive pedis columbini incij
Ziji.

Rad.iridis opt. lota.Ziij.
Rad.ellebor.nigr.praparat.Zij.

Granor. Tritic. M.j.

Contundantur ruditer & infundantur per diem in vini rubri austern Ib.j.deinde adde.

Be Ol. Hyperic.

Myrtinian.Zjij.

Bulliantlento igne ad consumptionem humiditatis, sacta expressione & colatura, adde:

Bituminis

Myrrhe an. 318.

Stent ad lentum calorem donee: perfecte liquentur, denique adde

Resina Laurina,

abietine

(& si fieri potest) Balsamii occidentalis an. Zj.

Mi-

D. IOHANNIS PRÆVOTII. 2015

Misce ad lentum calorem & F. balsamus sistulæ instillandus & tu-

carnem flaccidam in ulcere luxuriantem tollunt remedia descripta, quæ morbum in constipatione à carne &c callo.

VisEscharoticus, quo maligna ulcera (ut scrophulæ malignæ & cancri ulcerati) si parva sint & recentia feliciter persanantur.

Re Rad. Serpentaria maior. in Iunio collect, sectaque in taleolas. & in vmbra siccat.

Arsenic. Chrystallini an. 3j.

Pulverisentur, misceantur & usq; ad Octobr. initium radijs solaribus, exponantur in ampulla vitrea bene clausa, & frequenter agitentur, tùm servetur pulvis ad usum: qui talis etit: abluatur aliquoties uscus madidoque linteolo soveaturaq. nenupharina aut ejus decocto: postridie inspergatur pulvis munitis partibus.

MEDICINA PAUPERUM
fanisaliquo cerato, ne ultra quam
par est, serpat pulvis; spontè excident
eschara intra du odecim dies & curan
tio perficietur sarcoticis valentioriibus.

Osulceri subiectum ac detectum est corroboradum inspersione pullverum ut caro superinduci possit.

Paranturautem ex aquis portionaibus rad.peucedani, aristol. rot.lti-dis, myrrhæ, thuris.

Quodstiam nigredinem contraverit, serro derodente atque igne actuali est opus, tam inspergendus pulvis.

Si cariem contraxerit tollenda est

quoque ferro & igne.

Cæterum aliquando acciditobulceris angustiam & slexuositatem tangit
mullatenus posse subjectum os ferro
autigne, ac stylo ipso ægrè percipi,
quo casu infundendum est aliquidi
acre & exiccans per aliquot dies uti
caries sirmetur. Hujusmodi est interi
paratu facilia decoctum aristol.genmian. & Ari, trajectum per tartarum
calci-

D. JOANNIS PREVOTII. 39

Calcinatum sacculo inclusium.

Laboriosior est spiritus tartari, qui de hocopus inprimis commendatur si convenienti liquore temperetur, ablatis impedimetis proficuus post-modum erit usus sarcoticorum seu implentium ulcus, quorum sequitur enumeratio.

ve, partig, molliori conveniunt farcotica mediocria nempe aq, thermales salse senitrose, betonica, gentianæradix, hedysarum, iris, matrisylva, mel co-

id dium, triticum, thus.

mes pro ablutione & infusione. Fiens etiam extemporanea unguéta facto prius oleo per decoctionem, tùm addita portione ceræ. & si placet aliqua etiam mellis & resinçaut pulue rum, qui maxime parantur extadicibus & thure.

Potest quoq; simplex pulvis etiama ex herbis paratus ulceri inspergi.

Exter-

308

MEDICINA PAUPERUM

Externis addatur tabacum&cern taurium minus.

Forma extemporanei unguenn potent esse huinsmodi.

Fol. beton. M. j. Tabaci MB. Ol. commun. Ziiij.

Herbæ concilæ coquantur in o leo ad totius humiditatis consum ptionem, deinde adde

Resinavulgar 31. Cera nova. 315.

Pulv rad Iridis vel Thuris 31j.

Milc.F. Unguentum,

Valentiora sunt ulcerique sordido acc parti duriori conveniunt aristol.rot. ra-dix, bonus Henricus, colus Jovis, marrubium, mel crudum, myrrha, peucedani radix,

In externis fuligo camini, fuligo picis, calx optime lota, pix arida, pix liquida mixta melli, testæ baccinar. & quæcunque marinæ crematæ, omnium que sarcoticarum herbarum cineres.

Ho-

D. IOHANNIS PRAVOTII.

Horum potest esse varia forma, uta linimenti, unguenti, pulueris, ucci aut decocti.

Folia quoq; boni Henrici & cous Jovis leviter tusa & adversa pare administrata per se curant ulcera

lisepulotica.

Huc pertinet Balsamus sulphuris descriptus, qui cava ulcera mirificè mplet, ex eo conficitur Rulandus, inguentum ad omnia ulcera rebelia valde celebratum;&

Re Balsami Sulphur. Ziij. Ceranova. Zis. Colophon. Ziij.

Myrrhe ad pondus omnium.

Myrrha subtilissimè trita inspergatur paulatim reliquis simul liquefactis; probeque commixtis, atque igne lento coquantur spatula semper agitando, donec optimè suerint permixta, quod serè contingit post quartam horæpartem, tum removeantur abigne & paulatim frigescant.

Huic

MEDICINA PAUPERUM

Huic tamen medicamento, necquite ulli alij cedit Emplastru Theophrast and paratu facillimum, quo ulcera invectorata paratu facillimum, quo ulcera invectorata paratu facillimum, quo ulcera invectorata potesti della paratu potesti della paratu potesti di ulceribus acri fluxione tentatissi pro herpete, addendo majorem aun mimorem quantitatem pro ut sensur partis acutior fuerit, & maior aunum minor aderit necessitas regenerandi minor aderit necessitas regenerandi carnem.

Estautem Emplastrű hujusmodil

Therebinch.clara.tb . 8.

Misceatur cu spatula lignea in unguentu, in ipso vase in quo debet coqui & hoc perficiatur spatio semiquadrantis horæ, tùm adde mel. adi
pondus omniu, moveantur strenuce
& subitò, ne grumos edant, tu coque
lento igne carbonum, continuè mowendo, postmodum ignem augédo,

do--

D. Tohannis Prævotie 403 donec contraxerintfuscum colorem 82 ad nigrum potiusq; quam flavum

Raut ruffum vergentem.

Repletum ulcus & vulnus ufg, ad aquabilem cum parte sana superficiem redactu clauditur epuloticis seu cicatricem induceus tibus, quorum alia sunt mitiora, convenientia; parti molliori, alia convenientia parti & habitui duriori.

Valentiora quib.si in carne molli utaris, cicatricem quidem obduces, sed duram callosam & quæ articuli

motum impedire possit.

Mitiora magis obvia sunt, argilla seu creta alba, cauda equina, sos utriusque mali punici, cerusse, gosspium usta, linteorum cinis, nummularia, os sepiæ, spongia usta, pili seporini usti, tormentillæradix, terræ quæq; medicatæ, sythargirus, omniaq; frigida mediocriter astringentia; imò frigidi aë is contactus per se cicatrice obducit, aridæsorme essicacius agant qua humidæ, itaq; inspersi pulveres suppositis silamentis carptis conterent.

Advivonte

400 MEDICINA PAUPERUM

Advitandam tamen cicatricis inatequalitatem atque duritiem in partural conspicua satisest uti linimentis vecenti unguentis.

prestantissimum est sambucinum

Alia extemporanea parari poter in runt ex cerusti vel lythargyrio cum quadruplo olei ros aut similis & moran mento ceræ, immiscendo pulvere: magis siccantes si necessitas postur lat.

valentiora sunt omnia frigida stremue astringentia alias proposita, quii bus addantur aqua thermatis, aluminosa & gypsea, qualis est Patavii na montis ægrotorum, Antimonii calx optime lota, calx vulgaris probte lota, creta vitriosi, gypsum, ferrilimatura toties aspersa aqua tosara plantag, aut simili liquore & siccata donec in pulverem teri possir, squama & scoria ferri lota, plumbum per se ustum & lotum, testæ quorum se ustum & lotum, testæ quorum se un que animalium ustæ & lotæ, quæ omnia

D. JOANNIS PRÆVOTII. 407 pr .ia (excepto ferro & alijs propositis astringentibus) externé adhibétur vel formapulveris, vel mixa mitioribus unguentis, thermæ balneis & insessionibusinserviunt. Atq; hæc ferè sunt medicamenta racile parabilia, quibus ubicunque merrarum & absq; pharmacopæi omera quodlibet ægritudinum genus mersanaripotest, Modumomnia, ubi opus sit, exedite & absq; instrumentorum aparatu permiscendi non obscure intelligi & colligi potest, quæper totam tractationem func sparsa.

O AN-

314

ANNEXIO

VENENORVM ECORUM RUNDEMQUE ALExipharmacorum.

Auctore
Cl.
JOANNEPRÆVOtio, P.P. Patavino.

Typis Casparis Rôtelli, Anno 1641. Enenorum cognitio

non inutilis tantum

fed detestanda etiam

videriposset, nisimalecorum hominum qui illis ad vita
erniciem abutuntur, imponeret
obis improbitas qui artem salutis

erniciem abutuntur, imponeret obis improbitas, qui artem salutis efentricem profitemur, necessitam inquirendi omne tormentoum genus, quo caduca humanitas imbecillitas etiam pro improorum libidine concutitur. Nullus nim ignoratis malorum causis, refuminvenire, ne dixerim admoere prasidium, unquam didicit, lg ranto difficilius est in venenoem curationibus, quato occultior. Fvenenivis, naturam destruens, nniumá medicamentorum opeemfallens, paucis exceptis, que mul-

PRÆFATIO.

multorum seculorum usus & expu rientia venenorum occultamedil leteriam potentiam eluctari obseir vavit. Inter que fateor esse quamment plurima ad infringendam omm um propemodum virulentorum vim tam efficacia, ut etiam no cognita Veneni corpus affligentus specie, magnainde concipi possi salutis spes, lethaliumque accidem tium curatio in stitui, tutius tamee accitius sanari infectum, si cun que veneno proprium opponatui Antidotum, dubitari non peo test. Estigitur apprime utilis sim gulorum venenorum cognitio a arcendam illorum calamitatem, co mnibus quidem fortuito casu aa venientem impendentemg, iis vee rò pracipue, quorum fortunam, di gnitatem & famam multorum co culi inique ferunt. Invidia enim AMIM

317

mimityrannanon nisi ad grande malum alieno bono imitatur & fortasseparvi putaret veneficatormenta ad explendam aliena clade rabiem, si majora dolosum sceus invenisset, & tua, Vir Illutrissime, quanquam innoxia virus perdidorum hominum fraudi Astobnoxia, ut aliquid opera adsautis tua custodiam collaturum me Berem sieos, quos tua sanctimonia vita & in gerendis Reipubl.onerib. ntegritas cuincredibili prudentia onjuncta gravius offendit, exarnaverohisce telus, que aptiora sunt nsidiis, tibig, omnia indicavero tu venenatu his adversantia Alexipharmaca. Nautestin pverbio, tea pravisaminus nocent, minime vero venena quoruvis plane irrita Mevadet, si optimorii Alexipharmaorum frequetiusu naturam probe

10

316 PRÆFATIO

communiveris. De utrifgergo bri vem concepi tractationem, qua etsi disputationibus vacuam, tu tamen petitioni satisfacturam mi hi persuadeo, cum nihil omiserii eorum, qua velin hoc argument curiose quari solent; velnecessar sciri debent.

Asignis particularium venue norum sejunxi hunc laborem, co quiaingentia extant de illis vollumina, inter qua primas tenet Sant ti Ardoyni opus, & quia nihil referre putavi ad ea, qua cognoscer optas, communem sc. Venenorum & Alexipharmacorum naturam & agendi vires, tamincerto temporis intervallo circumscriptas, un aliqua ictu ferè oculi de medio toil lant, alia diuturna sabe intersiciant, denig, singularum materias in certum ordinem redactas, ex quu facille

PRÆFATIO

314

facile colligipo sit, quid sit natura proficui, quidexitiale, omnig, studio evitandum. In quibus distin-Etè explicandis Methodum à rei natura sumptam seguar, ut primò quidsit venenum exponam; quage ratione corpus nostrum immutets. deinde an venenorum attioni, corpus, velpro dantis arbitrio, velpro natura propria efficacia certo tempore sit definita; tum, an omniunz venenorum assumptiominime datbiis conjecturis ab exercitato Medico dignosci possit; denig quot sinz venenorum genera, & que sub singulis particularia contineatur, quo ordine quicquid ad Alexipharmacorum notitiam pertinere videbitur, pari brevitate perstringam.

-0600-

0 4

QVID

QVID SIT VE-

NENUM?

ORUM, quæ assumum tur à nobistria sunt gee nera; Alimentum, Mee dicamentum & Veneznum: Alimentum ess

id, quod à viventis calore immutair & in ejus dem abire potest substantis am, ideoque patiendo potius quam agendo afficit corpus, quia ne cessariò vincitur à calore ut in alienam substantiam transmutetur. Reliqua duo agendo præcipuè afficiunt corpus, cum victricia remaneant, neque possint concoqui & desluétem corporis substantiam nutritionis oper resarcire. Ac Medicamentum dicitur, quicquid alterat corpus cum jumento; Venenum verò quod natumento; Venenum verò quod natumento;

Tara

D. JOANNIS PRAVOTII

ram corporis corrumpitac propterea alimento à contrario & diametro opponitur, medium inter duo hæcextrema locum obtinente medicamento, quod autem aliquod ad nutriendum vel corrumpendum corpus sit comparatum, aliunde non provenit, quam à certa proportione temperamenti, cujus causa alimentum potentia est tale, quale est vivens: Venenum verò vitæ confervationi adversatur, quam temperamenti proportionem nullahumana mens à priori definire potest, siquidem sensu rationis ministro excedens duntaxat in temperamento qualitas percipitur, at qualitatum ipsa proportio, neque tactu percipi, neque animo plane deprehendi potest: Itaque non est mirandum, si alimenta & venena sola experientia duæ nobis innotuerint, & pro vario viventium genere mutata sc. téperamentoru pportione alimenta venenaq;

CENSUS VENENORUM, &c. naque variant, adeò ut interdu homini sit venenum quod pecuipo nutrimentum & contra. Exquoifiant cilè est intelligere, qua ratione w nenum agat in corpus. Cum enima universo corpori viventi & cunch ejus partibus certa insit temperman menti proportio, proprijs defirm ta terminis excessus & defectus, en ma tra quos vitale temperamentum en se desinit, constat eam tempera menti latitudinem perverti penni tus & destrui oportere abeo, quo veneni nomen mereatur. Duo aut tem ad temperamentum vitæ fum Rionibus inserviens necessario com currunt, insita temperies à mutua elementorum refractione orta & influens calor, quo insita temperies actuatur. Utrumque expugnant !! venenum, eademquepugnageminam infert gladem, dissolutione caloris influentis & proprij seu insitii temperamenti corruptione, non, quemD. JOANNIS PRÆVOTII.

quemadmodum excellens aquæ frigus & intensus ignis ardor corpus corrumpit excessi qualitatis omnia in se commutantis, sed toto remperamento viventi corpori adverfante, licet in co nulla sitexcellens qualitas, quæ ultra medicamenti vires agere atque alterationis fines a excedere deberet, eapropter ime propriè venenaappellantur, quæsunque qualitatis excessu nos corrumpunt, vel frigiditate extinguendo, vel caliditate inflammando, eaque non genere, id est, naturæ contrarietate sed copia nocere omnes: cum Galeno confitentur, Appropriè venena, quæ genere necant, longè minorem quantitatem (ha-Bentenim&ipsa determinatam)postulant, & in parva quantitate brevitotum corpus immutant. Neque estæstimandum, propria venena omnia inferre mortem primarià cordis affectione, quamvis certum sit, eaviCENSUS VENENOR. &c.

ea vite adversari. Nam partium terr peramenta proportione cum diffi M rant no habent eandem cum vener repugnantiam, sed pro varia corpo ris partium dispositione variat quie que venenorum actio, quorumalia primò afficiunt cor, omnium de terrima; alia pulmones, ut corpiu marinus; alia vesicam, ut cantharn des; alia nervos ut &; alia cerebrum ut ursi & catti cerebrum, medulla 24 rietis & quæcunque alia hominern dementant; alia testes, uti menstrus um corruptum, quanquam à pass tibus primò læsis necesse est cordi communicari noxam, priusquam vita decedar.

ANI

AN VENENI ACTIO

to temporis spatio de-

Eclarata veneni natura, deinde perquirendum quanto tempore perferri possit eius actio salva manente vita, hoc enim cognito, constabit quoque, an venena diu latere possint in corpore, antequam proprias vires exercent, & an dari possint aliqua tam ignavia, quælongissimo duntaxat temporis tractu interficiant, interim verò indomita à viventis calore expelli nequeant, fedin corpore ad certiffimam illius pernitiem conservetur. A manifestis dubij solutionem deducamus. Quis autem non confitetur, finită agentiu & patientium naturaliú agendi resistědiá; vim aliquo finito téporis spario circuscribi?omnis n. finita virtus agendo patiedoq; consumitureoq; citius.

326

CENSUS VENENOR &C. citius absolvitur actio, quò virit del activa fortior, passi verò, resiste ria debilior extiterit. Cum ergò no della omnium corporum quæ à venem patiuntur eadem sit dispositio, monte que omnium venenorum eadem Etivitas, incertum essespatium w ctoriæ quâ venenum de vita trium phet, necesse est, quia qui calido fra midoque sunt temperamento, attom adeò meatus amplos habent, face lius inficiuntur, citiusque pereum quam natura frigidiores, toto conte poreastrictiores, qui multis abuinde dant excrementis, potissimum inter ventriculo ægriùs afficiuntur, obru to ad tempus & impedito venento superfluitatum alluvie, quam bondon habitu præditi, in quibus veneni vil sanguini membrisque celerrime co municatur. Inter venena ipla citco interimunt, quæ calida sunt partition umque tenuium ac proinde in pe nitiores vias facile sese insinuant lentius agunt frigidam & lentaum haben

D. JOANNIS PRAYOTIF - 1984

habentia substantiam, quia insensibiles partium cavitates ægerrime lubeunt, eademque ob causam vileida & oleaginosa aliquo tempore wentriculo adhærescétia prius quam maliò distribuantur, tardè se produnt. Adhæc citius agunt propria venemna, quæqualitatis excessu & mole mnecem inferunt. Non tamen putes: mperpetuum esse, quodscribit Galevenena genere lethalia altero wel terrio die interficere: Erodentia mid ut plurimum præstant, aliquando etiam primo die, si ventriculum macri sensu præditum offendant. Que putrefaciut longius requirunt temmous ad humorum ac partium cordruptionem; quæ autem cordi spiriutuique vitaliprimò adversantur, infra paucas horas è medio tollunt, fi vel tenuissimam habeant substanitiam, qualia sunt quorundam animalium in Aphrica degentium spumæ & liquores naturales stirpium quaCENSUS VENENOR. &C.

quarundam venenatarum Arabi & utriusque Indiæ, vel vapon forma respiratione in cor artrahun tur, aur etiam transpiratione aa terias penetrant, quales funt vit nefici vapores aquarum, quibiu indumenta & alia quæ contrectair tur manibus infici consueverunt Possunt enim venena diu latere, i nobis & longo temporis tractu con rumpere, imò quod incredibilli us videri possit, din aliquando de tinentur venena, velassumpta ve in corpore procreata, prinsquain in loco affecto notabile aliquo symptoma pariant quæ tandem poil quatuor aut sex menses, vel lom giori temporis decursu hominem perimunt, ut eleganter comprobat Galenus 2. numero 1. provehet Texto septimo exemplo veneni canis rabidi, cuius actio taniquam emortua lethifera faculta-

te pen

324

D. JOANNIS PRÆVOTII. 424
e per plures annos feriati sæpe obervata est, rabiemque & funes
um aquæ timorem tunes demum
nferre, quando omnis in demorparte relicti veneni vis & mulorum annorum enervata & coninuo corporis desluxu consumpta
redebatur.

Nam venena, quæ circa ventriulum & in longissimo venarum ractu hærent, priusquam ad parem appellant, cujus naturæ adersantur, nullum pestiferæ virutis evidens argumentum exhibere possunt, cum actio quæcunue corruptiva ratione contrarieatis fiar, & fine patientis ad coruptionem dispositione, non molo nonperfici, sed ne inchoariquiem possit. Itaque mirandum non At, si partium, quæ à veneno non patiuntur expultrix veneni commercium ferat, aliarumque par-Hium noxam, veneni depulsione mini-

CENSUS VENENOR. &C.

minime avertat : Cur autem ve na din hæreant in longinquis tibus, vel in corporis impuntem, densitatem, frigidicatem., in veneni lentorem, oleositatu crassitiem arque constipandi referri debet. Quod utinam pp didiffemus venenorum compco toribusignotumesset. Nam ut in lesicium celent abutuntur arter acutissimorum etiam venenorum vim pro arbitrio retardant, astri gentium, crassorum, viscidorru pinguiumque commixtione. Q ratione putrefacientia inflamma tiaque venena certis astringentib mixta & destillata desperatas exco tant anginos, nullam veneni spo ciem præ se ferentes, soloque ! che ad continuam oris collutiones curabiles. Qyamobrem dubitaa non deber, dari venena ad tem pus, multaque hujusmodi sponit provenire & multo plura confid pou

D. JOANNIS PRÆVOTII posse eâdem methodo, quâ salubrium pharmacorum compositiones absolvuntur, fuerint que cadentis Romanæ Reipublicæ temporibus homines ram improbi, Eorum Medesius Heliodorus Atheniensis: 18 multo ante illos, Orpheus Theologus & Aratus, qui venenorum compositionem, non ad artis ostentationem sed veluti odio humani generis irritati in exitium il-Lius descripserint, quorum scelesta opera maximo temporis bene-Uficio & posteriratis bono periere. Quod aliqua dantur venena non acria & erodentia, neque inflammantia aut putrefacientia, quæ moderatà frigiditate validaque siccitate ventriculum cui forte adhærent, afficere possint, atque adeo nativum ejus calorem sensim hebetare, humidumque, ut ajunt, radicale l'enté absumere, talia omnia lentissima fore arbitror, quippequæ

331

332 CENSUS VENENOR. &c.

quæ mediante ventriculi marconomitotum corpus extenuant, extremus que macie tandem consumunt: Talm le falsò creditur esse Adamantis pullar vis, quem non modo innoxium esse multorum experientijs aburnade hactenus est compertum, seconomitation venenis omnibus strenuè aturnation venenis omnibus strenuè aturnation tæ scriptores & in rerum naturalismum observationibus solidè verrants

AN OMNIUM VENE

NORUMIN CORPORE LATENtium dantur certa signa aut saltem probabiles conjecturæ.

Cum actio corruptiva, qua ver-me nenum naturæ vim infert sanitati magis adversetur, quam ullas alia res, qua corpus è statu valetudinis deturbatur, necessarium

for-

D. JOANNIS PRÆVOTIL.

ortassis videbitur, ut in ea cororis violenta mutatione aliquæ Morescant notæ, quibus malina causa non obscure deprehenlatur. Hæc enim popularis opinio trivio ad forum delata, omnidim fere pudicum animis firmiter nsedit, ut etiam eorum, qui vemeficio extincti existimantur, calavera Medicis exploranda comnittantur ad detegendam mortis ausam, quæ si venenorum inditia non solum ægritudinis tempore sed etiam post interitum impressa corpori relinquantur, attamen longé aliter res sese habet maximaque venenorum pars etam in arte medica versarissimis peculta est, non solum quo temspore veluti consopita parum agunt aut nihil, sed etiam quandocorrumpunt partem ipsam, cui funt contraria, multoque magis postquam vita jam expugnata omnis CENSUS VENENOR. &C.

omnis veneni naturæque actio ce:l sârit. Nam à symptomatibus po tissimum venenorum signa desuit muntur, actione lœsa, excretis & mutatà corporis qualitate, interior quænullum est læsionis genus, quo ab alia causa pendere non possit: siquidem generantur venena in no bis pro vario ad varia membra mon tu, eorum actionem miris modis vitiant & non rard momento ferre temporis homines è medio tollunti, quorum corpora post mortem auticio livent aut nigricant aut virescunt, aut citò desluunt vel molestam pur tredinem olent teste Gal. 8. de loc. poli affect. cap. 5. quæ quidem accidentia corporiadveniunt, tum ob internam humorum partiumque corruptionem, tum ob incredibilem colorum varietatem, quælienis jecorisque vitio absque externi veneni offensa in hominibus efflorescit, codem Gal, autore 5. de loc. aff. c.

7. ut:

D. JOANNIS PRÆVOTII.

ut propterea illorum sententiam momplecti vereatur, qui certam meneni assumpti conjecturam esse unt, si homo natura probis humoribus abundans ac sanorum moeducatus, repente moriatur, stamque liveat, nigrescat, versipolor efficiatur, defluat graviterue oleat. Nam in sanis etiam, vel etento alicubi necelfariò alicujus nateriæ effluxu, vel ob pravum ictum pessimum quid generari poest, ob cujus exiguum initium nula noxa deprehendatur, donectradu temporis aucta in corpore dipositione trahatur in consensum liqua principalium partium, à qua leinde universum corpus celeriter lteratur, quod si nulla impedià rei inutilis jam dicta excretione tque perspiratione repente coningeret homini proba temperie brædito, optimisque qua decet moderatione, vescenti cibis, talem aflum336

CENSUS VENENOR. &c.

assumpto veneno extinctum esse ir

Verum enim verò quanqua venenorum intus genitorum effi ctus similes sint ijs, qui ab assum ptis vel admotis proficiscuntur, ee tamen longè major affinitas venue norum sponte necantium & em ternorum putrefacientium, quain aliorum inflammantium, extim guentium & erodentium, quæ pro babilibus conjecturis hoc ipío co gnoscuntur, quod citò agunt poil assumptionem, vixque aliquo horarum spatio retardari possunt, as lioquin nullum damnum inferentia, quod ab alijs causis internis longiori tempore afferri non que: at. Qui enim sint communiores venenorum, pro generum varie: tate, effectus, imò, quid singuilæ eorum species præstant, legit potest apud Santem Ardoynum,

quait

D.IOHANNIS PRÆVOTII. ii omnium auctorum copiolissièinhoc argumento versatur. Porrò ut effectuum similitudo veenum assumptum celat, ita assumio ipsa varijs fraudibus à veneficis cultantur, in quas animum ocusque intendat, qui periculum infeionis vicare cupit. Aridipulveres acres & mordaces laromaticis speciebus adulteranr vel dulcium societate temperan-Fætida odoratis occultantur. Sales & oleaex plantis & animabus chymice conflantur vulgaries condimentis quam similima, iniunturque pocula aquis stillatitijs Inon vulgari ratione præparatis;

ales enim pro excessu qualitatis in mperamento vincentis calesaciút idem ac refrigerant, verè tamé veni naturam non acquirunt, cùm lgari destillatione tenues partes parentur à terrenis adeo que totius mperamenti proportio, sine qua pro-

CENSUS VENENOR. &c.

propriè venenum naturam retinie suam nequit, dissolvatur. Quam causam nulla aqua vulgari destilla di modo euasit unquam aut vein nataaut purgans. Quandoquidle purgatrix facultas non in unius qui litatis excessu, sed in totius temper menti energia consistit. Ac vern natis quidem aquis & oleis inffi puto acies, apicesque cultrorum quibus lethiferi boli porriguntu sicuti certum est strophiola, indi sia, chirothecas, aliaque indumee ta aptis liquoribus perfusa & dii buta, venenum facile communica corpori, postquam ejus contact incaluerit. Quid plura? Tor fun venenorum occultandorum mo ut veneficorum fraudes ab ogul tissimo etiam cognosci vix possiin nullumque adversus venena totil præsidium hactenus sit inventum quam inter amicos conversari frequenti Alexipharmacorum un se ipsum probè communire. Qui enill

D.IOHANNIS PRÆVOTIL. enim crederet, nisi docuisser evictus iteris scriptis adhuc madentibus inpergiposse, tunc pestiferos pulveres, ut epistola religata legentem interimat, si propius admoveatur; led eriam jucundissimi florum halitus veneno inficiuntut sæpè instillaris aquis in germinantem florem, donec explicetur & candelarum elychnia tam diro pharmaco inquinantur, ut emissus indefumus, cubilium aërem pestiferum reddat, adeò nihil tutum esse potest, ubi invidia hominum malignantem dolo acuerit.

DE VENENORUM DIFferentijs.

Reliquimest, ut venena recenfeamus, non illa quidem composita, quæ ad hominum perniciem olim excogitata, at q; literar u monumentis consignata, nunc téporis oblivione deleta sunt, quorum ego me ignarum esse gaudeo, sed simplicia, P 2 quæ CENSUS VENENORUM, &C.

quæ sua sponte proveniunt & vell consilia vitari vel arte curari possunt; bifariam itaque dividuntur pro partium quas corrumpunt & corrumpentis facultatis varietate; Rationce corporis, quod paritur, si consideremus universum animantium genus: Venenu dicemus aliud esse tale simpliciter, quod adversatur toti animalium generi, ur aconitum: aliudi secundum quid, quod certæ animalium speciei est noxium, alteri inno-xium, uti atriplex sylvestrispes anserinus dictus, qui sues enecat, alian animalia nutrit, & nux vomica canibus exitialis, homini nequaquam; illud genericum, istud specificum venenum claritatis gratia nuncuparur, si membra ipsa corporis spectemus, alia sunr venena cordi, alia cerebro, alia hepati, alia pulmonibus, alia alijs partibus, in quas veneniactio groffitur& inde cordi commumicatur.

Carebro inprimis adversantur, que homi-

34

D. IOHANNIS PRÆVOTIL. 335 9 9

hominem in perpetuum vel dementant, vel quæ excessu frigiditatis soporem inferunt.

DEMENTANT.

Coccula orientalis.

Eruca Fructus devorati.

Felis cerebrum & Sanguis.

Lolium copiosum.

Medulla arietis non castrati.

Sanguis menstruus corruptus.

Scammonium utrumg, sed prasertim longum cui semen inest nigricans.

Solanum maniacum.

Vespertilionis cor & lingua.

Vrfi cerebrum in cibis.

Morsus tarantula.

Morbus canis rabidi.

t visus auribus instillatus.

SOPOREM INDUCUNT.

Cicuta vulgaris.

Cicutaria minor.

Coriandri succus.

Dorychnicum.

3 Нуо-

44 Census Venenor. &c.

Hyoscyanus uterg, sed magis niger.

Mandragora

Meconium.

Opium.

Papaver erraticum & sativum copion

Papaver erraticum & sativum copion

Solanum somniferum.
Tuca Americana succus.

proprie di ca de quibus infra, paus cissimis exceptis: Inter quæ lepum marinus pulmones potissimum imacit;

Iecur verò, Vipera fel & morsus.

Morsus hamorrhoi.

Salamandra caro.

Toxicum Scytharum & Pharicum.

quæ duo postrema venenatis potiuss armis inficiendis quam internasumptione lethifera & sola inter composita venena apud scriptores leguntur.

Adtoxicum conficiendum eligebantScythæ viperas enixas valiq; in-

clu-

D. Ionannis Prævotii. 37,435
lusas, infaniem contabescere sinebant, tum sanguinem humanum afundebantad supereminétiam quauor digitorum, iterumque putrecere in simo permittebant, denique
chotem supernatantem colligebat
ad telorum infectionem.

Pharicum verò est succus helleboti albi in bubulo cornu servatus donec putrescat, quo Pyrenzi accola: agittas imbuebant ad venationem: His enim lasa fera statim concidit, tabsé; illius damno, qui carnem vul-

neratiloci come derit,

ventriculog intestinis maxime osticiut improprie venena, qua vel manifestis agunt qualitatibus de quibus mox dicetur, vel super purgatione mortem auferunt, qualia sunt
omnia validiora purgantia assumpta majori quantitate, quam ad tolerabilem vacuationem conveniat,
vel exhibita corpori languidiori, utpote puero, seni, convalescenti & acuto morbo laboranti.

P 4 Alte-

CENSUS VENENOR. &C.

Altera venenorum diuisio ratti ne facultatis, quâ agunt celebrii est apud scriptores, velenim excest alicujus qualitatis corrumpitur etc pus, vel venesicæ naturæ contrarii tate seu totius temperamenti pro portione repugnăte vitali temperamento corporis. Posteriora dicuntur impropriè venena & venera quantitate, quæ totâ naturâ no sun inimica vitæ, sed mole tantum sexcessu.

Posteriora dicuntur propriè vee nena, item venena genere & à totti substantia, quia nulla sui parte comvenientiam habent cum natura vii ventis, sed illam totis viribus oppurgnant.

Impropriè venena latè patent ; quædam caliditate sua viscera in flammant; quædam frigiditate extinguunt; quædam humiditatis af fluxus infocant; quædam siccitate marcorem inferunt: alia secundis

agunt:

D.Iohannis Prævotii. 239
gunt qualitatibus, acrimonia cum
rassitie partium erodendo, tenui
nordacitate impense stimulando,
nimia astrictione necessarios meaus occludendo, unde susfocationes
& volvuli siunt.

INFLAMMANTIA.

Anacardi.

Buprestis.

Cantharides renibus & vesica potissimum infesta.

Chamadaphne.

Chamelaa.

Crocus liberaliter sumptus.

Daphnoides.

Dracunculi semen.

Euphorbium.

Flammula Iovis& quacunque afiaclema- o titides bujus generis.

Lathyris vulgo cataputia.

Mel Heraclinum

Myrrhalargius sumpta.

Pancratium Hispanicum cuius affrictuinfici aiunt cultros.

Psyl_

CENSUS VENENOR. &C.

Psyllii seminis pars intima.

Ranunculus quicunque, excellit tamen interranunculos herba sardonia, qui diaphragma inflammat & continui risu inde excitato hominem ridentem necat.

Hisce adde,
Scyllam crudam.
Staphisagriam.
Thaphiam.
Thymeleam.
Lac siculneum.
Ictum apum & vesparum.

CALOREM NATURALEM extinguentia.

Prater superius recensita somnifera.
Flos Africanus, vulgò caryophyllus Furcic?
Arbor Parydis &
Aqua gelida ubertim sudante corporte
bausta.

HUMIDITATE FLATULENI.
ta suffocantia.

Carnes calentes refrigerata inter duas patinas arcte connexas.

Col-

D. IOHANNIS PRÆVOTIE

Colchicum lethale, ephemerum dictum, quia unius diei spatio interficit.

Fungi perniciosi.

Lac in ventre concrescens.

Pisces calentes suffocati.

Sanguis taurinus calide epotus.

Plumbi scobs.

Hucpertinet glansplumbea innectavel involuta lardo salito, qui a partes vulneratas pinguis humiditatis adhasu citò putrescunt.

SICCITATE NECANTIA.

Antimonium crudum.

Cerussa

Ferri scobs.

Ferri scoria lota.

Magnes.

Lithargyrium à quo fit volvulus.

Minium factitium.

ERODENTIA AC EXULcerantia.

Ærugo. Æris squama.

7 A7-

24% CENSUS VENENOR. &c.

Argentum vivum pracipitatum.

Arsenicum crystall album.

luteum.

Auripigmentum.

Campanarum scobs derasa.

Calix viva.

Calchantum maxime uftum.

Chalcitis.

Cinnabaris factitia.

Minium fossile.

Melanteria.

My sus.

Sorus.

Viride aris.

Sanguis serpentum

Aqua fortis.

Oleum vtirioli.

Antimonii.

MORDACITATE NIMIA AC SICCITATE PARTES irritantia.

Hujusmodi, ut plurimum choleram excitant, qualia sunt: Orabar-

ba-

D.IOHANNIS PREVOTIL

Crysocollafossilis non lota.

Helleborus albus.

Eapis Armenus nonpraparatus.

Cyaneus nonpraparatus.

Sudor quadrupedum.

Aqua stillatitia radicis salicis perticalis.

ASTRICTIONE LE-

Gypsum ustum. I licis scobs.

Herbæ bella donna dictæ radices

necnon & baccæ.

Proptiè venena, quorum vi cordi infestissimà calor influens inprimis dissolvitur, vitalisque facultatis to-nus evertitur plurima sunt, quorum magna pars Europæ est incognita. Extillant enim ex aphricanis ar boribus non descriptis, quædam lachrymæ oleosæ pernitiosissimæ, quibus Mautitani Reges vindicias agunt. I-mò totam illam oram oceani Athlantici, quæ à perpetua viriditate arbo-

CENSUS VENENOR. &c. borum caput viride à Navarchis discitur, adeò refertam nunciant vene: natis stirpibus, ut quot quot am œniitate lociallectied appulerint terrax lustrandæ gratia, gustatis obvijs herbis & scuctibus è vestigio conciderint; omitto rabidorum animalium spumas, quas Nigritani venefici ve-nationibus quærunt ad vicinorum populorum perniciem, Fera enim animalia quo tempore venationis astro exardescut, facile in rabiem vertuntur, accedente ira & labore, exi venatorum insectatione, nihiloque: meliorem spumam ore concipiunt, quain rabidi canes, quorum veneno si agendi moram excipiamus, nescio an aliud sit perniciosius.

Nobisautem cognita sunt quæ

proponentur.

EX PLANTIS:

Aconitum.
Agaricus niger.
Apozymum.

D.IOHANNIS PRAVOTII. Azedarach Avic. vulgo sycomorus. Chamaleon niger. Ixia. Napellus. Opocalpafum seu myrrha venenata. Papaver corniculatum. Taxus arbor. Thora Valdenfium. Nux Faufel Arabum & Areca eius arbor. EX ANIMALIBUS. Aranea. Bufo. Bufonis oleum & Spuma. Canis piscisfel. Castoreum corruptum. Eruca pini. Fœniculi umbellis ingeniti vermiculi. Pardifel. Rubetarana. Tygridis pili. Hujusmodi venena instillantur quoque ichibus;ut Scorpionis marini, terrestris, Draconis marini,

QUE CENSUS VENENOR. &CC.

Pastinace marine.

Prætereamorfibus; ut

Aspidis.

Ammodite.

Acontia.

Bafilifci

Cerasta.

Cenchrinia.

Dryini.

Diplapis.

N atricis; sunt hæc genera serpentum...

Crocodila

Lacerta chalcidica

Murisaranei.

Mustella.

Scolopendra.

Stellionis & omnium rabidorum animalium. Atque jam dictis potentia non cedunt secoris venena antea.

proposita.

Inter metallica reponerem adamantem, nisi me Cardani autoritas, Schenkijexperimenta & Garziæab Horto historicæ in aliam deducerent sentiam, reponentium nobilif-

D. IOHANNIS PREVOTII. 445

bilissimam hanc gemmam interea, quæ veneno infectis corporibus o-

piculantur.

Hicitaque est omnium venen orum census, in quo si tituli advertantur facilè quis colligere poterit particularium venenoru essectus, quos ideò subsecuit Excell. Autor, ne tractationis nimià minus necessarià prolixitate tædium viri Nobilissimi, cujus gratià censum hunc calamo concrediderat, cujus aspergeret.

Restant consideranda venenora remedia in quorum providentia no minus benigna suit nobiscum natura parens, quam in venenorum procreatione illiberalis & malignitatis

specie noverca.

DE ALEXIPHARMACIS.

Quæ venenis adversantur Antidota & Alexipharmaca ab effectu
appellantur. Non omnia tamen quæ
venenis prosunt, illis nominibus intelliguntur. Cum enim ob assumpti
vene-

CENSUS VENENOR.&c.

veneni suspicionem curatio institu tur varijsopusest præsidijs, qui rum alia venenum vacuant, all partes roborant, quæ veneno affic untur,scilicet ut illius actioni valied us resistant, omnemque noxam en pultricis ope procul arceant, alia di nique inchoatam à veneno corriu prionem emendant & cotraria qua litate corpus alterant, inque pristi num statum restituunt, que sola preo prij alexipharmacinomen sibi vim dicant, quia veneficam qualitatern primaria virtute infringunt. borantia verò & vacuantia nom sunt venenis per se contraria cum multis alijs morborum caussis expugnandis conferant & venenii alterationem ex accidenti impediant, quemadmodum faciunt quoque illa, quæ venenaris ictibus admoventur ad veneni retractione ne per communia vasa ad principalium aliquam parrem perveniar, ibique: fuam vim exerceat, quanquam negarii

D.IOHANNIS PREVOTII. 447 ari non debet, magnam propriè Alexipharmacis intercedere famiaritatem cum roborantibus& præertim cardiacis, quia hoc ipío, juod veneni actionem vitæ inimiam strenuè oppugnant, partem, juæ ab ipso partitur, necessariò coroborant, convenientia quædam 82 similitudine temperamenti, cujus aussa urrumque, Alexipharmacum cilicet &cmembrum vivens cum veneno simultatem habet, totaque nt ajunt substantia illustratur. Ne ramen hinc inferat quispiam eandem esse debere proportionem téperamenti partis viventis & Alexipharmacis, si verum est venenum toto temperamento & contrarietatis ratione illis adversari, cum inter duo extrema tantum versetur contrarietas, atque aded unum non possit pluribus esse contrarium. Sciendum est proportionem totius temperamenti, quæ est fundamentum convenientiæ & dissenfionis Gonis comemor Venenor. &c.

sionis comemoratorum agenticul nonesse sperandam penes exquii tam mensuram quantitatis & qual tatiselementorum in mixti tempo ratione coalescentium, sed penes li titudinem temperamenti specifico quod unicuique generi proprium inest. Quiaigitur proportio tempos in ramenci venenati continetur extir latitudinem temperamenti specificono viventis, aded ut intra illius propontil tionis latitudinem vita servari nee queat: Dicetur venenum toto teim peramento adversari corpori, licent inter proportionem nostri temperatmenti & complexionis veneficæ nio sit exquisita cotrarietas ratione graduum oppositorum qualitatum & quantitatum elementarium.

Eadem ratione medicameta roborantia & Alexipharmaca toto teperamento & naturæ similitudine: cum viventibus partibus convenire debent, quia intra latitudinem temperamentorum illis congruentium

con-

D. IOHANNIS PRÆVOTIL.

pulistere potest proportio tempementi vitalis, quod proinde illoim actione conservatur, licet spee à se invicem differant. Imò marest alimenti cum vivente corpoconvenientia & similitudo, quain njusquam medicamenti, quodin iventis substantiam nullo modo onverti potest & tamé elementum ecifico temperamento differt à imperamento partium viventium, d potentiaest quam simillimum, uia ob exiguum utriusque tempeamenti disconvenientiam unum in terum facile commutatur; ex his ntelligitur duplice esse alexipharnaciactionem : Alteram in venenu atione dissimilitudinis & contraritatis, alteram in corpus ratione sinilitudinis & convenientiæ : agitq; n venenum corrumpendo & lethieram eius vim extinguendo, unde diculamest Averrh, comentum eistimantis Alexipharmacatutò no sumi, nisi quando venenum actu latens 358 CENSVS VENENOR. &C.

latens in corpore illius virtutem en erat, alioquin absente veneno di folvi calidum innatum actione A lexipharmaci non recipientis vic nenum, ni quod agat; corrump enim alexipharmacum ratione con trarietatis, quæ cum nulla sit ipp cum corpore vivente, cur etiam alb sente venenoilli officiat: Imò ra tione convenientiæprodest, quain maxime & caloris naturalis robiu adauget & reddit vegetius, noil modo ad excrementorum expulsio nem, sed etiam ad Venenorum po stea advenientium victoriam a propemodum contemptum, cum venenorum assumptione vel com tactu nihil immutari videantui corpora frequenti Alexipharmaco rum usu aute veneni occursum probè communita. Extat notissimum exemplum Mithridatis Regis, qui ob nimiam consuctudinem nobiilis antidoti, cui nomen ab autoree efft

D.IOANNIS PRÆVOTIL. est inditum, sumpto veneno perire nonpotuit. Post tempora Mithridatis inventa sunt antidota cæteris omnibus æquiparanda, quorum usu etiam homines à venenis tutos reddicertumest. Apud Germanos vulgatissima sunt experimenta viperini pulveres, cujus unica sumptiome à venenorum noxa multorum mensium spatio præservari sumentem sæpe observatum est. Exterum eavis armandi corpora adversus venenorum casus convenit duntaxat propriis Alexipharmacis, minime verò improprijs, quæ vene-

nim calidum innatum non corroborant, nullamque habent cum corpore maiorem convenientiam, quam alia quæcunque medicamen-

ni manifestæ qualitatis excessu cor-

juvant, quando venenum excellenti

qualitate corpus imutans offendut, Quea, sint propria & impropria alexi-

CENSUS VENENOR. &c. xipharmaca inquiri diligentiùs non potest, quam renovatis in memorri am venenorum differentijs, quibu opposita sunt alexipharmaca. Com trariorum enim oppositam esse ran tionem inter Philosophos nemo nee gar. Duo itaque alexipharmacorum genera statui necesse est, agentium scil, manifestis qualitatibus intemiperamento excedentibus & agentium occupa qualitate,i.e. toto remperamento, cujus proportio nobiss est occulra: Illa impropriè, ista propriè al exipharmaca nuncupantur; Utraque rursus duplicia sunt, generica scil.communia, quæ omnib. venenis ejusdem generis adversanturi & specifica seu propria quæ particularibus venenis singularem opem ferunt, licet alijs quoque non segniter auxilientur.

Quod si agendi modum quo impropriè alexipharmaca venenu oppuguant, consideremus, duas præterea illorum differentias reperiemus.

Siqui-

D. JOANNIS PRÆVOTII

iquidem alia qualitatis contrarieate per se agunt, qua ratione refrierantia alexipharmaca conveniunt enenis inflammantibus, calorifica xtinguentibus, emplastica erodenbus, laxantia astringentibus, ideoue minus propriè alexipharmaca ici merentur; alia per accidens opiilantur non contraria sed diversa cultate, sunt que magis impropriè exipharmaca; in quo genere reensentur roborantia calorem inatum partis veneno affectæ & po-Mimum cordis, vacuantia veneum, tum sensibiliter per vomitum, vum, urinam, sudorem, scarificaonem, tum per insensibilem tranirationem, denique attrahentia nenum à centro corporis ad cirumferentiam, quæmorsibus &iibus venenatis insigne præstant eolumentum. Trahitur venenum pliciter; Primò, vi caloris, à quiascunq; medicamentis intensè calis partiumque tenuium, qualia funt

CENSUS VENENOR. &c.

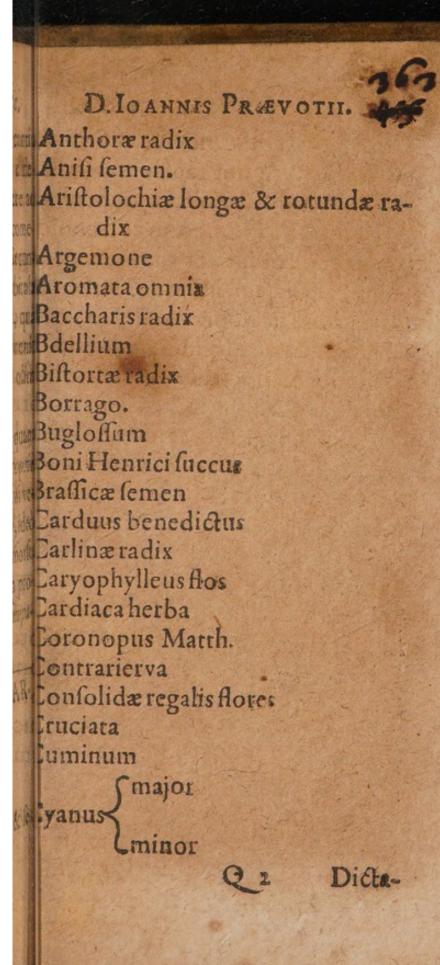
funt, quærubificantia & vesicantii dicuntur: Agunt raphanum diffic And ctum sub alis derentum trahere an line se venenum assumptum acsi come datur esse exitiale venenum; Secum dò, vi vacui quam infert cucurbituil for cum magna flamma, ité suctio, qui lun psyllij & Marti populi ipsi à venemite immunes serpentum morsus olimbio perfanabant:

Tertiò proprià facultate, quanti habet omnium animalium proprii venenatorum caro, respectusui ve neni, quo hominem afficiunt, ideela contusa animalis caro, quod morfila velicht læserit, plagæ admora procla prium virus ad se trahit, ob simpart

thiam, quam cum ipfo habet.

PROPRIA ALEXIPHAR maca desumpta à Plantis funt.

Mini Angelicæ utriusque radix & see ju men

CENSUS VENENORUM, &C. Dicamnialbiradix Drakenaradix Elleborina Ericæflos & coma Eryngij radix Fungi cervini pulvis è vino. Galega seu ruta capraria Glandium querc. de c.è vino. Gentianæ maj.radix. Helenij seu enulæ campanæ radix. Hedylari semen Hypericon Imperatoriæradix Iridis domesticæradix Irionis semen Laserpitium Ligultici radix & semen Lignum Moluccense à gr.iij. ad xx. fumptum. Malum citrum Mentastrum Myrrha nonultra 3j bibita Napi semen Ononis lutea

Perr

D. JOANNIS PRÆVOTII. Personatæ succus cum vino haustus. Platani pilulæ seminibus prægnantes.

Pimpinellæ '

radix & semen.

Saxifragiæ

Polemoniæ radix

Polium

Rapisemen

Ruta

Scordium

Scorzonera

Smilacis asperæ acini

Sparganij Tormentillæ Vallerianæ min. Sradix

Vincetoxici

Unifolij -

AB ANIMALIBUS.

Astoreum JC.C.maximeprimæcuspides C. asini indici

mono-

CENSUS VENENOR. &C. monocerotis yulgò unicornuRiinocerotis Coagulum leporinum Gallorum gallinaceorum cerebrum ex vino haustum. Corientalis. Lapis bezoat occidentalis. Lachrymain cervi oculo arescens: Mumia Mustellæsalitæ & in umbra siccata pulvis Phasiani caro recens & arefacta. A FOSSILIBUS... Bolus armena Ebur fossile Lapis ophites ex quo parantur vafia ad asservandam aquammagnæ comrra venenum efficaciæ. Lapis Paxar Tartarorum qui mol lisest & fuscus amygd.ferè forma &

quantitate.

Smaragdus

D. IOHANNIS PRÆVOTII. Clemnia Terra melitenfis LSilefiaca & Tornacenfis. Ex his varia celebrantur à veteribus & recentioribus composita anridota, inter quæ excellunt (Diatesfaron Theriaca Andromachi Mithridatica confectio El. de ovo Maximil Imperatoris Pulvis Saxonicus à Weckero deseriptus. Pulvis viperinus, cujus triplex circumfertur descriptio, pari encomio decancata. Proponitur aeverc.in pharmacopæa sua dogmatica restituta nomine confectionis viperinæ & juniperinæ. Traditur à Crollio in sua Bafilica chymica. Est hujusmodi, sumuntur, cor, hepar &tresprime vertebræ viperæ, exiccantur in furno lentissimo calore quoad in

CENSUS VENENOR. &c.

pulverem teri possint, misceattu pulveri tertia pars radicis impera toriæ vel quarta pars zedoariæ . Em reponatur in jusculo, eiusq; dont me est zj singulis mensibus assumenten da vel longiori temporis intervallo.

Propria alexipharmaca specifica tàm latè patent, quam venena, qui bus opponuntur. Si ergò spectemu venena desumpta

AB ANIMALIBUS BUFO
nis & rubetæ antidotum est.

A Rundinis radix Lapis bufoneus Smaragdi pulvis.

Buprestis & Eruca Pini.

Catycæ
Dactyli
Ol. { irinum } potum

mellinum }

Ean!

D. JOANNIS PRÆVOTIE

Cantharidum.

Ammi semen Nuclei pini Terra samia.

Castorei corrupti.

Coriandri semen ustum Citri & limonum succus.

Cerebri Catti & Vrfi.

Moscum Terralemnia

Medulla arietis corrupta.

Phasiani caro exiccata.

Veneni cauda cervi.

Ol.è sem.citri toti corpori illitum Nuxavellana eiusq; oleum Pistacia.

Fellis viperini.

Ambragrysea
Mithridatica confectio
Pastilli viperini
Theriaca
Dl. Scorpionum Matth.

25

Txix

Ixiæ
Assa fætidæ
Betæalbæsuccus
Resnæ Therebinthina

Rutæ sylvestrissemen.
Theriaca.

Sudoris quadrupedum...

Rosarum pallidarum succus cumvin

Sanguinis menstrui.

Margaritæ Pastilli viperini.

Sanguinis taurini & lactis consrets

Acetum scylliticum
Brassiacæ capitatæ semen
Calamenthum montanum
Coagulum vitulinum
Chelidonij maj, succus.
Nitrum
Oxymel
Posca
Thymum.

Toxica

Toxici.

Carpobalsamum

Cotonea mala.

Cubebæ

Galbanum

Quercus cortex

Rapisemen

f caninus Caprinus Sanguis Corvinus Frixusincibis Hircinus [Leporinus]

fumptus.

Tormentillæ radix.

Morfus canis rabidi ac lingua & cordis vespertiliones.

Alyffum Galeni

Aristolochiæ rotundæ radix

Bitumen judaicum ex aqua potum

Cancrorum Auviatilium cinis

Canis rabidi Epar tostum & in cibis

sumptum.

Capreoli Coagulum Leporis Vulpis

Cice-

Ciceris rubri decoctum
Pimpinella communis
Rotæ caninæ radix.

Extrinsecus.

Fæniculi radix contusa
Hippolapathi radix
Petronatæ radix cum sale trita.
Scorzoneræ radix
Scordium
Theriaca
Mithridatica confectio
Triticum à jejuno masticatum.

Morsus viperini.

Anagallidis succus
Bryoniæ radix
Costus aromaticus
Cervi genitale
Ebuli radix ex vino decocta
Fraxini

Jefolia cum succis
Iuniperi
Ocymi semen
Ranarum caro & jus

Sam-

D. Iohannis Prævotir.

Sambuci radicis ex vino decoctum

Theriaca

Viperæ caro, pastilli & sal.

Extrinsecus.

Abrotanum
Allium cum aceto tritum
Galbanum
Lauri folia
Orobi farina cum vino subada
Origanum
Ol. Scorpionum Matth.
Pix liquida
Raphanus cum aceto tritus
Scylla in aceto coda
Trifolium bituminosum.

Morsus aspidum.

Apri jecur vel recens vel exiccatum
Fæniculi semen
Nasturtium
Peonia radix & semen
Scorzoneræ succus.

Extrinsecus.
Angelicæradix trita cum ruta

Betæ

CENSUS VENENOR. &c.

Betæ nigræ succus
Centaurij min.succus
Ol.Scorpionum Matth.
Scabiosa recens contusa.

Morsus hamorrhoi.
Allium copiosè sumptum
Gobius piscis cum allio sumptus
Vinum merax liberaliter haustum

Morsus Cerasta.

Raphanisativisemen.

Morsus Scolopendra.

Asphodeli radix & semen Aristolochiæ utriusq; radix Menthasativa Serpillus.

Morsus mustella.

Eruca sativa olerum more coctas Vincetoxici radix.

Morsus muris aranei.

Cupressi recentes pilulæ ex aceto

Capparis cortex

Ver-

D. JOANNIS PRÆVOTII.

Morsus Phalangiorum ...

Anisisemen Asparagi radix Atriplicis succus Morifoliorum succus Nigellæsemen Trifolij semen.

Extrinsecus.

Caprillum stercus Mulus piscis dissectus.

Morsus Tarantula.

Eadem conveniunt, sed pre cæteris musica instrumenta & continuæ saltationes, usq; ad lassitudinem.

Itus vesparum & apum.

Malva contusa & ad cataplasmatis.

formam juncturæ admota.

Ictus Draconis marini & Pasti-

Eryngij radix Lauri rad. cortex Pastinacæsylv.semen

Rubi

CENSUS VENENOR. &C.

Rubi flores Salvia Smyraium.

Extrinsecus. Animalia ipsa dissecta Acetum calens Fermentum acerrimum ex pice liquata Ozymum exaceto coctum Sulphur Ichus Scorpionum Asphodelisemen & flos ex vino A triplicis succus Aristolochiærotundæradix Avellanæ sylvestres Blitum ex vino coctum Citri semen Cyperi rotundi radix Gentianæ majoris radix Hipposelini semen Lauri baccæ Myrti fuccus Mumia Serpillum

Son-

D.IOHANNIS PRAVOTII.

Sonchi succus Verbenaca.

Extrinsecus.

Amomum cum ozymo tritum Cochleæ tritæ Ficulneum lac

Galbanum Lacerta dissecta

Laserpitium

Melissa

Mus domesticus dissectus

Ol. Scorpionum

Rutæ decoctum Scorpio contulus

Sapphyrus admotus

Vermes terreni triti

EXPLANTIS

Aconiti.

Abrotanum
Aristolochia longa
Balsamum orientale
Coagulum, hædinum leporinum
Origanum.

Cicuta

Census Venenor. &c.

Cienta.

Ammonum
Cardamum
Castoreum
Iridis radix
Lauri folia
Seseli Massiliense.

Colchici.

Castanez caro & media tunica.
Dictamnus Creticus
Glandes quercus
Polygoni succus
Serpillum.

Colocynthidis.

Cymolia

Terra-

Lemnia

Sarduslapis

Chamelaa & Thymelaa. Origanum tostum

Cyclaminis radicis.

Gentianæ maj.radix. Lauri baccæ.

E/ge

Elaterij.

Menthæ fuccus.

Fungorum venenatorum.

Allium

Brafficæ fuccus

Meliffa

Nasturtium

Porrum

Raphani sativi succus

Satureia

Sinapi

Theriaca exaceto

Vinum generosum cum pipere.

Hellebori albi.

Nymphææflores

Malum cydonium.

Helleborinigri:

Absynthium vulgare

Anisisemen.

Papaveris corniculati &

opij.

Affa fœtida

Artemisiæ succus

Castoreum

Pipes

CENSUS VENENOR.&c.

Piper nigrum Ruta sylvestris Spiritus vini.

Napelli.

Ambragrysea
Anthoræradix
Capparis radix
Glandium putamina
Moschus odoratus
Lapis bezoar.

Muscæ depascentes flores napelli, que sunt ceteris majoris, cœrulei coloris, neque alterius plante flores de more pascuntur. Ex quibus duo præstantissima antidota parantur, contra venena omnia, sed præcipuè contra præsentaneum napelli virus essicacissima.

Primum est apud Guainerium in suo tractatu de venenis, quod

Bacc. lauri
Mithridat. an. Zij.
Muscar. napelli N. xx IV.

Mellis

D. IOHANNIS PRÆVOTIE

Mellis & ol.q.f.|M.

ecundum est Petri Panæ & Lobelij in suis adversariis, quod

Be Musc. napelli Num. xx.

Aristolochiæ

Boli armen, an. 3j.

Mellis q. s. ad efformandum Electuarium.

Hyoscyami.

Allium

Cepa

Castoreum

Mori arboris cortex

Raphanus sylv.

Ruta sylvestris

Vinumabsynthite.

Mandragora.

Coriandri semen

Origanum creticum

Pulegium sylvestre.

Rhododendri.

Agni casti semen

Dactyli

Fænogræcum

Scam-

CENSUS VENENOR. &C.

Scammonij.

Saccus limonum.

Solani Somniferi, maniaci &

Dorychnij.

Amygdalæamaræ

Conchylia omniaseu cruda seu co-

Squilla piscis.

EX FOSSILIBUS

Arsenici.

Crystallus in pulverem tritus.

Argentispuma.

Aurum foliatum vel alia ratione præparatum.

Cerussa.

Columbina ova
Oleum majoranæ potum
Persicorum nuclei.

Gypsi.

Gypso eadem conveniunt, quæ pro venenatis fungis superius proposita sunt.

Magnetis.

Auri limatura

Sma-

D. JOANNIS PRÆVOTII. Smaragdi pulvis. Squama aris & aruginis. Acori radix Corallium rubrum Menthæ succus. Arque hicest omnium Alexipharmacorum communium, rum Specificorum census, quorumadhibendorum necessitatem D.O.M.clementer avertat. FINIS

